

DZIEŃ POMORSKI

BEZPARTYJNE PISMO CODZIENNE

Ostatni numer liczy 16 str.

Naczelnicy Redakcji przyjmują codziennie od godz. 12-7 w pol.

Redaktor Naczelny i Wydawca: Dr. Adam Brzep

Konto czekowe P. K. O. Nr 160-312.

Cena numeru w Toruniu i na prowincji gr. 20

Redakcja nie zwraca

Redakcja Administracja: Toruń, Szeroka 11

Tel. Redakcji dziennej 402, nocnej 211
Telefon Administracji 286

Oddziały: Gdańsk, Stadleraben 6, telefon 214-94 — Gdynia, ul. 10 lutego, tel. 15-44 — Grudziądz, Sienkiewicza 9, tel. 442.
Wejherowo, Gdańska 4, telefon 64, — Bydgoszcz, ul. Mostowa 6, tel. 22-18, — Inowrocław, ul. Dworcowa 3, telefon 312.

Rok III.

Toruń, niedziela 31 maja 1931

Nr. 123

Niemiecka bajka o napadzie na Angielkę w Gdyni

Część dzienników niemiecko-gdańskich donosiła onegdaj, kiedy powtarzały się liczne napady hitlerowców na Polaków i żydów w Gdańsku, że w Gdyni także Polacy rzekomo napadali na samochody niemieckie i gdańskie. W jednym z samochodów miała siedzieć Angielka, która została obrzucona kamieniami. Oprócz wiadomości w dziennikach niemieckich i gdańskich zaopatrzonych w odpowiednie złośliwe komentarze, pojawiła się też policja gdańska u owej Angielki i chciała spisać protokół. Angielka jednakże musiała odmówić policji tej drobnej „usługi”, gdyż cała historia o napadzie okazała się czczym wymysłem. Angielka stwierdziła, że w Gdyni nikt jej nie zaczepiał, ani napadał, ani samochodu jej nie obrzucał kamieniami. Przeciwieństwem była przyjmowana w Gdyni przez Polaków z wielką uprzejmością.

Przed rewizją umowy polsko-gdańskiej

„Danziger Neueste Nachrichten“ donoszą z Warszawy, że w związku z przypadającym w dn. 1 października b. r. terminem możliwości zawisłej umowy polsko-gdańskiej, Izba przemysłowo-handlowa w Warszawie opracowuje szereg wniosków, zmierzających do wprowadzenia szeregu zmian w umowie na korzyść strony polskiej.

Mistrz tonów Paderewski w Paryżu

Paryż, 30. 5. (PAT.). Paderewski przybył wczoraj na statku transatlantykiem „Paris“ do Le Havre, gdzie powitany był przez szereg osobistości m. in. przez ulubionego swego ucnia pianistę Zygmunta Dygata, który wyjechał z Paryża na jego spotkanie. O godz. 5,30 Paderewski przybył do Paryża, powitany na dworcu w imieniu ambasadora Chłapowskiego przez radcę ambasady Frankowskiego i siostrę swą Wikońską oraz szereg przedstawicieli świata muzycznego i prasy.

10 bezpańskich milionów

Madryt, 30. 5. (PAT.). Kontroler kolejowy znalazł w wagonie 6 walizek, ważących razem 175 kg. i zawierających w gotówce 10 milionów peset. Znalezione pieniądze kontroler przekazał władzom.

Okazało się własnością Banku Hiszpańskiego Dziwny bank!

Madryt, 30. 5. (PAT.). Jak się okazało, suma 10 milionów peset, znaleziona przez funkcjonariusza kolejowego w pociągu jest własnością Banku Hiszpańskiego i pochodzi z kwot, przesyłanych przez bank do jego oddziałów prowincjonalnych.

Strajk kin w Królewskiej Hucie

Katowice, 30. 5. (PAT.). Właściciele kinoteatrów Królewskiej Huty zamknęli wszystkie kina. Powodem tego kroku była minimalna frekwencja publiczności w związku z ostatnimi upałami.

Zywcem zasypiani

Kair, 30. 5. (PAT.). W pobliżu Luxoru 5 robotników, pracujących obok piaszycznego wzgórza zginęło wskutek obsunięcia się wielkich mas piasku. 9 robotników pospieszyło na pomoc ginącym. Wszyscy ponieśli śmierć na miejscu.

Nowy ten przykład dostatecznie obrazuje prawdziwość niektórych dzienników gdańskich. Polacy, będący narodem kulturalnym, nie stosują polityk brzydkich na paści wobec swych przeciwników politycznych.

Ważne narady premj. Prystora z b. min. Matuszewskim i min. Piłsudskim

Redukcja budżetu o dalsze 20 procent

(o) Warszawa, 30. 5. (Tel. wł.). Wczoraj w godzinach rannych premier Prystor odbył dłuższą naradę z b. min. skarbu Matuszewskim i min. Janem Piłsudskim w sprawach budżetowych i finansowych.

O godz. 11 rano premier Prystor udał się do gmachu Sejmu i złożył wizytę obu marszałkom Izby oraz złożył bilet prezosa- wi klubu sprawozdawców parlamentarnych.

Termin posiedzenia Rady Ministrów do tychczas nie został ustalony.

Jak słyhać, główny nacisk i kierunek

prac obecnego gabinetu zwrócony będzie na sprawy budżetowe i gospodarcze. Co się tyczy dalszych zmian personalnych, prawdopodobnie w ministerstwie skarbu nastąpią zmiany także na niższych stanowiskach.

Prasa popołudniowa podała wiadomość, że b. min. Matuszewski opracował projekt dalszej redukcji budżetu o 20 proc. Komunikaty o tem zostały rozesełane do wszystkich ministerstw, które rozpoczęły już prace wstępne.

Tonący brzytwy się chwyta...

Rozpaczliwe wysiłki pruskiej komisji kolonizacyjnej

Pila, 30. 5. (PAT.). W nadprzyrodzonej prowincji w Pile odbyła się na zaproszenie pruskiego ministerstwa rolnictwa konferencja w sprawie osadnictwa, w której wzięli udział przedstawiciele urzędów i różnych władz, wszyscy landraci prowincji i przedstawiciele towarzystw osadniczych. Stwierdzono, że charakter pogranicza jako prowincji, położonej nad granicą polską i mającej podobne zmiany na kresach wymaga prowadzenia wyteżonej

akcji kolonizacyjnej, której dotychczasowe wyniki są niezadawalające. Postanowiono prowadzić w dalszym ciągu akcję kolonizacyjną. Akcja osadnicza ma być przeprowadzona w ścisłym porozumieniu i przy współpracy czynników, prowadzących Osthilfe. Omawiając powyższą konferencję, prasa niemiecka podkreśla znaczenie kolonizacji jako środka, przeciwdziałającego polskim dążeniom.

Poławny czyn szaleńca

Ojciec mordule po kole 6-ciu swych dzieci

Katowice, 30. 5. (PAT.). Wczoraj nad ranem wydarzył się w Kmirowie wypadek potwornego morderstwa, dokonanego przez robotnika Roberta Skorupę na swych 6-ciu dzieciach. Obudzony do pracy przez żonę, Skorupa w przystępie obłądzenia zadał siekierą kolejno

letniej Teresie, 8-letniemu Tadeuszowi i 4-letniej Marcie, a ponadto śmiertelnie ranił 15-letnią Emilię i 12-letnią Gertrudę.

Po dokonaniu morderstwa Skorupa usiłował pozbawić się życia, lecz zdołał go powstrzymać i następnie odwieziono do szpitala, gdzie przebywa pod dozorem policji.

Sami się przyznają...

Ukraińcy o swej akcji sabotażowo-terrorystycznej

(o) Warszawa, 30. 5. (Tel. wł.). Z Genewy donoszą, że podczas ostatniej sesji Rady Ligi Narodów komendant ukraińskiej Organizacji Wojskowej Konowalec za pośrednictwem agentów kolportował ulotki o działalności sabotażowej U. O. W. na terenie Małopolski Wschodniej. W komunikacie tym przyznaje się U. O. W. do prowadzenia akcji sabotażowej.

W notatce czytamy m. in.:

„Potwierdzamy, że popełnione w roku ub. akty teroru, skierowane przeciw Polakom, miały za zadanie zwalczanie osadnictwa polskiego na ziemiach naszych przodków. Prowadziliśmy walkę czynną z okupacją polską, przyjmując za nią pełną odpowiedzialność”.

Odezwa podkreśla dalej, że środki na walkę U. O. W. czerpała u Ukraińców w Ameryce, i stwierdza wreszcie, że obecnie nastąpiła przerwa w walce z Polakami.

Komunikat powyższy jest znamienym faktem, tem bardziej, że został on opublikowany w Genewie w chwili, gdy komitet trzech rozpatrywał petycję ukraińską.

Liga Narodów mogła przekonać się z ust miarodajnych, że akty teroru w Małopolsce Wschodniej były akcją zorganizowaną.

Międzynarodowa konferencja parlamentarna

Praga, 30. 5. (Pat.). Wczoraj zakończono zostały obrady 17-tej międzynarodowej konferencji parlamentarnej posiedzenia plennego, na którym przedstawiciele różnych państw, a m. in. i Polski wyrazili swe zadowolenie z wyniku obrad i uznali dla organizatorów tegorocznego zjazdu, przewodzącym dla przewodniczącego senatora Stodoli oraz sekretarza głównego Beai.

Demonstracyjny biwak przed ratuszem

Bezrobotni atakują policję w Trzemesznie

Trzemeszno, 30. 5. (PAT.). Bezrobotny Lukstaedt, którego przed kilku dniami eksmitowano z mieszkania i ulokowano tymczasowo w obozie, urządził wczoraj wieczorem przed gmachem tutejszego magistratu demonstracyjny biwak, aby w ten sposób zwrócić na siebie

uwagę i uzyskać lepsze mieszkanie. Kiedy policjant przystąpił do usunięcia biwaku Lukstaedta, ten rzucił się z kosą na niego i ciężko go ranił. W tej chwili nadbiegł syn Lukstaedta z pomocą ojcu i uderzył łaską w czoło drugiego policjanta. Ten w obronie własnej dobył rewolweru i strzelił, raniąc w nogę młodego Lukstaedta. Na odgłos strzałów nadbiegła grupa bezrobotnych, która zaatakowała policję, wobec czego policja użyła ponownie broni, raniąc 7 osób, w tem 2 ciężko. Wezwany z Gniezna oddział policji zajął zlikwidował.

Wojewoda Lamot w Warszawie

W dniu wczorajszym przybył do Warszawy w sprawach służbowych p. wojewoda pomorski Lamot.

Zaleski rozmawia z Briandem

Paryż, 30. 5. (PAT.). P. minister Zaleski, który zatrzymał się na kilka dni w Paryżu w powrotnej drodze z Genewy odbył wczoraj dłuższą konferencję z ministrem Briandem. P. min. Zaleski odjeżdża jutro po południu do Warszawy.

Kto będzie 4 rugim wicemarszałkiem Sejmu?

(o) Warszawa, 30. 5. (Tel. wł.). Na posiedzeniu plenarnym klubu parlamentarnego BBWR w dniu 1 czerwca będzie załatwiona sprawa kandydatury na stanowisko drugiego wicemarszałka Sejmu, które dotychczas zajmował obecny min. Jan Piłsudski.

Wiceminister Starzyński

Warszawa, 30. 5. (PAT.). Podsekretarz stanu w Ministerstwie Skarbu Stefan Starzyński, który w marcu roku ub. przeniesiony został na własną prośbę w stan nieczynny, powołany został do służby czynnej i w najbliższym czasie obejmie swe poprzednie stanowisko.

Posel Knoll opuszcza dyplomację

(o) Warszawa, 30. 5. (Tel. wł.). Dowiadujemy się, że poseł polski w Berlinie Knoll, który obecnie bawi na urlopie, już nie powróci do dyplomacji.

Zmiany na stanowisku wiceministra przemysłu i handlu nie będzie

Warszawa, 30. 5. (PAT.). Wobec pogłoszek, jakie ukazały się w prasie o mającej nastąpić zmianie na stanowisku p. wiceministra przemysłu i handlu dr. Doleżala, Ministerstwo Przemysłu i Handlu komunikuje, iż wiadomość powyższa jest niezgodna z prawdą.

Pogłęblarkę parową
kublową o wydajności 15
mtr.³/godzinę oraz

prom kłapowy

o ładowności 12 mtr.³

po kapitalnym remoncie w stanie dosko-
nałym sprzedadza

Państwowe Zakłady Inżynierji

Warszawa, Królewska 18.

Informacji udziela Wydział Sprzedaży
tel. 54810, wewn. 15. 8717

Zadania nowego Rządu

Zmiana gabinetu p. Sławka na gabinet p. Prystora nastąpiła w atmosferze spokoju i tej równowagi politycznej, — czy stabilizacji, jaka charakteryzuje wszystkie rządy, wspierające się o autorytet Marszałka Piłsudskiego. I dlatego każda zmiana rządów pomajowych dokonywana była nie w atmosferze t. zw. płotki politycznej, lecz powstawała w chwili konieczności, realizowała nowy etap zagadnień. Zawsze zmianom tym przywodził PEWIEN CEL, cel, który

nauczyły jeszcze naszych opozycjonistów patrzenia cośkolwiek więcej realnie.

Przechodząc do omówienia ostatnich zmian trzeba zwrócić uwagę, że dokonane one zostały w kierunku zmontowania nowego rządu do określonej misji i spełnienia aktualnych zadań natury gospodarczej.

Temu przeświadczeniu dają pełny wyraz dobrze zorientowane koła polityczne, jak również i opinia zagraniczna.

samych zmian na stanowisku ministra skarbu i ministra przemysłu i handlu, podejmuje się pracy niemniej odpowiedzialnej, bo w warunkach krytycznych dla naszej gospodarki i już te właśnie zmiany wskazują iż kierunek prac nowego rządu będzie wybitnie nastawiony na zagadnienia gospodarcze. Sam szef rządu był w poprzednim gabinecie ministrem przemysłu i handlu i na tem stanowisku niewątpliwie zdobył wiele materiału i doświadczeń, aby realizować

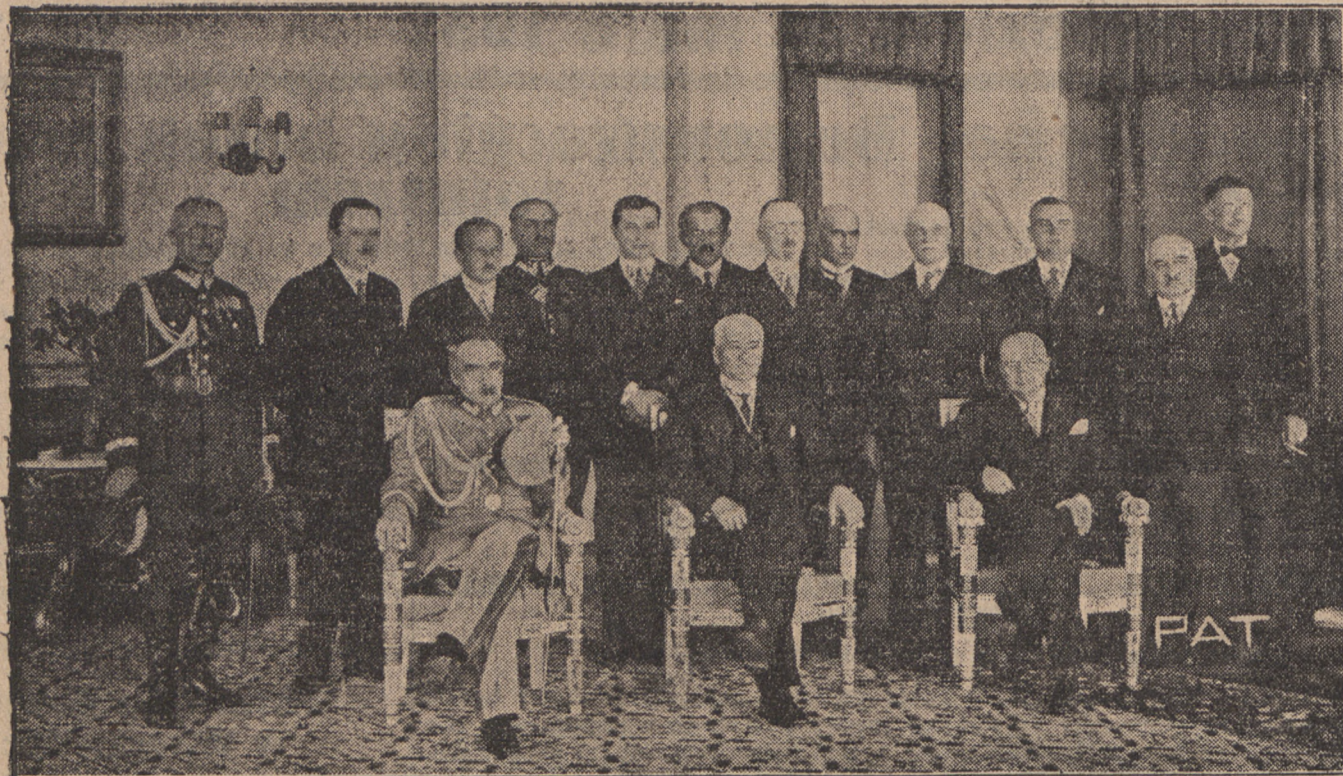
organizatorów naszego przemysłu wojennego.

Następca min. Matuszewskiego pos. Jan Piłsudski zajmuje odcinek najbardziej zagrożony państwowotwórczej pracy. Jest on nie tylko z racji węzłów krwi bliskim osobie Marszałka Piłsudskiego. Objęcie przezeń teki ministerstwa skarbu ma do pewnego stopnia symboliczne znaczenie i świadczy o tem, że z nim właśnie współpracować będzie harmonijnie Marszałek Piłsudski. To właśnie ma również swoją wymowę. Dowodzi, że nie tylko autorytet Marszałka Piłsudskiego patronuje i nadal całemu rządowi, lecz że sam Marszałek Piłsudski, za którego niewątpliwie wiedzą i poparciem nastąpiły te zmiany w rządzie pragnie czuwać nad najodpowiedzialniejszymi resortami pracy nowego rządu.

Pozostali ministrowie trwają na swoich stanowiskach. Dla Pomorza fakt że minister rolnictwa dr. Janta-Polczyński w dalszym ciągu kieruje pracami swego resortu jest zarówno sympatyczny jak i wymowny. Z zadowoleniem przyjąć go należy tem więcej, że dotychczasowa działalność Ministra Janty Polczyńskiego przyniosła twórcze owoce nie tylko dla naszego rolnictwa, lecz i na zewnątrz kraju, gdy chodziło o wspólną pracę Polski z innymi państwami nad przewycięzeniem światowego kryzysu w rolnictwie.

Zyczyć trzeba nowemu rządowi, aby zadania, do których spełnienia został powołany, spełnił z równą sumiennością, jak i jego poprzednicy. A że spełni niewątpliwie i zorganizuje i pogłębi pracę na froncie walki z kryzysem gospodarczym — można mieć pewność i nadzieję, gdyż praca realna cechuje właśnie rządy obozu skupiającego się pod sztandarami ideologii i pracy dla państwa.

(s. n.)

Nowo utworzony gabinet po zaprzysiężeniu od lewej do prawej siedzą: — Marszałek Polski Minister Spraw Wojskowych Józef Piłsudski; Pan Prezydent Rzplitej prof. Ignacy Mościcki i premier A. Prystor. Stoją od lewej: min. Przemysłu i Handlu gen. dr. F. Zarzycki, min. WR. i OP. dr. St. Czerwiński, min. Poczty i Telegrafów inż. I. Boerner, min. Spraw Wewnętrznych F. Sławoj-Składkowski, min. B. Pieracki, min. Reform Rolnych dr. L. Kozłowski, min. Skarbu Jan Piłsudski, min. Robót Publicznych M. Norwid-Neugebauer, min. Rolnictwa dr. L. Janta Polczyński, min. Sprawiedliwości Cz. Michałowski, min. Pracy i Opieki Społecznej dr. St. Hubicki i min. Komunikacji inż. A. Kühn.

dla pewnych nie chcących orjentować się czynników stawał się zrozumiały po pewnym dopiero czasie, w następstwie wydarzeń, które zaistniały dopiero po tej czy tamtej zmianie. Dziś nawet niechętny rząd pomajowym musi przyznać, że stopnie i natężenie zmian w rządzie są ważne i bardzo charakterystyczne chociażby, biorąc pod uwagę te płaszczyzny zadań i obowiązków, jakie miał do spełnienia gabinet b. premiera Bartla czy ostatni gabinet premiera Sławka. W tej kolejności zmian istnieje PEWNA, WYRAŻNA I UDERZAJĄCA LOGIKA, logika związana jednocześnie z temi przemianami w naszych zwyczajach politycznych, jakie dotąd możemy zawsze i stale obserwować od roku 1926.

Znamienne, że społeczeństwo nasze reaguje na każdorazowe zmiany w rządach pomajowych spokojnie, a można nawet powiedzieć, że obojętnie. Kraj zaciekawia raczej, kto odejdzie z gabinetu, i kto zajmie miejsce tego, który odchodzi, lecz nad zaciekawieniem tem góruje pewność i przekonanie, że SYSTEM RZĄDÓW POZOSTANIE TEN SAM, — że system ten gwarantuje właśnie krajowi spokój i nie narazi go na żadne wstrząsy polityczne, jakich byliśmy świadkami w okresie dawnych z przed pięciu lat temu przesileni rządowych. Słowem, społeczeństwo instynktownie wyczuwa, że zmiany jakie nastąpią, są dojrzałe, że nie następują bez powodu a w zależności od zachodzących potrzeb.

I tu właśnie zarysowuje się ta rozbieżność i przepaść, jaka cechuje naszą opozycję, która sobie inaczej po swojemu chce tłumaczyć ów zdrowy instynkt społeczeństwa i logikę zmian w rządzie. Nie chcą być szczerą, ani nie chcą trzeźwo analizować — opozycja ucieka się do zwykłych sobie sposobów i woli demagogicznie „twierdzić” i „zapewnić” że zmiany w rządzie są to „igraszki”. — Temsamem brnie w dalsze złudzenia, bo „igraszki” w pojęciu opozycjonem w rzeczywistości stają się czemś innym jak to zresztą odczuwa na swej skórze dotkliwie ta sama opozycja w okresie zmian w rządzie przed ostatnimi wyborami do parlamentu. Dziwić się tylko można, że poręczające a minione doświadczenia nie

Nowy premier znany jest ze swoich zainteresowań gospodarczych i społecznych. Przejmując z rąk p. Sławka ster rządów, przejmuje nowe zadania. Rząd poprzednika p. Prystora spełnił zaś te, do których został powołany. Przeprowadził — że wymienimy poważniejsze sprawy — przez obie izby ustawodawcze budżet i szereg przedłożeń rządowych, dokonał kilka transakcyj kredytowych z zagranicą. Następca jego, jak wynika z

je i wysunąć na czoło odpowiedzialnej pracy całego gabinetu.

Jego następca generał dr. Ferdynand Zarzycki od kilku lat pracował nad organizacją przemysłu wojennego a co zatem idzie na nowym stanowisku potrzeby naszego życia gospodarczego złączy jednocześnie ze sprawą obronnego pogotowia państwa. Znamienną jest rzeczą, że prasa niemiecka pisze o gen. Zarzyckim jako jednym z najzdolniejszych or-

Zagranica o zmianie Rządu w Polsce Głosy prasy francuskiej, niemieckiej i sowieckiej

Prasa francuska żywo omawia zmianę gabinetu w Polsce.

„Polska znajduje się pod specjalnym reżimem — pisze Figaro — Polska przedstawia raczej demokrację parlamentarną, znajdującą się na drodze ewolucyjnej. Po zwycięstwie nad Sowietami w r. 1920 Marszałek Piłsudski był panem sytuacji, — miał

w rękę losy Polski, a jednak z tego nie skorzystał. Człowiek ten jest bohaterem narodowym i używa metod jemu tylko właściwych. Są one, być może, nieco gwałtowne, lecz mają zawsze na celu dobro kraju. Marszałek Piłsudski pogardza zaszczytami i wyższą władzą. Woli on pozostawać najczęściej w ukryciu i stamtąd bronić

ród od wielkich niebezpieczeństw, nie zrzekając się bynajmniej metod parlamentarnego rządzenia.

W Polsce jest moc drobnych stronnictw, które utrudniają sprawne funkcjonowanie życia parlamentarnego. Reforma konstytucji jest zatem wskazana. Dzieło to chce Marszałek Piłsudski doprowadzić do pomyslnego końca.

Korespondenci sowieccy zaznaczają, że nowy skład rządu oznacza dalszą konsolidację jednostek najbardziej aktywnych z pośród członków Bezpartyjnego Bloku około osoby Marszałka Piłsudskiego. Nominacja posła Jana Piłsudskiego na ministra Skarbu dowodzi — zdaniem korespondentów — że Marszałek Piłsudski zdecydował się wziąć na siebie bezpośrednie kierownictwo finansami Polski.

Prasa niemiecka, omawiając rekonstrukcję gabinetu polskiego, podkreśla, że zasadniczo oznacza ona wzmocnienie rządów Marszałka Piłsudskiego.

„Deutsche Allgemeine Zeitung” pisze, że kierunek polskiej polityki zagranicznej nie ulegnie zmianie, natomiast część prasy upatruje w nominacji gen. Zarzyckiego specjalne wysunięcie na czoło jednego z najzdolniejszych organizatorów polskiego przemysłu wojennego.

„Berliner Tageblatt” pod wielkim nagłówkiem: „Piłsudski will die Krise selber bekämpfen (Piłsudski chce osobiście zwalczyć kryzys) podkreśla wzmocnioną walkę nowego rządu z kryzysem finansowym i gospodarczym.

Nowi ministrowie J. Piłsudski i generał Zarzycki

Nowomianowany minister skarbu Jan Piłsudski urodził się dnia 15-go stycznia 1876 r. w Wilnie. Po ukończeniu szkoły średniej w Libawie zapisuje się na wydział prawny uniwersytetu w Kazaniu, który ukończył w r. 1904. Po powrocie do Wilna poświęca się adwokaturze.

W styczniu 1921 r. przechodzi do sądownictwa, pełniąc kolejno stanowiska sędziego Sądu Okręgowego, a następnie sędziego Sądu Apelacyjnego w Wilnie. W tymże roku wybrany zostaje p. Piłsudski posłem na Sejm Wilński z ugrupowania demokratycznego. W 1928 r. wchodzi do Sejmu jako poseł B. B. W. R. z listy państwowej. We wrześniu 1930 r. mianowany wiceprokuratorem Sądu Najwyższego, w listopadzie 1930 r. zostaje wybrany posłem z listy B. B. W. R. w okręgach Piotrków, Łódź i Krasnystaw, a następnie powołany na stanowisko wicemarszałka Sejmu.

Nowomianowany minister przemysłu i handlu, dr. Ferdynand Zarzycki urodził się

22 grudnia 1888 r. w Tarnowie. Po ukończeniu szkoły średniej wstępuje na Uniwersytet Jagielloński, gdzie otrzymuje dyplom z tytułem doktora filozofii. Po ukończeniu uniwersytetu poświęca się pracy nauczycielskiej. W okresie wojny z bolszewikami w 1920 r. zostaje dowódcą grupy operacyjnej Ostrołęka. Następnie piastuje kolejno stanowiska szefa wydziału szkół wojskowych oraz komendanta kursów aplikacyjnych oficerskich w Rembertowie.

Przez dłuższy okres czasu gen. Zarzycki zajmował stanowisko dowódcy 4 dywizji piechoty w Toruniu, będąc równocześnie komendantem garnizonu toruńskiego. W tym czasie dał się poznać społeczeństwu pomorskiemu jako wybitny fachowiec, świetny oficer i dzielny obywatel.

W styczniu 1928 powołany na stanowisko prezesa rady administracyjnej państwowych wytwórni uzbrojenia w Warszawie oraz prezesa rady administracyjnej państwowej wytwórni prochu i materiałów krząszących w Zagożdźonie.

Endecki opozycjonista i komunizujący socjalista

w ataku na duchowieństwo katolickie

Jeden z publicystów zbliżonych do obozu endeckiego, p. Niemojewski na łamach „Myśli Niepodległej” w nr. 1075, pisząc o ostatnich wydarzeniach w Hiszpanji, dochodzi do tak niefortunnego i perfidnego wniosku:

„Zacofane tłumy zatraciły ducha tolerancji, cechującej oświecony katolicyzm.

A NIEMAŁĄ ROLE ODEGRAŁO W REWOLUCJI HISZPAŃSKIEJ ZACOFANE DUCHOWIEŃSTWO, MYŚLĄCE KATEGORJAMI ŚREDNIOWIECZA.”

Gdy zważy się na dzisiejszą akcję stronnictwa narodowego w kraju, które za wszelką cenę pragnie swoją partyjną politykę przerzucić na teren naszych zagadnień religijnych i chce wykorzystać w swej akcji politycznej pełnej zawiści i nienawiści pewien odłam przedstawicieli naszego duchowieństwa, powyższe zdania „Myśli Niepodległej” zakrawają na gorszącą obłudę. Narówni można je postawić z tem, co powiedział komunizujący socjalista tow. Drobner na jednym z zebrań w Bydgoszczy. Drobner ośmielił się bezczelnie twierdzić, że:

sami księża i zakonnicy podpalają przybityki państwa, aby zwrócić nienawiść katolików przeciw republice hiszpańskiej.

Endecja nie od dziś reprezentuje fałszywe poglądy na rolę duchowieństwa katolickiego i u nas w kraju, a z punktu widzenia społecznego wręcz amoralne. Duchowieństwo chce podporządkować sobie własnym celom partyjnym. To, co napisał p. Niemojewski w „Myśli Niepodległej”, jest gołosłowne i nacechowane taką perfidją polityczną, że oburzyć musi i dotknąć do głębi ogół naszego społeczeństwa. Wprost zakrawa to na prowokację ludności katolickiej, podobnej w treści i w stylu do „oświadczenia” komunizującego towarzysza Drobnera.

Kto odegrał rolę w rewolucji hiszpańskiej, o tem dziś wiadomo aż nadto dobrze. Socjaliści i masoni i różne przybudówki opozycyjne, nie mające pojęcia o władzy i o odpowiedzialności rządów krajem, rozpętali zamęt rewolucyjny w Hiszpanji. Rozpętali po to, aby dorwać się tylko do władzy, a rozpętawszy dopuścili bezkarnie do głosu komunistów i bolszewickich agentów moskiewskich. Jakże zatem przejrzyste jest w swej perfidji „twierdzenie” publicysty endeckiego z „Myśli Niepodległej”, który pisze, „że niemają rolę odegrało w rewolucji hiszpańskiej zacofane duchowieństwo, myślące kategorjami średniowiecza”. A trzeba pamiętać, że właśnie TEN SAM PUBLIOYSTA Z „MYŚLI NIEPODLEGLEJ” DOTĄD JEST WIELOK HONOROWANY NA ŁAMACH CAŁEJ ENDECKIEJ PRASY POMORSKIEJ; on właśnie upatrzony był swego czasu przez endecję pomorską do spełnienia i wykonania pewnej brudnej roboty politycznej na Pomorzu. Do tej również roboty endecja pomorska poświęciła wszystkie siły. Dziś jeszcze prowadzi ją nadal w innej formie i nie wryga się żyrować swej akcji niektórymi nazwiskami przedstawicieli naszego duchowieństwa. Radzimy tedy dla jasności sytuacji

J. Piłsudski

W nowoutworzonym gabinecie tekę skarbu powierzono dotychczasowemu wice marszałkowi Sejmu Janowi Piłsudskiemu.

przywódcom endeckim, aby nie ukrywali pod korcem zapatrywań swego politycznie oddanego człowieka z „Myśli Niepodległej”.

I jeszcze jedno. P. Niemojewski z „Myśli Niepodległej” nie ma żadnego pojęcia o „oświeconym katolicyzmie”. Wszędzie dziś akcja katolicka rozwija się nie w myśl życzeń czy pragnień stronnictw politycznych, lecz w myśl zdrowych i twórczych zasad nauki katolickiej. Akurat w kierunku odwrotnym, aniżeli chciałoby się endecji. Pisaliśmy o tem niedawno. Wystarczy, ażebyśmy przypomnieli jasną opinię jednego z wybitnych publicystów katolickich, redaktora „Przeglądu Powszechnego” ks. Urbana:

„Jeśli stronnictwo polityczne, choćby do niego należeli sami katolicy, wychodzi poza program akcji katolickiej rozszerza go

włączając doń tak wybitnie polityczną sprawę, jak opozycja przeciw rządowi i to nie w obronie interesów Kościoła. Akcja katolicka nie może i nie powinna ŁĄCZYĆ SWYCH LOSÓW Z TAKIEM STRONNICTWEM, ANI UDZIELAĆ MU POMOCY w agitacji wyborczej, ani powierzać mu mandatu do wyłącznego REPRESENTOWANIA INTERESÓW KATOLICYZMU NA TERENIE PARLAMENTARNYM.

Więcej szacunku i powagi należy znaleźć dla zasad nauki katolickiej i akcji katolickiej. Polityka endecka właśnie tego nie chce ani nie potrafi. I dochodzi do tego, że p. Niemojewski pisze te same brednie, co głosi „komunizujący towarzysz Drobner, tylko cokolwiek w innych słowach.

Znamienne i pouczające! (ski.)

Niemiecki atak na Londyn

O czem będą radzić w Chequers?

Sprawa ulg reparacyjnych — jak stwierdza prasa niemiecka — jest najważniejszą sprawą nad którą toczyć się będą konferencje Brueninga i Curtiusa z Hendersonem.

Dyplomatyczny korespondent „Daily Telegraphu” twierdzi, że rząd niemiecki ma już następujący projekt finansowy:

- 1) Odroczenie na dwa lub trzy lata płatności sum przewidzianych w planie Younga.
- 2) Obniżenie wyplat o 20 proc. w związku z podwyżką wartości złota.
- 3) Powołanie komisji w celu urzeczywistnienia obu powyższych punktów.
- 4) Powołanie konferencji finansowej wszystkich mocarstw w celu zbadania możliwości 2—3 letniego moratorium dla długów wojennych Niemiec i reparacji.

Bruening i Curtius przyjadą 5 czerwca ra-

no z Hamburga do Southamptonu i przybędą do Londynu o 3 po poł. Wieczorem odbędzie się bankiet wydany przez Hendersona, a nazajutrz pojedą do posiadłości premiera w Chequers, gdzie odbędą się konferencje. Na zakończenie pobytu w Anglii goście niemieccy przyjęci będą na audjencji przez króla, poczem odbędą się jeszcze kurtuazyjne uroczystości: lunch, herbata i bankiet.

Znamienne jest, że w dziennikach angielskich ukazała się pogłoska, że nowy prezydent Francji Doumer zamierza wyjechać do Anglii celem złożenia oficjalnej wizyty królowi angielskiemu. Nie należy jednak oczekiwać, aby wizyta nastąpiła jeszcze w roku bieżącym. Prezydent Doumer jest wielkim zwolennikiem porozumienia angielsko-francuskiego i uchodzi w kołach politycznych za przyjaciela Anglii.

Na posterunku pogotowia narodowego

Rozkaz głównego komendanta do Zw. Powstańców i Wojaków

Komendant Główny Związku Powstańców i Wojaków O. K. VIII wydał następujący rozkaz:

Na kilku ostatnich Zjazdach Okręgowych Powst. i Wojaków przyjęto rezolucje skierowane przeciw statutowi z 22. III. b. r. i Zarządowi Głównemu, deklarując równocześnie posłuszeństwo i chęć współpracy z władzami wojskowymi.

Chcę rozwiać złudzenie i nieporozumienie, jakie tu zachodzi. Właśnie władze wojskowe zażądały reorganizacji Związku w tym kierunku, aby mianować komendantów i zwiększyć ich kompetencje, wydobyć zdolność alarmową oddziałów upraszczając przewlekłe obrady, żeby wytepić animozje między towarzystwami, p. w. i ustalić ich zakres działania, umożliwić jako oficerom p. w. jednolitą, owocną pracę, — dalej zaś przesunąć punkt ciężkości na ćwiczenia polowe i zajęcia wojskowe.

Te jasne i zrozumiałe dla każdego Polaka żądania stały się przedmiotem hałaśliwej dyskusji na niektórych zjazdach i na łamach prasy opozycyjnej. Powstała nawet myśl utworzenia odrębnego związku, czy też przyłączenia

się do Poznania. Zjazdy posunęły się do dokonania wyboru komendantów.

Ujawniło się, w jakim stopniu można liczyć na karność i posłuszeństwo placówek i komu wojsko w dobrej wierze pomaga. Na szczęście gros związku jest zdrowe, zdolne do pracy i godne poparcia.

Czas jednak przeciąć i skończyć z tym fermentem, jaki powstał w niektórych oddziałach. Tolerowałem go przejściowo, licząc, że może w tych ożywionych dyskusjach namiętności się wyładują, a druhowie zrozumieją wreszcie o co wojsku chodzi, i sami skończą z niezdrową agitacją. Nie wszędzie to jednak dotąd nastąpiło.

Ponieważ w agitacji tej i rezolucjach powołują się często na wojsko, niniejszem jako wyznaczony przez D. O. K. VIII. Komendant Główny rozstrzygam sprawę.

Rozkazuję komendantom powiatowym z chwilą otrzymania tego rozkazu zerwać stosunki i odmówić pomocy wojskowej tym placówkom Zw. Pow. i Woj., które nie uznają statutu z dnia 22. III. b. r. i Zarządu Głównego w Grudniadzu. Przerzucić wszystkie środki i pomoc na placówki karne i zdrowe i przystą-

F. Zarzycki

W nowym gabinecie tekę ministra Przemysłu i Handlu objął gen. brygady dr. Ferdynand Zarzycki.

Klub parlamentarny BBWR.

Posiedzenie Klubu Parlamentarnego sejmowego i senackiego Bezpartyjnego Bloku Współpracy z Rządem odbędzie się w lokalu sejmowym w poniedziałek, dnia 1-go czerwca r. b. o godzinie 11-ej rano. Obecność wszystkich członków Klubu jest konieczną.

Olbrzymi proces

Głośna w swoim czasie sprawa aresztowanych w Łodzi uczestników kongresu PPS-lewicy jest obecnie przedmiotem śledztwa, które ze względu na ogrom zebranego materiału zakończone zostanie dopiero na jesieni. We wrześniu lub październiku cały materiał przekazany zostanie urzędowi prokuratorskiemu w Łodzi, celem opracowania aktu oskarżenia.

Główna rozprawa sądowa odbędzie się w nimie. Dotychczasowe akta zawarte zostały w kilku tomach o kilkuset stronicach. Olbrzymi tom zawiera również dowody rzeczowe, jakie w tej sprawie zdołano zebrać we wszystkich oddziałach PPS-lewicy.

Obecnie w więzieniu przebywa 132-ch uczestników kongresu, oskarżonych o działalność antypaństwową.

Eksplzja w ustach

W szpitalu w Birmingham dokonywano operacji pacjenta chorego na raka krtani. Nagle podczas operacji nastąpił wybuch w ustach chorego. Jednocześnie uległa zniszczeniu aparatura, służąca do narkozy. Jak się okazało, wybuch nastąpił wskutek użycia narkotyku złożonego z eksplozywnej mieszaniny eteru i chloroformu. Jest to pierwszy tego rodzaju wypadek w praktyce narkozy lekarskiej.

pić do zorganizowania ich wojskowo, co regulują osobnym rozkazem. Zezwalam tylko kontynuować pracę z młodzieżą wojską do końca roku wyższkoleniowego, niezależnie od uchwał ich placówek, gdyż nie chcę karać młodzieży za wybryki starszych.

Przeprowadzić i dopilnować, aby rozkaz ten dotarł do wszystkich członków organizacji.

Komendant Główny Związku:
Kustroń, pułkownik.

Afrodyta w kajdanach i szpilka do krawatu...

Przesilenie polityczne na Cyprze

Cypr jest najmłodszą kolonią angielską. W roku 1878 wyspa ta należąca do Turcji otrzymała zarząd angielski a z chwilą wybuchu Wielkiej Wojny została oficjalnie zaanektowana przez Wielką Brytanię.

Wtedy była zupełnie niefortyfikowana i służyła jako obóz koncentracyjny dla jeńców wojennych oraz jako uzdrowisko dla żołnierzy angielskich walczących na Wschodzie. Cypr jest pomimo swej małości jedną z najcenniejszych pereł kolonialnych Anglii, stanowi bowiem pomost między zachodem i wschodem i bazą operacyjną obrony kanału Sueskiego. Jest on ważny dla Anglii, która za wszelką cenę utrzy-

mać go pragnie.

Tymczasem prześliczna ta wyspa wylaniająca się jak Afrodyta z fal lazurowych Śródziemnego morza zamieszkała jest przez ludność grecką, namiętnie przywiązana do słonecznej Hellady. Mieszkańcy Cypru nie chcą Anglii i za wszelką cenę pragną należeć do ojczyzny Grecji.

W celu przeprowadzenia pacyfikacji wśród wzburzonych coraz więcej umysłów Wielka Brytania mianowała gubernatorem wyspy znanego z niezmiernego taktu i poszanowania uczuć narodowych sir Ronalda Storssa.

Nowy Gubernator czyni nadludzkie wy-

silki w celu przywiązania mieszkańców wyspy do Anglii. Gdy przybył na Cypr; obejmując urządowanie, szpilka do krawatu ozdobiona była barwami greckimi.

Dotychczasowe wysiłki sir Ronalda Storssa nie zostały jednak uwieńczone zamierzonym skutkiem. Nie pomogły chorągwie ani szpilki do krawatów o barwach narodowych. Afrodyta w kajdanach — perła Śródziemnego morza chce powrócić na łono ojczyzny: Grecy chcą być Grekami i kryzys polityczny na Cyprze daleki jest od ukończenia.

Nowe pola złota w Australji

800-kilometrowy marsz przez pustynię — Wyścig ze śmiercią — Bogacie żyły złota

Legendarnej krainie Tanami u granic Australji zachodniej przepowiadają światową sławę australijskiego Klondyke.

Do Tanami dotarł pierwszy Anglik Dawid Carnegie, któremu po najuczciwszych trudach udało się przebyć olbrzymią, bezlitosną pustynię.

Nieliczone wydmy wędrownie, zsa które ustawnie czyhała śmierć, wstrzymywały na każdym kroku wyprawę Carnegiego na pola kraju Tanami w poszukiwaniu złota. I kiedy Carnegie wreszcie dotarł do Tanami i istotnie odkrył niebywale bogactwo złota, był on jak i jego towarzysze tak wyczerpani, iż wszystkie skarby oddaliby za tyk wody.

Opowiadania Carnegiego po jego szczęśliwym powrocie z kraju Tanami znalazło mało posłuchu, zwłaszcza, iż równocześnie odkryto bogate pola złota na południu, w pobliżu Kalgorie i Coolgardie, które ściągły wówczas wszystkich poszukiwaczy złota.

Znalazło się jednak kilku odważnych ludzi, którzy postanowili iść śladami Carnegiego, z niejakim Robertem Macdonaldem na czele.

Wyprawa ich na złotodajne pola Tanami poprzez bezwodną pustynię w żarze słońca australijskiego zaliczyć się może do najniebezpieczniejszych i najuczciwszych wypraw poszukiwaczy złota.

Od krańcowej stacji kolejowej rozpoczęła się 800-kilometrowy marsz przez pustynię. Już w krótkim czasie zapasy wody skończyły się i rozpoczął się wyścig ze śmiercią. Członkowie wyprawy znaleźli co prawda już w piasku pustynnym niezwykłą obfitość złota, które jednakże w danej chwili dla nich nie posiadało żadnej wartości. Od niechybnej śmierci wybawiło wyprawę nieoczekiwane pojawienie się stada kangurów i emu. Dowodziło to, iż w pobliżu musi się znajdować woda. Ze zdwojoną energją poszukiwacze złota wspólnie ze zwierzętami rozpoczęli gorączkowe poszukiwania wody. Jednakże daremnie.

Po całodziennych bezowocnych poszukiwaniach Macdonald w nocy obudził się nagle, otoczony gromadą murzynów, którzy napadli na pogrążonych we śnie uczestników wyprawy. Wywiązała się walka, w której dzięki bronii palnej zwyciężyli towarzysze Macdonalda. W pogoni za uciekającymi murzynami, zdolano wreszcie odnaleźć kałużę wody, którą po krótkiej walce zdobyli członkowie wyprawy. Byli oni uratowani. Stąd już Macdonald udał się na północ i po wielu tygodniach dotarł do

najbardziej na północ wysuniętego posterunku cywilizacji, do Halls Creek, skąd dotarł do portu Darwin.

Dziwnym zbiegiem okoliczności wiadomość o odkryciach wyprawy Macdonalda nie dotarła do szerszej wiadomości, i dopiero w ostatnich latach, kiedy zaczęły mnożyć się tajemnicze opowieści o niezwykłych bogactwach złota krainy Tanami, zainteresowano się szczegółowiej owym Eldo-

rado australijskiem. I istotnie doniesienia Macdonalda zostały potwierdzone.

Dzisiaj dostęp do krainy Tanami jest już łatwiejszy i mniej niebezpieczny.

Złotodajne pola Tanami obejmują obszar o 150 km długości i 30 km szerokości.

Poszukiwacze złota, którzy powrócili z Tanami, opowiadają, iż znaleziono minerały wulkaniczne, które istotnie zawierają niezwykle obfite żyły złota.

Syn akrobaty królem brylantów

Dzieje zmarłego Barnato Joel'a

W Londynie zmarł jeden z najbogatszych ludzi w Anglii, słynny król brylantów Barnato Joel, bardziej znany pod popularną nazwą „Solly”.

Jeszcze przed paru laty majątek Solly Joela był oceniany na 25 milionów funtów sterlingów, ale od tego czasu ceny brylantów na rynkach światowych obniżyły się znacznie i w dniu swej śmierci „Solly” reprezentował 15 milionów funtów sterlingów.

Przed 66-ciu laty „Solly” Joel urodził się

w najbiedniejszej dzielnicy Londynu w przytulku dla biednych położnic. Ojciec jego był ulicznym akrobatą. Kiedy „Solly” miał 6 lat, stryj jego postanowił emigrować do południowej Afryki, gdzie wówczas szalała „gorączka djamentowa”. Poszukiwacz brylantów postanowił zabrać ze sobą największą ilość rak roboczych i wybór jego padł na „Solly”, który był już niezmiernie sprytnym chłopcem.

Ubogiemu uchodźcy uśmiechnęło się szczęście, od razu natrafił na teren obfitujący

w bezcenne kamyczki.

Rzecz szerególna, że niemając rolę w srogim obojętności stryja odegrał „Solly”. Małec kierowany jakimś niewytłumaczalnym instynktem, umiał wynajdywać najobfitsze pola brylantowe.

Sława o „talentach Solly” doszła do słynnego Oecila Rodesa, który był niekoronowanym królem południowej Afryki. Rodes zapragnął poznać „Solly”. Chłopiec zrobił jaknajlepsze wrażenie i Rodes zaopiekował się nim. Mając 20 lat, „Solly” postanawia jednak rozpocząć życie „na własny rachunek”.

Rozpoczynając się lata niezliczonych przygód, podróży, zdobywanych i traconych majątków — „Solly” staje się jakąś legendarną postacią, o której krążą legendy w całej Afryce Południowej.

Po śmierci Barney-Barnato, „Solly” odziedziczył olbrzymi jego majątek, staje się panem najrozleglejszych na świecie pól djamentowych i stwarza „pierwszy transwalcki Trust brylantowy” — jest właściwie jedynym monopolistą światowego rynku brylantów.

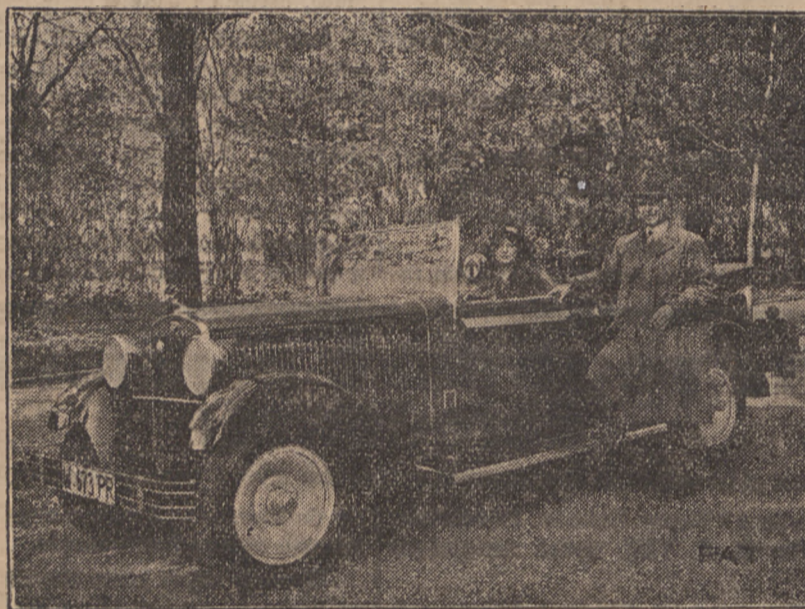
Ów dar tajemniczy odnajdywania pod ziemią złoża brylantowych nie opuszcza go. Niekiedy jedno spojrzenie „Solly” na wydobyty piasek, decydowało o niesmiernych bogactwach lub ruinie przedsiębiorstwa.

Do Londynu, skąd „Solly” wyjechał w łachmanach, powraca jako wielki magnat.

Stary „Solly” po życiu pełnem niezwykłych przygód, po nagromadzeniu olbrzymiego majątku, spędził żywot samotnika w swej willi pod Londynem, którą zamienił na prawdziwe muzeum południowo-afrykańskie.

Nielicznym, odwiedzającym go gościom, pokazywał łopatę i sito, któremi rozpoczął swą fantastyczną karierę na „polach brylantowych”.

Piękny samochód

W najpiękniejszym parku stołecznym im. Paderewskiego odbył się konkurs piękności samochodów, zorganizowany przez Automobilklub Rzplitej, na który przybyło bardzo wiele maszyn różnych firm europejskich i amerykańskich, a polski przemysł samochodowy reprezentowały C. W. S. i fabryka Skoda. Na ilustracji widzimy 8-0 cylindrowe torpedo wykonane w kraju rękami polskich robotników, które zostało specjalnie wyróżnione i nagrodzone.

MACIEJ WIERZBIŃSKI.

ATAK SĘPÓW

22) Powieść z r. 1935.

Niegrodzki oplótł tę wdzięczną grupę namiętnym spojrzeniem i już nic nie słyszał z rozmowy przy sąsiednim stole.

Zdawać się mogło, że wzrok jego i myśl działały telepatycznie, bo pan Wessex podniósł głowę i strzelił okiem ku niemu. Zaczem zbliżył się doń poważnym krokiem i powitał dobrze znajomego, pytając, co go sprowadziło do Grudziądza.

— Przybyłem służbowo, odparł Niegrodzki.

— A cóż tam słyhać w naszej Gdyni?

— Wszyscy zachwyceni bajecznym sukcesem profesora Rybickiego w Berlinie.

Silna, ładna twarz inżyniera z długim, suchym nosem, jakby anglosaskim, i wydatnymi szczękami, ożywiła się. Był uszczęśliwiony honorami, jakimi otaczano nad Sprewą jego teścia.

— A jak w Grudziądzu przedstawiają się horoskopy plebiscytowe? — spytał doktor, podsuwając mu krzesło.

— Nie sziadam; czeka na mnie pan doktor Pogorzelski. Co sze tyczy plebiscytu... Rezultat można tutaj przewidzieć zgóry. Niech pan doktor zobaczy statystykę ludności i powie sobie, że głosować będzie dziewiędziesiąt procent tej ludności: Niemcy za Niemcami, Polacy za Polską. Wtedy będzie miał pan doktor rezultat — mówił pan komisarz zamiast „s”, wymawiając często „sz” — Miraklu nie zrobimy.

— Gorliwość pana komisarza włącznie na

najwyższe uznanie — wydeklamował doktor, ani na chwilę nie zdejmując wzroku z jego oblicza, i dorzucił z przejęciem: Dalibóg prześcignął pan wielu Polaków.

Pan Wessex uśmiechnął się, grymas charakterystyczny sfaladował jego lica. Poglądził dłonią kosmyk włosów, na życzenie żony kokieterijnie spadający nad lewą skroń, i wycedził uroczyste:

— Na, ja także jestem Polak.

Przez minutę zawisło między nimi milczenie. Promienie ich oczu zwały się i zwały dwie potęgi, dwa duchy. Pod namiętnem, wnikliwym do dnia, ssącym, niby pijawka, spojrzeniem doktora, pan Karol nie spuścił wzroku, lecz poczerwiał nieco. Wsparł palce na stole i, stercząc nad nim, panując wyniosłą postacią rzekł z naciskiem:

— Mam obywatelstwo polskie i żonę Polkę.

— Tak, to daje etykietę polską, ale nie wystarczy, by być Polakiem... My Aryjczycy nie jesteśmy jak żydzi, wyznający zasadę: lbi patria ubi bene.

— To prawda — pochwycił żywo pan Wessex. — Oni są obywatelami kraju dobrego interesu. Słusznie ich tak nazwano. Zawsze było mi miło, że wśród inżynierów jest tak niewielu żydów. Ale.. pan Pogorzelski czeka na mnie. Mam wiele spraw do omówienia. Do widzenia w Gdyni.

— Do widzenia.

Pan Wessex zostawił doktora pod wrażeniem, że zapędził go w kozi róg, w którym zrobiło mu się ciasno i duszno.

Idąc za nim wzrokiem, doktor szeptał w duszy z piółunowym sarkazmem:

— Polak jest, Polak... — My porachujemy się jeszcze, panie Polaku... — syczał.

Podniósł się w nim fala bobaterskiej żądzy

zmierzenia się z tym człowiekiem w jakimś określonym boju na śmierć lub życie — z tym człowiekiem, w którym, sam podobnej kompleksji duchowej, widział wspaniałego przeciwnika. Bo, jeśli Wessex był istotnie zdrajca, jakiego w nim wyczuwał, to zdrajca ten był zaiste osobnikiem stalowego charakteru — Wallenrodem...

Nie było wszakże na to dowodu...

Niegrodzki spojrział na zegar... Zbliżała się jedenasta. Kapitan Piontek nie pojawiał się.

Doktor skończył kolację, zerkając na drzwi raz w raz, tyknął jeszcze piwa i, niecierpliwością targany, wyszedł z restauracji, w której głośnik radjofonu poczynał trąbić modny taniec muryński. Zanośli się na płasy.

Chodząc tam i napowrót przed komisariatem, niby dla towarzystwa dwóch milicjantów, doktor niecierpliwł się i poczynał obawiać, czy nie zaszło coś nieprzewidzianego.

Przyszło mu czekać jeszcze pół godziny, gdy nagle samochód wyprysł z poza węgła śpiącego czarnego domostwa.

Wygramolił się z niego przed komisariatem niecałkiem pewny na nogach kapitan Piontek. Witając doktora, niby koleżkę, arcyserydecznym uściskiem ręki zaśmiał się:

— Ha.. ha... Przerznięłem, psiakrew, trzy butle szampitra, psiakrew...

Ale, psiakrew, było mu to bajecznie przyjemnie.

— Siadajmy, kapitanie. Pojedziemy do „Warszawianki”. Tam sympatyczniej — wyrzucił doktor, wepchnął go z powrotem do samochodu i wsiadł za nim.

— Wczoraj spędził u Lautenbacha wieczór kontroler angielski i, psiakrew, pili morowo, szampanowali, niby na weselu, psiakrew — bełkotał Piontek z zalem, że w tej pijatyce nie brał udziału. (Ciąg dalszy nastąpi).

Tragedja na polach białej śmierci

„Sugestia wleceć dokona niż sanie zaprzężone w 15 psów” — Nowa ofiara sfer podbiegunowych

Podczas gdy duch ludzki — wieczny badacz — odnosi dziś nowy triumf bezprzykładowy w postaci wspaniałego lotu uczonego belga prof. Piccarda — zdobywcy stratosfery, nadchodzą żalobne szczegóły o dramacie ofiary białej śmierci, badacza podbiegunowego prof. Wegenera, którego szczątki śmiertelne zostały niedawno odnalezione.

Jedno z pism niemieckich publikuje świeżo sensacyjny list, który prof. Wegener przed rozpoczęciem swej ekspedycji wystosował do generalnego sekretarza Aero-Arktiki pułkownika Waltera Bruno, który proponował mu towarzyszenie jego wyprawy samolotem.

„Wielce Szanowny Panie pułkowniku! — pisze prof. Wegener — List pana z 10 bm. wymaga odemnie natychmiastowej odpowiedzi, gdyż bardzo zależy mi na tem by nie być przez pana źle zrozumianym. Będę z panem zupełnie otwarty. Do ekspedycji naszej potrzebujemy przede wszystkim sugestji, że podróż nasza tak w przygotowaniu technicznym jak i naukowym stanowić będzie rekord pierwszorzędny. Chcemy przenieść się przeświadczeniem, że problemy naukowe, które chcemy zbadać: klimat i lód Grenlandji, są najciekawszymi problemami świata. Tylko takie obiektywnie mówiąc — przewartościowane pojęcie umożliwi nam nadludzkie wysiłki, których dokonać chcemy.

Alpinista, który chce się wdrzeć na jakieś szczyt dotąd nie zbadany, zatracza pamięć o całym świecie, dopóki swego celu nie osiągnie. Potrzebuje on tego nastroju i tej iluzji, aby wysiłek jego został ukoronowany powodzeniem. Jeśli się spostrzeże, że to szaleństwo — runie ze skały, którą dawniej łatwo mógł opanować.

Wiem z moich dawniejszych podróży do Grenlandji, jaką rolę odgrywała w nich sugestia; wszyscy uczestnicy wypraw polarnych podlegają takim sugestjom, a większość wypadków nosi na sobie jakieś zagadkowe piętno tajemniczości. Kierownik ekspedycji musi tę sugestię podtrzymywać inaczej przegra sprawę.

Tymczasem pan, — panie pułkowniku

Brawurowy lot w ciągu jednego dnia Pierwsze śniadanie w Paryżu drugie w Londynie, obiad w Berlinie a kolacja w Paryżu

Lotnik amerykański kapitan Frank Hawks dokonał nielada lotu, dzięki któremu pierwsze śniadanie spożył w Paryżu, drugie w Londynie, obiad zaś zjadł w Berlinie a na five o'clock'u i na kolacji był już znowu w Paryżu.

Hawks w ciągu jednego dnia odbył lot Paryż — Londyn — Berlin — Paryż.

W środę rano o godz. 8,16 Hawks wystartował z Paryża i o godz. 9,34 wylądował na lotnisku w Croydon, skąd do Berlina wystartował o godz. 10,15.

Na przestrczeni Londyn — Berlin Frank Hawks leciał przeważnie na wysokości powyżej 2.000 m., aby uzyskać większą szybkość i ominąć wiatry przeciwe, panujące na mniejszej wysokości. Do Berlina Hawks przybył o godz. 13,35. Pobyt jego w Berlinie potrwał do godz. 3,07. Pilot niezmiernie się spieszył i nie chciał dłużej zabawić w stolicy Niemiec, gdyż pragnął koniecznie zdążyć do przedstawienia w Folies Bergères, na które już posiadał bilet wstępu i na które przecież musiał jeszcze się przebrać.

Frank Hawks dokonał swego lotu na jednej z najszybszych maszyn świata typu „Travel Air Mystery” z silnikiem o sile 500 KM. Samolot jego zaopatrzony jest na domiar „złego” w nr. 13.

Hawks w jednym dniu przebył 2.200 km. — (odległość w linii powietrznej z Paryża do Londynu wynosi 330 km., z Londynu do Berlina 1.000 km., z Berlina do Paryża 880 km.

Alkohol, papieros, i... żywem spalony

Brześć nad Bugiem, 30. 5. (PAT.). We wsi Lunin wydarzył się nieszczęśliwy wypadek spowodowany nadmiernym użyciem alkoholu. Nicjaki Nestor Lawryn zasnął papierosami w ustach. Po pewnym czasie w jego wypiętym śpiącym z ust, powodując pożar. Z płonącego balonu wydobyto zwęglone szczątki Lawryna.

— chce przybyć do nas z samolotami! Już w drodze do Grenlandji zaczęły by się nieustanne dyskusje czy nie zrobilibyśmy lepiej, zabierając samoloty ze sobą, co pozeraloby nerw żywotny ekspedycji, sącząc nieufność.

Gdyby pan latał ciągle nad nami mieliby wszyscy to uczucie: oto on bez fatygi przelatuje w przeciagu paru godzin nad terenami, które my musimy zdobywać upartą pracą przez całe tygodnie. To by nas zdemoralizowało sportowo.

Sugestia która niejednemu wydaje się dziecinną i śmieszna na naprawdę najrealniejsze w świecie znaczenie i więcej dokonana, niż sanie zaprzężone w 15 psów.

Dlatego raz jeszcze proszę: niech pan nam tego nie robi, niech pan nas nie odwiecna na samolotach!

Śię najlepsze pozdrowienie, szczerze oddany prof. Alfred Wegener.

„Przewartościowanie” imprezy przeplacił śmiały badacz życiem własnym i życiem towarzyszy!

Bohater przestworzy profesor Piccard o dziwach stratosfery

Berlin, 30. 5. (PAT.). Prof. Piccard udzielił przedstawicielowi biura Wolffa wywiadu, w którym z zadowoleniem stwierdził, że większość aparatów w gondoli funkcjonowała przez cały czas lotu doskonale. Wszystkie eksperymenty, dotyczące pomiarów atmosferycznych na wielkiej wysokości i w stratosferze w zupełności się powiodły.

Już po 25 minutach balon prof. Piccarda osiągnął wysokość 10 km. Użecni rozpoczęli pomiary dopiero na wysokości 15 km. Najwyższą wysokość, jaką balon prof. Piccarda

Bardzo wyraźnie zarysowały się na księżycu grzbiety gór.

Na pytanie, dlaczego prof. Piccard nie wylądował w górach bawarskich, lecz w dolinie Inu, uczoney odpowiedział, że było rzeczą niemożliwą otworzyć wentyle, w przeciwnym razie wylądowałby już o godz. 11-tej przed poł. w dolinie Lochthal. Sygnałów z lotniska w Innsbrucku prof. Piccard nie zauważył. Dopiero w godzinach wieczornych przystąpiono do lądowania, które według uotatki prof. Piccarda nastąpiło o godz. 20,52.

Widok na szczyt Gurgl-Ferner, pod którym wylądował prof. Piccard.

osiągnął wynosi 16 km. Według notatek prof. Piccarda, najwyższą tę wysokość balon osiągnął o godz. 7,45 rano. Najwyższe ciśnienie powietrza na tej wysokości wynosi 76 mm., czyli 1/10 część ciśnienia atmosferycznego na powierzchni ziemi. Prof. Piccard kierunkiem lotu zupełnie się nie interesował i był zajęty wyłącznie czysto naukowymi pomiarami. Szybkość lotu wynosiła około 15 metrów na sekundę. Prof. Piccard wraz ze swym asystentem w czasie lotu nie mógł dokładnie orjentować się co do miejsca, nad którym balon ich przelatywał. Księżyc wydawał się o wiele jaśniejszy, aniżeli w czasie obserwowania z ziemi.

Temperatura w stratosferze na zewnątrz gondoli wynosiła od 55 do 60 stopni poniżej zera, temperatura wewnątrz gondoli wskutek działania promieni słońca dochodziła do 41 st.

Ważną rolę w powodzeniu lotu prof. Piccard przypisuje tej okoliczności, iż zaopatrzony był on w dostateczną ilość tlenu.

Lądowanie odbyło się zupełnie normalnie. W momencie lądowania obciążenie gondoli wynosiło 350 kg. Noc użecni spędzili na zewnątrz gondoli już na lodowcu, zamierzając nad ranem udać się w dalszą drogę. Udało się im to jednak dopiero o godz. 9-tej rano.

Międzynarodowy zjazd Katolickich Związków Kobięcych w Warszawie

W czasie od 27 b. m. do 5 czerwca odbywa się w Warszawie po raz pierwszy od zamrtwychwstania Polski zjazd najwybitniejszych przedstawicieli katolickiego ruchu międzynarodowego.

Rozpocznie referaty przewodnicząca Unji p. Steenberhe-Engeringh (Holandia), która omówi „Akcję katolicką na terenie międzynarodowym. Następną mówczynią będzie p. de Vélard (Francja), wiceprzewodnicząca Unji, jedna z jej inicjatorek przed laty i założycielka, stojąca na czele wielkiej „Ligi narodowej kobiet francuskich” (Ligue patriotique de femmes francaises) łączącej około miliona członkin. Liga ta założona była przed zgórą ćwierćwieczem, w okresie prześladowań religijnych, w celu utrzymania wiary w rodzinie francuskiej i obrony przed wszechwładnym wówczas prądami materializmu.

Referat „Kobieta w życiu publicznym” wygłosi dr. Veber, posłanka do Reichstagu niemieckiego członek partji centrum katolickiego. Veber brała udział przed paru

miesiącami w zjeździe katolickich pacyfistów francusko-niemieckich, o czem donosiliśmy obszerniej w swoim czasie.

„Nowe metody i prądy w pracy społecznej” omówi p. du Rostu, przewodnicząca znakomicie prowadzonego systemu dziesiątek Stow. młodych Ligi patriotycznej kobiet francuskich.

„Katolicki ruch zawodowy wśród robotnic” — p. Baers, przewodnicząca katolickich Lig robotnic w Belgii.

Rozwój i działanie Lig Robotnic w Belgii jest imponujący. Zrzeszyły one w swych ugrupowaniach przeszło 110.000 robotnic, utworzyły syndykaty kobiece, jak: pracownicy igły, koronczarek, rękawiczniczek, praczek i prasowaczek, współpracują też z syndykatai męskimi — głównie robotników tkackich i metalurgicznych.

Sekretariat Jeneralny Federacji w Brukseli, tworzy jakby ministerjum opieki społecznej, bo składa się z kilkunastu bur, będących organami 6 sekcji: federacji Lig robotnic, federacji Lig młodzieży robotnic-

To, co nam daje zdrowie Witaminy A, B i C

Spożywanie surowych jarzyn i owoców jest dla organizmu ludzkiego konieczne, gdyż zawierają one pewne substancje zwane witaminami. Witaminy powstają pod wpływem światła słonecznego i są niezbędne dla utrzymania organizmu w zdrowiu.

Rozróżniamy trzy rodzaje witamin A, B i C. Witaminy w dużej ilości znajdują się w jarzynach i owocach, spożywanych w stanie surowym. Witamina A jest niezbędna dla ludzi i zwierząt, bo zabezpiecza przed chorobą angielską (krzywicą). Witaminy te znajdują się w dużej ilości we wszystkich zielonych i żółtych warzywach i paszach, jak szpinak, kapusta, sałata, kukurydza, marchew, pomidory i t. p. oraz w tłuszczach pochodzenia zwierzęcego, a więc: w mleku, śmietanie, maśle i żółtku.

Witaminę B mamy w dużej ilości w ziarnie zbóż, grochu, w orzechach, w warzywach i owocach, w szpinaku, kapuście, marchwi, cebuli, burakach, jabłkach, cytrynach, pomidorach, winogronach.

Największą ilość witamin B w ziarnie zbóż mamy pod łuską, dlatego też lekarze przestrzegają przed spożywaniem pieczywa z mąki białej, a nawołują do pełnego przemiału i jedzenia chleba razowego. Brak witaminy B w pożywieniu powoduje zaburzenia systemu nerwowego.

Brak witaminy C w pożywieniu wywołuje straszną chorobę zwaną szkorbut, szerząca się specjalnie na okrętach, których załogę karmi się stale mięsem z konserw, z pominięciem przytem surowych owoców i jarzyn, w których znajdują się witaminy C. Najwięcej witamin C zawierają: sałata, pomidory, pomarańcze i cytryny.

Dlatego też poznawszy wielkie znaczenie witamin dla organizmów tak ludzkich jak i zwierzęcych, zmieniamy powoli system odżywiania, przez wprowadzenie do pożywienia jak najwięcej surowych jarzyn, owoców i tłuszczu, zawartego w mleku, maśle i żółtku.

Mleko z okresu miesięcy letnich, kiedy było jest na zielonej paszy na pastwisku, posiada bezsprzecznie więcej witamin, niż mleko z okresu zimowego, kiedy było żywi się suchą paszą.

Mleko gotowane traci witaminę C. Pamiętać więc należy zawsze, aby spożywać stale jarzyny i produkty, które zawierają najwięcej tych życiodajnych, tajemniczych witamin.

Znow się biją...

Berlin, 30. 5. (PAT.). W Hagen w Westfalji doszło wczoraj wieczorem do krwawych starć ulicznych między hitlerowcami a komunistami. Wywiązała się strzelanina, przyczem jeden z hitlerowców został zabity, 10 innych odniosło cięższe lub cięższe rany.

6000 mil bez lądowania Rekord lotników ameryk.

Jacksonville (Floryda), 30. 5. (PAT.). Lotnicy amerykańscy Lees i Brossy zakończyli lot bez lądowania i zaopatrywania się w paliwo. Przelecieli oni 6.600 mil w czasie 81 godz. 33 min. Lotnicy amerykańscy pobili więc rekord światowy.

Upadłości w przemyśle i handlu

Cytry, które pouczają — Jakle firmy ogłaszają najwięcej upadłości

Jednym z objawów trudności gospodarczych są upadłości firm, trudniących się przemysłem, handlem i działalnością kredytową.

W tej dziedzinie miesiąc marzec i w ogóle cały pierwszy kwartał 1931 roku zarysowały się pomyślnie. Według obliczeń Głównego Urzędu Statystycznego na terenie Rzeczypospolitej w miesiącu marcu upadłość ogłosiło 57 firm, gdy w lutym upadłości było 58, a w styczniu 66. Ta stosunkowo niewielka poprawa nie jest rzeczą przypadkową, ponieważ utrzymuje się ona także w stosunku do ostatniego kwartału roku poprzedniego. A mianowicie w czwartym kwartale 1930 r. upadłości ogłosiło 187 firm, w pierwszym kwartale 1931 r. upadłości jest 181. Znacznie pomyślniej przedstawia się sytuacja w stosunku do pierwszego kwartału 1930 r., w okresie którego upadłość ogłosiło 255 firm. Pod względem charakteru działalności firm, Główny Urząd Statystyczny dzieli na kategorie, jak niżej: firmy przemysłowe, handlowe, kredytowe i inne. Otóż stosunek upadłości w poszczególnych grupach pozostaje z nieznanymi odchyleniami ten sam.

Najwięcej upadłości ogłosiły firmy handlowe, które w znacznej ilości są najslabiej usytuowane finansowo. Otóż w kwietniu upadło 37 firm, w pierwszym kwartale 1931 roku upadło 119 firm, gdy w pierwszym kwartale 1930 r. firm handlowych upadło 180. Na drugim miejscu widnieją firmy przemysłowe. W kwietniu upadłość ogłosiło 17 firm przemysłowych, w pierwszym kwartale 1931 r. — 51 firm, a w pierwszym kwartale 1930 — 73 firmy. Najmocniej stoją firmy kredytowe. W kwietniu upadłości w tej grupie firm nie było. W całym pierwszym kwartale obu lat, t. j. 1930 i 1931 upadłość ogłosiło po 2 firmy. Wreszcie inne firmy nieobjęte trzema powyższymi grupami, mało stosunkowo ogłosiły upadłości, a mianowicie w marcu — 3, w pierwszym kwartale 1931 r. — 9 upadłości.

Jeżeli chodzi o charakter prawny przedsiębiorstw, to najwięcej upadłości ogłosiły firmy jednoosobowe, a mianowicie w marcu — 34 upadłości, w pierwszym kwartale 1931 roku — 114 upadłości, gdy w pierwszym kwartale 1930 roku — 173 upadłości. W grupie firm jednoosobowych również na pierwsze miejsce wysuwają się przedsiębiorstwa jednoosobowe handlowe, na drugim miejscu — przedsiębiorstwa jednoosobowe przemysłowe. Spółki firmowe i komandytowe ogłosiły 10 upadłości w marcu i 27 upadłości w pierwszym kwartale 1931 roku. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w

Pod obuchem kryzysu PROTESTY WEKSLOWE.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego zaprotestowano w Polsce w kwietniu b. r. ogółem 428,3 tys. sztuk weksli na sumę 110.6 milionów zł., wobec 453,1 tys. wart. 121,1 milj. zł. w marcu b. r., a 491,9 tys. weksli na sumę 122,8 milionów zł. w kwietniu 1930 r.

Protesty weksli w poszczególnych województwach wyrażały się w kwietniu b. r. w cyfrach następujących (pierwsza cyfra — ilość weksli w tysiącach sztuk, druga — wartość w milionach zł.): Warszawa 80,3 (25,7); województwo warszawskie 27,0 (5,7); łódzkie 45,4 (10,3), w tem Łódź 24,8 (5,9); poznańskie 26,1 (11,7), w tem Poznań 9,5 (6,0); woj. pomorskie 12,6 (6,5); śląskie 13,1 (4,2), w tem Katowice 4,0 (1,8).

UPADŁOŚCI.

Na podstawie tymczasowych obliczeń G. U. S. ogłoszono w Polsce w marcu b. r. 57 upadłości, w lutym — 58, w styczniu b. r. 66, czyli razem w pierwszym kwartale b. r. 181 upadłości. W poznańskim i pomorskim wynosiło 46.

ZASTÓJ W HANDLU NIEMIECKIM.

Według dotychczasowych obliczeń statystycznych związku niemieckiego handlu detalicznego obroty przeciętne w okresie maja b. r. w sklepach detalicznych spadły w porównaniu z majem 1930 o 24,7%. Handel detaliczny Berlina oblicza spadek obrotów nawet na przeszło 30%, a i w innych okręgach sytuacja nie kształtuje się pomyślnie.

marcu miały tylko 7 upadłości, w pierwszym kwartale 1931 r. — 23 upadłości, gdy w pierwszym kwartale roku 1930 — 17 upadłości. Wreszcie spółdzielnie ogłosiły tylko 1 upadłość w marcu i 4 upadłości w pierwszym kwartale 1931 r. Rok temu t. j. w pierwszym kwartale 1930 roku upadło 10 spółdzielni.

Dla zamknięcia całokształtu obrazu podajemy terytorjalny podział upadłości ogłoszonych. Najwięcej upadłości ogłoszono na terenie województw centralnych, a mianowicie w marcu 32 upadłości, w pierwszym kwartale 1931 roku — 104, gdy w pierw-

szym kwartale 1930 roku upadłości ogłoszonych na terenie województw centralnych było 155. Na drugim miejscu znajdują się województwa zachodnie, na terenie których ogłoszono 16 upadłości w marcu i 56 upadłości w pierwszym kwartale 1931 r., wobec 72 upadłości, ogłoszonych w pierwszym kwartale 1930 r. W województwach południowych jest znacznie mniej upadłości. Wcale natomiast nie było upadłości w pierwszym kwartale 1931 r. na terenie województw wschodnich. W pierwszym kwartale 1930 r. upadłość ogłosiła tylko jedna firma.

Zadania naszej polityki gospodarczej

w opracowaniu przedstawicieli pomorskiego rolnictwa

Z inicjatywy Pomorskiej Izby Rolniczej odbyła się w dniu 29 b. m. druga konferencja w sprawie polskiej polityki gospodarczej Rządu tym razem w sprawach: 1) polityki gospodarczej w r. 1931-32 w zakresie wywozu bydła, trzody i ich przetworów, koni, masła, jaj i drobiu; 2) polityki taryf kolejowych, oraz 3) polityki celnej.

W konferencji uczestniczyli przedstawiciele: Pomorskiego Towarzystwa Rolniczego, Związku Ziemiań, Izby Przemysłowo-Handlowej w Grudziądzu, Landbund Weichselgau, Zw. Hod. Trzody Chlewnej i t. d.

Konferencji przewodniczył wiceprezes

Pomorskiej Izby Rolniczej p. Dr. K. Siudowski. Referat obejmujący wszystkie powyżej cytowane zagadnienia wygłosił Naczelnik Wydziału Ekonomicznego Pomorskiej Izby Rolniczej Mr. Jan Głębowicz. Poczem rozwinęła się szczegółowa dyskusja nad poszczególnymi punktami, w której wszyscy zebrani brali udział.

W wyniku, przedstawiciele organizacji rolniczych Pomorza obecni na konferencji, przychylił się do programu gospodarczego Izby — mającego być przedstawionym Ministerstwu Rolnictwa — w całej osnowie i obiecał stanowisko to uznać jako obowiązujące dla całego rolnictwa pomorskiego.

Położenie gospodarcze kraju w oświetleniu Banku Gospodarstwa Krajowego

Ogólne położenie gospodarcze Polski nie uległo w kwietniu poważniejszym zmianom. Spadek liczby bezrobotnych, wywołany sezonowym wzrostem zatrudnienia w rolnictwie i w niektórych innych gałęziach wytwórczości, przybrał stosunkowo skromne rozmiary. Zwiększenie produkcji i obrotów oraz znaczniejsza poprawa na rynku pracy w r. b. zależna jest od ruchu inwestycyjno-budowlanego. Wobec trudności na rynku pieniężnym w Polsce na silniejsze zwiększenie akcji inwestycyjnej wpłynąć może tylko znaczniejszy dopływ kapitałów z zagranicy. Transakcje pożyczkowe, zawarte w ostatnich tygodniach, oraz widok na pozyskanie dalszych kapitałów rokują nadzieję, że życie gospodarcze Polski zostanie już w najbliższym czasie zasilone poważniejszymi funduszami, które przyczynią się do złagodzenia trudności gospodarczych.

TRUDNOŚCI PŁATNICZE ROLNICTWA. Położenie rynku pieniężnego w Polsce

Płatnicy podatku dochodowego Ile płacą pracownicy i wolne zawody?

Jak przedstawiają się pod względem liczbowym poszczególne grupy płatników podatku dochodowego w Polsce?

Pierwsze miejsce zajmują pracownicy, którym podatek ten ściągają z uposażeń. Liczba płatników w tej grupie (za r. 1928 — ostatnie obliczenia w r. 1930) wynosiła 507.390, wysokość podatku od osoby dosięgała w tej grupie 130 zł, ogólna zaś suma ściąganej podatku równała się 66.237.048 zł. Pracownicy ci byli zatrudnieni u 26.043 pracodawców, czyli przeciętnie na jednego pracodawcę przypadało 19 pracowników. Wymiar i ściąganie tego podatku, najważniejszego w całej grupie podatków dochodowych, nie przedstawia specjalnych trudności, gdyż dokonują tego sami pracodaw-

O uproszczeniu podatku obrotowego

Dnia 11 czerwca r. b. odbędzie się w warszawskiej izbie przemysłowo-handlowej zjazd przedstawicieli wszystkich izb przemysłowo-handlowych, który obradować będzie nad sprawą znalezienia uproszczonych form wymiaru i poboru podatku obrotowego od drobnych płatników czyli t. zw. ryczałtu.

nacechowane było w kwietniu wzrastającym zapotrzebowaniem kredytowym na finansowanie wiosennych prac na roli, znacznie opóźnionych w r. b. oraz w związku z rozpoczęciem sezonu budowlanego. Ponieważ zwiększone potrzeby gotówkowe tylko częściowo znalazły pokrycie, trudności płatnicze, zwłaszcza wśród rolników, wzrosły. Działalność instytucji kredytowych uległa ograniczeniu, za wyjątkiem banków państwowych i instytucji oszczędnościowych, które wykazały pomyślny rozwój operacji. Na giełdach pieniężnych obroty papierami wartościowymi były małe przy zniżkujących naogół kursach walorów, zapotrzebowanie dewiz wzrosło.

POPRAWA CEN ZIEMIOPŁODÓW.

na rynku krajowym nie wywarła większego wpływu na położenie rolnictwa, gdyż tylko niewielka część rolników dysponuje jeszcze zapasami zbóż na sprzedaż. Eksport zbóż ze względu na korzystniejszy poziom cen w kraju zmalał. Stan ozimien

Prawa wierzycieli przy przymusowym wykupie majątków

Wyrokiem L. 8330/29 z 21. 5. 1931 roku Najwyższy Trybunał Administracyjny uchylił orzeczenie Okręgowej Komisji Ziemskiej w Piotrkowie, ustalającej cenę szacunkową majątku, który ma być przymusowo wykupiony. Majątek ten jest obciążony długiem hipotecznym na rzecz Państwa. Miejsce pobytu właścicieli majątku jest nieznane, jednakże są kuratorzy, którzy nie byli wzywani na posiedzenie O. K. Z., jak również nie byli wezwani przedstawiciele Ministerstwa Skarbu.

Najwyższy Trybunał Administracyjny ustalił co następuje:

Art. 29 p. 2 ustawy o wykonaniu reformy rolnej głosi, że wynagrodzenie za wykupione nieruchomości ziemskie ustali Okręgowa Komisja Ziemska na posiedzeniu jawnym, o którym należy powiadomić strony zainteresowane, powołane do obrony swoich praw. Z punktu 3-go tegoż artykułu wynika, iż orzeczenie o wynagrodzenie za wykup może być zaskarżone nie tylko przez właściciela, ale i przez wierzycieli wykupionego majątku.

W niniejszym wypadku władze ziemskie wierzycieli w ogóle o posiedzeniu nie zawiadomiły i dlatego orzeczenie powyższe N. T. A. uchylił, dopatrując się w nim wadliwosci postępowania.

Światowe zapasy pszenicy

Światowe zapasy pszenicy wynosiły na dzień 1 maja 1931 r. 66½ milj. kwarterów, wobec 58½ milj. przed rokiem, 56¼ przed dwoma, 42½ przed trzema, 36 przed czterema i 28¼ milj. kwarterów przed pięciu laty.

dzięki lepszym warunkom atmosferycznym nieco się poprawił. Wywóz inwentarza i produktów hodowlanych został utrzymany bez większej zmiany, ceny jednak naogół były mniej korzystne.

WYTWÓRCZOŚĆ GÓRNICZO-HUTNICZA ZMALAŁA.

Eksport węgla był wprawdzie większy, jednak zbyt w kraju wykazał sezonowy spadek. Zmniejszenie sprzedaży wyrobów hutniczych zarówno na rynku krajowym, jak i na eksport spowodowało ograniczenie zatrudnienia hut żelaznych. Dalsze pogorszenie cen cynku w Europie wywołało spadek eksportu tego metalu z Polski i zmniejszenie wytwórczości hut cynkowych. Wydobycie ropy naftowej i zatrudnienie przemysłu rafineryjnego zmniejszyło się. Zbyt przetworów naftowych tak w kraju jak i zagranicą wykazał sezonowy spadek.

W GRUPIE PRZEMYSŁU PRZETWÓRCZEGO.

na większe trudności zbytu napotykał w dalszym ciągu przemysł metalurgiczno-maszynowy, wykorzystujący tylko w części swą zdolność wytwórczą. Nieco korzystniej przedstawia się położenie przemysłu włókienniczego dzięki sezonowemu zwiększeniu zbytu wyrobów. Zapotrzebowanie materiałów drzewnych tak na rynek wewnętrzny jak i na eksport nieco wzrosło. Zbyt cukru na rynek wewnętrzny obniżył się, wywóz cukru wzrósł, jednak ceny w eksporcie pogorszyły się. Sprzedaż nawozów sztucznych w tegorocznym sezonie wiosennym była mniejsza niż w tym samym czasie r. ub.

Po przejściowym ożywieniu przedsięwziętym w początkach kwietnia

OBROTY W HANDLU

na rynku wewnętrznym nie wykazywały zwykłego zwiększenia sezonowego i były mniejsze niż przed rokiem. Wartość wymiany towarowej z zagranicą wzrosła zarówno po stronie przywozu jak i wywozu i wykazuje nadal saldo dodatnie.

W związku z podjęciem prac sezonowych liczba bezrobotnych zmniejszyła się

PRAWIE O 30 TYSIĘCY.

Pod wpływem małych obrotów i trwających trudności finansowych przedsiębiorstw przeprowadzone zostały w okresie sprawozdawczym dalsze obniżki płac.

Wolne Miasto Gdańsk

Kronika

Nabożeństwa polskie w niedzielę
dnia 31 maja 1931 r.

W kościele św. Mikołaja w Gdańsku: O g. 11.30 msza św. i kazanie.

W kościele św. Stanisława we Wrzeszczu: O godz. 8 cicha msza św., o godz. 10 suma z kazaniem, o godz. 15 nieszpory a następnie majowe nabożeństwo.

Dyżur lekarzy w niedzielę
dnia 31 maja 1931 r.

W Gdańsku: dr. Catoir-Lindnerowa, Reitsbahn 4, tel. 22011 (udziela pomocy położnicom); dr. Behrendt, Langermarkt 28, tel. 26879; dr. Rudolf, Vorstaedter Graben 41, tel. 25289; dr. Preuss, Holzmarkt 18, t. 25805.

We Wrzeszczu: dr. Spiegelberg, Heiligenbrunner Weg 6a, tel. 42117 (akuszer); dr. Sturmhoefel, Hauptstrasse 52, tel. 42003.

W Nowymporcie: dr. Byczkowski, Olivaerstr. 67, tel. 35288.

W Oliwie: dr. Schubert, Am Waechterberg 17, tel. 45032.

Dyżur nocny aptek
od 30 maja do 6 czerwca 1931

W Gdańsku: Apotheke auf Langgarten — Langgarten 106; Loewen-Apotheke, Langgasse 73; Apotheke zum Danziger Wappen (właściciel T. Koczyński), Breitgasse 97; Sonnen-Apotheke, Holzmarkt 15.

We Wrzeszczu: Adler-Apotheke, Hauptstr. nr. 33.

W Oruni: Adler-Apotheke, Hauptstr. 45.
W Siemnej Hucie: Apotheke Heubude, Gr. Seebadstr. 1.

W Nowymporcie: Bahnhof-Apotheke, — Olivaerstr. 30.

Kalendarzyk imprez gdańskich.

Teatr Miejski: dziś o godz. 20 „Die gold'ne Meisterin“.

Kino Capitol: „Bookbierfeste“.

Kino Ufa-Palast: „Der wahre Jakob“.

Rathauslichtspiele: „Danton“.

Kino U. T. dziś „Ihre Hoheit befiehlt“.

Kino Passagetheater: „Pension Schoeller“.

Kino Flamingo: „Die Frau im Talar“ i „Polizeispielerin 77“.

Kino Gloria-Theater: „Schatten der Unterwelt“.

Kino Odeon: „Ein rheinisches Maedel bei rheinischem Wein“ i „Achtung Falschmünzer“.

Ruch towarzyszy

— Tow. Gimn. Sokół w Gdańsku urządza w dniu 30 maja br. o godz. 20 w hotelu Resi (Mascotte) w Oliwie swój wieczorek miesięczny poprzedzony wycieczką do Oliwy o godz. 18. Punkt spotkania się przy katedrze. W razie niepogody wycieczka się nie odbędzie. Program wieczorku jest następujący: 1) posiedzenie, 2) odczyt, 3) koncert fortepianowy, 4) taniec, 5) deklamacja drużyny R, 6) śpiew, 7) zabawa taneczna. Na powyższy wieczorek zaprasza się wszystkich członków i sympatyków Sokola. Zarząd.

— Stowarzyszenie Młodzieży Polskiej Żeńskiej w Gdańsku. Rodzice Przyjaciele Młodzieży! W niedzielę dnia 31 maja obchodzi S. M. P. Z. swe doroczne Święto Druhen. — Przedpół.: o godz. 7.30 w kapliczce SS. Dominikanek msza św. recytowana i wspólna komunja św. Wieczorem o godz. 7 w wielkiej sali Domu św. Józefa Toepfer gasse 5-8 Wieczór Marjologiczny z następującym programem: 1) hymn Młodzieży żeńskiej (chór), 2) deklamacja solowa, 3) powitanie władz i gości, 4) „Huczka lasy“ (chór), 5) deklamacja chórowa „Cześć Królowej Maja“, 6) „Anielska pieśń dzwona gra“ (duet z akompanj. gitary), 7) referat „S. M. P. a akcja katolicka“, 8) „My chcemy Boga“. Przerwa. 9) „Tam szczęścia niema (prolog). 10) „Szczęście“ — obraz sceniczny w 3 aktach. 11) „Chwalcie łaki“ (śpiew ogólny), na który uprzejmie zaprasza Patronat i Zarząd. Ceny miejsc: 2 g., 1,50 guld, 1 guld, i 50 fen.

— Baczność czynni członkowie „Lutni“ gdańskiej! Następną lekcję śpiewu odbędzie się w poniedziałek 1 czerwca o godz. 20 w Domu Polskim. Przybycie całego zespołu bezwzględnie konieczne. Zarząd.

— Zebranie Tow. Polek w Oruni odbędzie się w poniedziałek 1 czerwca rb. o godz. 19.30 w Ochronce Polskiej. O liczny udział prosi Zarząd.

— Towarzystwo Polek w Oliwie. Zebranie zwyczajne odbędzie się we wtorek 2-go czerwca o godz. 18 w lokalu Ochronki Polskiej w Oliwie, na którym wygłosi pani dr. Andersowa odczyt. Zarazem przypomina się, że herbata odbędzie się w niedzielę 7 czer-

Proces przeciw „Gazecie Gdańsk.“ Śledztwo w poniedziałek

„Gazeta Gdańska“ ma swoją ustaloną linię polityczną. Broni od długiego szeregu lat interesów mniejszości narodowej polskiej, nie lękając się przytem żadnych sztykan ze strony tych, którym ta praca, w imię sprawiedliwości, ze zrozumiałych względów nie jest na rękę. Pismo nasze przechodziło przed laty już kilkakrotnie ciężkie okresy prześladowania. Dawniej redaktorzy „Gazety Gdańskiej“, istniejącej już przeszło 40 lat na terenie Gdańska, przesiadywali już niejednokrotnie w pruskich więzieniach i fortecach, nie mówiąc o licznych karach pieniężnych, które im sady gdańskie, czy pruskie „karały“ stale wydawnictwo.

I po wojnie niektóre czynniki W. Miasta jakby żywcem zaczęły kontynuować starą tradycję pruskiego hakatyizmu, prześladowającego wszelkimi sposobami prasę polską i jej redaktorów. Przypominamy tylko, że jeden z redaktorów „Gazety Gdańskiej“, nie posiadający obywatelstwa miejscowego (p. Kazimierz Purwin) został za artykuł, którego nota bene nie pisał, wydalony z terenu W. M. Gdańska. Stało się to nie tak dawno, bo dopiero przed paru laty.

Nowa faza sztykan i prześladowań niemiecko-gdańskich przeciw „Gazecie Gdańskiej“ nastąpiła w roku 1929, gdy z wewnątrz i zewnątrz usiłowano bezpośrednio i przez agentów na miejscu i w kraju, rozsadzić i zniszczyć nasze wydawnictwo. Wtenczas to włóczęgo redaktorów i współpracowników pisma po policyjnych przesłuchaniach i sądach pracy, a prasa niemieckogdańska sekundowała w szalonych i często powtarzanych jadowitych notatkach oficjal-

nej kampanji, starającej się podkopać byt „Gazety Gdańskiej“.

Obecnie weszliśmy w najnowszą fazę prześladowania „Gazety Gdańskiej“ przez wrogie jej czynniki. Systematyczna i rzeczowa obrona interesów polskiej mniejszości narodowej na terenie W. M. Gdańska wywołała niezadowolenie w tych kołach, które chciałyby potraktować Polaków, jako obywateli drugiej klasy i żywił całkowicie pozostający bez możliwości obrony. O karykaturę powstała na tle satyry politycznej, robiącej aluzje do znanych wszystkim faktów i napadów, przyczepiły się tym razem formalnie czynniki wrogie wydawnictwu „Gazety Gdańskiej“. Z pospiechem godnym lepszej sprawy skonfikowano cały nakład „Gazety Gdańskiej“ z dnia 27 maja 1931 r., wytoczono równobrzmiące notatki w prasie, wskazujące na początek nowej kampanji według znanych wzorów i zawezwano odpowiedzialnego za sprawę W. M. Gdańska redaktora p. Władysława Cieszyńskiego na śledztwo do prezydium policji. Pierwsze przesłuchania redaktora Cieszyńskiego w prezydium policji odbędą się w poniedziałek, dnia 1 czerwca 1931 r. przed poł. o godz. 9, w pokoju 77 gmachu prezydium policji w Gdańsku na Karrenwall nr. 6.

Ci sami urzędnicy, którzy prowadzili dawniejsze akcje przeciwko „Gazecie Gdańskiej“ według naszych informacji przeprowadzają także najnowszą kampanję.

Jesteśmy więc znowu świadkami sztykan i prześladowań, które są losem Polaków zmuszonych żyć poza granicami ścisłszymi: Niepodległej Ojczyzny.

Bajeczka o Polakach kaszubskich

Podczas zjazdu geografów niemieckich w Gdańsku, docent prywatny i prof. uniwersytetu niemieckiego w Gryfji dr. Hartnack w przemówieniu swem poruszył między innymi kwestję kaszubską, która we wysokim stopniu interesuje właśnie naszą polsko-kaszubską ludność tubylczą. Mówca musiał przyznać, że kaszubi żyjący jeszcze w Pomeranii wschodniej nie należą do szczepu germańskiego lecz są członkami rodziny zachodnich słowian. Gdyby prof. niemiecki był szczerzy, musiałby jeszcze pójść dalej i przyznać, że ci zachodni słowianie kaszubszy, to Polacy. Zupełnie jednak minął się prof. niemiecki z prawdą, gdy opowiadał nie poinformowanym, jakoby reszta kaszubów zgermanizowała się w Pomeranii dobrowolnie. Kaszubi nigdy dobrowolnie się nie germanizowali! Tak było na Pomorzu polskim, tak jest jeszcze dzisiaj w Pomeranii pruskiej. Germanizowano ich gwałtem i przemocą. Jeszcze dzisiaj

stosują prusacy w powiatach Lembork i Bytów wobec kaszubów metody polityki bismarkowskiej. Jeszcze żywo w pamięci wszystkim jest brutalny napad pruskich bojówek nacjonalistycznych na polskich kaszubów, ludność autochtoniczną od wieków, która ma więcej praw niż kolonisci niemieccy w Osławskiej Dąbrowie (Osław Damerow). Tam jeszcze ludność polskokaszubską stawia straszliwej germanizacji przymusowej stosowanej bezwzględnie wobec żywiołu kaszubskiego zacięty opór.

Tak wygląda w świetle prawdy bajeczka dobrowolnej germanizacji kaszubów, którą opowiadał geograf niemiecki na wnym na kongresie w Gdańsku. Lud nasz polski wie co o pruskich metodach i dobrodziejstwach sądzić. O tem wiedzą też nasi kaszubi w powiatach gdańskich, tak że nie potrzebujemy się pytać naszych pożałowania godnych rodaków w Pomeranii, z których losem współczujemy głęboko.

ca w lokalu ochronki polskiej w Oliwie przy Ludolfinerstr. 12a. Wszystkie członkinie z rodzinami oraz gości serdecznie zaprasza Zarz.

Z miasta

— Włamanie do składu broni. Przed kilku dniami w nocy dokonano włamania do składu broni firmy Kelber i Zwielich przy ulicy Dominikswall 8, gdzie skradli cały zapas broni najrozmaitszych gatunków oraz poważny zapas amunicji. Szkoda, jaką ponosi firma, wynosi około 2000 guld.

— Najechanie dzieci. W Oliwie najechał samochód towarowy 9 letniego chłopca W. Rohdego, który doznał okaleczenia głowy. — Na drodze między Wrzeszczem a Brzeźnem najechał w sobotę rano jakiś rowerzysta 9 letniego ucznia szkolnego Fryca Schultza, który runął na ziemię i doznał okaleczenia lewego podudzia. Chłopca przewieziono do lecznicy miejskiej.

— Obniżenie cen jazdy w komunikacji autobusowej Gdańsk—Sopot. Gdańskie Towarzystwo komunikacyjne obniża z dniem 1 czerwca rb. cenę biletów miesięcznych i wprowadza bilety dla dzieci. Celem ułatwienia rodzicom z dziećmi używania autobusów obniża się z dniem 1 czerwca ceny biletów dla dzieci w wieku od 4—10 lat o 50 proc., poza tem zuosi się przy biletach dla dzieci także podatkowy.

— Jadowita żmija pokąsała chłopca. W roku bieżącym rozmnożyły się ogromnie jadowite żmije. W niektórych okolicach Wolnego Miasta zjawiają się one wprost masami. Otóż np. pewien strażak zauważył w lesie oliwskim kilka jadowitych żmij, z których 2 zdołał zgładzić. W lesie pod Stubowem ukąsiła jadowita żmija 10 letniego ucznia Reiharda Gehrkego, znajdującego się z ojcem na przechadzce. Chłopca przewieziono do lecznicy miejskiej w Gdańsku.

— Ofiara upalów. Na ulicy Schuesseldamm upadł nagle i stracił przytomność 74 letni właściciel apteki Karol Kosbahn, mieszkający przy ul. Pfefferstadt 74. Przewieziono go natychmiast do lecznicy miejskiej — gdzie stwierdzono już tylko śmierć K., która nastąpiła skutkiem udaru słonecznego. K. był właścicielem Apteki pod Aniołem (Engel-Apotheke) przy ulicy Tischlergasse 68.

— Straszna śmierć dziecka. W mieszkaniu rodziny Hogenfeld, we Wrzeszczu przy ulicy Broessner Weg zamierzała 9 letnia córeczka Chrystel wzniesić w piecu kuchennym ogień, przyczem płomień ogarnęły sukienkę dziewczynki, która w przerażeniu swem pobiegła do sąsiadów, którzy ugasiли płomień zapomocą koldry. Dziecko odniosło jednak tak straszne poparzenie całego ciała, że zmarło w lecznicy miejskiej, dokąd ją przewieziono.

Z prac zarządu Gminy Polskiej Kwestja administracyjna

Na posiedzeniu zarządu Gminy Polskiej, które zagał prezes p. Maliszewski omawiano na wstępie ważną dla całego społeczeństwa kwestję zgody i porozumienia poszczególnych odłamów społeczeństwa. Przedstawiciele zarządu wyrażali się przychylnie i pozytywnie o możliwościach takiego porozumienia. Nowo wybrany poseł na sejmik p. Czarnowski wygłosił referat o najbliższych zadaniach społeczeństwa polskiego na wioskach. Uzgódniono z posłem do sejmiku powiatowego najważniejsze wytyczne na przyszłość.

Zarząd Gminy Polskiej wyraził podziękowanie p. Wojnowskiemu z Kleszczewka, że podarował furę słomy dla sienników noclegowych schroniska Gminy Polskiej.

Szerokie miejsce w dyskusji zajęły sprawy administracyjne. Prezes Gminy Polskiej p. Maliszewski szczegółowo udowodnił i wyjaśnił na podstawie kwitów wydatki dokonane w ostatnim czasie na poszczególne cele społeczne Gminy Polskiej. Sprawozdanie prezesa przyjęto z zadowoleniem do wiadomości. W lipcu b. r. ma odbyć się poświęcenie pomnika na cześć pamięci ks. Leona Miszewskiego. Na zakończenie szerokiej dyskusji omawiano sprawę restauracji i restauratorów i postanowiono udzielić wsparć finansowych kilku znajdującym się w potrzebie towarzystwom i organizacjom polskim.

Wykładu Samitarnie p. Dr. Andersa w Gdańskim Oddziale Czerwonego Krzyża.

W ostatnim czasie wygłosił p. Dr. Anders cykl wykładów, które cieszyły się ogólnym powodzeniem. Liczba słuchaczy wzrastała z każdym wykładem i dowodziła aktualności wygłoszonych referatów. Pan Dr. Anders przemawiał na temat udzielenia pierwszej pomocy w nagłych wypadkach oraz o higienie i jej zastosowaniu w życiu codziennym. Wykłady urozmaicone były praktycznymi pokazami zabiegów renowacyjnych i niewątpliwie uczestniczki odniosły dużo realnych korzyści z wykładów tych. Należy wyrazić nadzieję, że P. Cz. Krzyż w Gdańsku zorganizuje w przyszłości dalszy cykl pouczających wykładów p. Dr. Andersowi zaś wyraża się na tem miejscu serdeczne podzięk i wyrazy uznania za Jego bezinteresowną pracę.

Program administracji zdrojowej w Sopocie od 31 maja do 6 czerwca 1931

31 maja: od godz. 11.30—13 koncert płyt gramofonowych, o godz. 14.30 wycieczki konne, o godz. 16 pływanie przy pomocy gdańskiego tow. pływ., od godz. 17—19 i od 20—22 koncert gdańskich chórów męskich w parku zdrojowym.

1 czerwca: od godz. 8—9 muzyka płyt gramofonowych.

2 czerwca: Od godz. 11.30—13 muzyka płyt gramofonowych, od 17—19 i od 20—22 koncert orkiestry policji gdańskiej.

3 czerwca: od godz. 11.30—13 i od 17—19 muzyka płyt gramofonowych.

4 czerwca: od 11.30—13 muzyka płyt gramofonowych, od 17—19 i od 20—22 koncert orkiestry wojskowej. Taniec na fontannie świetlnej.

5 czerwca: od 11.30—13 i od 17—19 muzyka płyt gramofonowych.

6 czerwca: od 11.30—13 muzyka płyt gramofonowych, od 17—19 i od 20—22 koncert orkiestry wojskowej.

— Nagła śmierć. Przybyła do Gdańska żona po rolniku Matilda Elwartowa z powiatu kartuskiego zmarła nagle na wozie przed pewnym domem przy ul. Englischer Damm. — Śmierć spowodowana została udarem serca.

— Znowu wydobyto zwłoki topielca z Bałtyku. W drugie święto wydobyto z Bałtyku w odległości 250 m. od pomostu sopockiego zwłoki mężczyzny. Jak wykazały dochodzenia były to zwłoki kupca żydowskiego Libuscha Berka z Łodzi, który w dniu 9 bm. popłynął samobójstwu, skacząc z pomostu do Bałtyku, gdzie utonął. W dniu tym otrzymała policja list z paszportem od denata w którym to liście doniósł o zamiarze popelnienia samobójstwa.

— Wydobyte zwłok marynarza. Pod Wiskluisciem wydobyto z wody pałcaza duńskiego parowca „Knud“ Piotra Petersona, który utonął w dniu 11 stycznia rb.

Powstańcy i Wojacy -- Strzelcy -- w świetle prawdy

Legjony — to najchłubniejsza karta rozbiorowych Dziejów Polski, kiedy to laknący duch narodu nie poddał się z tępa rezygnacją zbrojnej przemocy wroga, lecz orężnym czynem legionów na polach bitewnych Europy dał świadectwo swej nieugiętej żywotności. Spuściznę bohaterów z pod Samosiery, tradycję wolnościowych dążeń przodków na ziemi włoskiej czy z San Domingo — przyjął Józef Piłsudski, aby w przelomowych dla świata i Polski chwilach wprowadzić na arenę wszechświatowej wojny strzeleckie legjony, jako znak niespożytej woli niepodległości.

Dzisiaj Związek Strzelecki jest najsilniejszą na terenie państwa organizacją pogotowia obronnego narodu, skupiającą w sobie wszelkie klasy społeczne. Dziesiątki tysięcy strzelców, rozsiane po terenie całej Polski, są namacalnym pulsem samozachowawczego instynktu społeczeństwa wierzącego w pogotowie orężnej siły, ujętej w karby organizacyjnej dyscypliny — jako gwarancję wolnego bytowania.

Potrzeby bojowe pogotowia całego narodu wymagają skonsolidowania wszelkich sił społeczeństwa w jednej organizacji o jednolitym kierunku bez rozbijania elementów polskiej siły na ambicje i ambicyjki partyjne klik i kliczek, idących na pasku bieżących potrzeb jednostkowo — partyjnych egoizmów. Nikt bowiem z ludzi rozsądnych nie zaprzeczy, że twarzą mas, sementowana jedną ideą, jedynym kierownictwem — jest potęgą. Natomiast zróżniczkowana, pocięta na dzielnicowo — separatystyczne wyspy i wysepki, hufce i hufczyki idące rozbieżnie, masa rozbita organizacyjnie jest chaosem, trudnym do wykorzystania jej siły w chwili niebezpieczeństwa Ojczyzny.

Te względy spowodowały, że Związek Strzelecki, najpotężniejsza organizacja Rzeczypospolitej, nawiązał kontakt z bratnią organizacją ziem zachodnich, Tow. Powstańców i Wojaków — a dziełem tej akcji jest nowy statut grudziądzki.

Miarą żywotności i tężyzny organizacji jest jej zdolność rozwojowa, pogłębiająca ideę pogotowia obronnego narodu coraz to w nowych zastępach, kierujących się zrozumieniem potęgi masy, ożywionej jedną myślą, — jednym ofiarnym wysiłkiem wspólnoty polskiej bez dzielenia społeczeństwa na „Galicjczaków, Kongresowiaków, Pomorzanie, Wołyńniaków itp.“ Owe separatystyczne różniczkowanie narodu na specjalnie ważnym, eksponowanym terenie pomorskim musi uleść likwidacji, gdyż mającymce płytkiej demagogii, operującej hasłem „Pomorzanie chcą być sobą“ — jest w perspektywie państwowej absurdem.

W chwili niebezpieczeństwa Polski znikną Pomorzanie, Galicjczaki, Poleszki w masie polskiego narodu. Góral z pod Karpat złoży swe kości na ziemi Kaszubskiej, Kaszub przejdzie chrzest krwi wspólnoty narodowej nad Dniestrem, czy Zbruczem, podczas gdy ślązak zrosi potem serdecznym wołyńskim zagony a krew Poleszka wśląknę w ziemię Wielkopolski, jako zadatek wiecznej wspólnoty narodu w jego dobrych i złych chwilach.

Jeżeli musi to nastąpić na froncie wspólnoty niebezpieczeństwa trzeźwy rozsądek nakazuje łączyć szeregi już z dawna w chwili pokonania.

Na zachodnich Ziemiach Polski w imię tej idei zbratania tworzą się z każdym dniem no-

wę placówki Strzelca, które z czasem przestają się w potężne arterie przysposobienia wojskowego i włączają odcinek pomorski w płuc państwowego organizmu samoobrony. Tej tytanicznej pracy zjednoczenia całego społeczeństwa w jednej organizacji przysposobienia wojskowego na Pomorzu i w Wielkopolsce próbują ze względów partyjnych przeciwdziałać bractwa narodowej endecji, której przywódcy, fanatycy, myślący kategorjami średniowiecza wpajają w bezkryt. tłum zasady

sprzeczne z duchem czasu a nawet religii.

Formowanie jednolitego pogotowia obronnego Polski, w skład którego wchodzi również Powstańcy i Wojacy, jako opiekunowie młodzieży zgrupowanej w Związkach Strzeleckich jest dalekowszostną akcją rządu skonsolidowania społeczeństwa, scentralizowania rozbitej idących i pracujących związków na terenie całego państwa.

Dla Powstańców i Wojaków jasną jest droga, którą iść należy.

Wycieczki morskie po umiarkowanych cenach

na statkach transatlantycznych.

S/S POLONIA (15.000 ton) wycieczka na Fjordy Norwagi i do Nordkapu!

Kopenhaga, Bergen, Sognefjord, Moldefjord, Nordkap, Trondheim od 18. VII.—2. VIII. br. Cena od 500 zł.

Wycieczka po morzu Północnym: Kopenhaga, Londyn, Rotterdam, Kanał Kiloński od 6. VIII.—17. VIII. b. r. Ceny od 375 zł.

S/S PUŁASKI (12.000 ton) wycieczka po morzu Bałtyckim: Ryga, Sztokholm

Visby od 3. VIII.—9. VIII. b. r. Ceny od 225 zł.

Specjalna wycieczka do Kopenhagi i z powrotem! od 25. VII.—29. VII. b. r. Ceny od 175 zł.

S/S KOSCIUSZKO (12.000 ton) wycieczka po Oceanie Atlantyckim: Gdynia

Halifax, New York, Niagara od 29. VII.—26. VIII. b. r. Ceny od 1975 zł.

3 wycieczki do Kopenhagi. Ceny od 150 zł. Odjazd w dniach 20. V, 24. VI. i 17. IX. b. r.

Informacje i sprzedaż biletów w biurach Linji Gdynia-Ameryka w Gdyni ul. Nadbrzeżna. W Gdańsku przy ul. Hundegasse 67/68 oraz w biurach podróży „Waggon-Lits Cook“, Towarzystwa „Orbis“ i „Norddeutscher Lloyd“ Zeppot w Hotelu Kasyno.

Uwaga: Paszporty i wize zagraniczne z wyjątkiem do St. Zjed. Am. Póln. zbędne.

Sensacyjna rozprawa o ojcobójstwo

Dwukrotnie skazany na bezterminowe ciężkie więzienie — niewinny trzecim wyrokiem

Jak donoszą dzienniki lubelskie przed dwoma dniami Sąd Apelacyjny w Lublinie rozpatrywał niezmiernie interesującą ze względu na sam przedmiot sprawę: ojcobójstwo, jak również ze względu na zagadkowość okoliczności towarzyszących tej zbrodni. Przed półtora rokiem na Wołyniu, w lesie leżącym w pobliżu wsi Drozdnie, w powiecie kowelskim dokonana została zbrodnia zabójstwa niejakiego Potapa Zubczyka, znanego złodzieja leśnego.

W rezultacie dochodzenia policyjnego prowadzonego przez specjalnie delegowanego wywiadowcę z policji śledczej — został aresztowany pod zarzutem ojcobójstwa rodzony syn zamordowanego Wasyl Zubczyk, który dnia poprzedniego pojechał z ojcem do lasu

po drzewo i powrócił wprawdzie z pełną furą kradzionego zresztą drzewa, ale bez ojca. Zapytany przez drugą żonę Zubczyka, a swoją macochę, gdzie podział ojca, Zubczyk opowiedział, że na powrotnej drodze z lasu zostali wraz z ojcem zatrzymani przez 5 nieznanych osobników którzy polecieli im rzucić z furi siekiere i piłę, oraz nakazali ojcu iść z nimi, zabraniając Wasylowi pójść za ojcem pod groźbą śmierci. Dokąd ojca uprowadzili nie mógł odpowiedzieć. Nikogo z napastników nie poznał.

Wasyl Zubczyk który po powrocie z lasu udał się na zabawę tak jak by nic ważnego nie zaszło, zbadany następnie przez policję, płał się w wyjaśnieniach i według relacji badających policjantów, w czasie badania

bladł i mienił się na twarzy. Podczas badania zauważono na spodniach Zubczyka ślady krwi. Zubczyk przyznał, że w tych spodniach był ojcem w lesie. Krew tłómaczył białym wiewiórka przed kilku dniami. Ślady krwi zbadano chemicznie i okazało się, że są to ślady krwi ludzkiej. Wówczas Zubczyk tłómaczył pochodzenie tych śladów krwią, jakiego do stał w czasie badania go przez policję.

Wobec powyższych danych Wasyl Zubczyk stanął przed Sądem Okręgowym w Łucku oskarżony o ojcobójstwo. Sąd Okręgowy uznał go winnym i skazał go na bezterminowe ciężkie więzienie. Od tego wyroku odwołał się Zubczyk do Sądu Apelacyjnego w Lublinie, który wyrok Sądu Okręgowego zatwierdził.

Na skutek skargi kasacyjnej Sąd Najwyższy skasował wyrok Sądu Apelacyjnego i nakazał ponowne rozpoznanie sprawy. W dniu 26 maja br. Sąd Apelacyjny w Lublinie przescały dzień rozpoznawał sprawę Zubczyka, badając ponownie świadków i biegłych. Przewód sądowy nie dał wyraźnych dowodów winy Zubczyka, przeciwnie poddał w wątpliwość pewność dotychczasowych ustaleń obciążających Zubczyka. Niemniej sprawa pozostała zagadką co do swych okoliczności, zaś Zubczyk na rozprawie do winy się nie przyznał. Po długotrwałych naradach Sąd Apelacyjny ogłosił wyrok uniewinniający Wasyla Zubczyka. Głównym motywem wyroku był ustalony brak motywów zbrodni, oraz niedostateczność przesłank obciążających Zubczyka dla uznania jego winy.

Tajemniczy, czy też tajemnicze samoloty nad Śląskiem

Dnia 28 maja br. straż graniczna zaobserwowała dwa samoloty, które przeleciały teren graniczny. Mianowicie o godz. 11,40 przeleciał granicę w kierunku z Gliwic do Katowic samolot, którego oznak jak i typu nie zostały straż ustalić, bowiem leciał na znacznej wysokości. W 40 minut później widziano na odcinku Buchacz — Szarlej podobny samolot kierujący się z granicy Polski w kierunku Bytomia. I w tym wypadku nie ustalono ani oznak, ani typu samolotu, dla tychże przyczyn jak powyżej. Wyjaśnieniem powietrznej zagadki zajęły się władze bezpieczeństwa.

Podgórze

— Zebranie Zw. Strzeleckiego odbędzie się w sobotę o godz. 8 wieczorem w hali balonowej. Ze względu na to, że projektuje się urządzić w niedzielę wspólną wycieczkę, uprasza się o liczny udział członków jak i sympatyków towarzystwa. Omawiana będzie również sprawa udziału w święcie PW. O g. 7 odbędzie się zebranie zarządu.

— Treningi ciężko-atletyczne Kolejowego PW. W dniach 28 i 29 czerwca br. odbędą się zawody w zapasach i dźwiganu ciężarów o Mistrzostwo Polski w Warszawie. Celem lepszego przygotowania zawodników na powyższe zawody odbywają się w godzinach od 18,30 do 21 w poniedziałki i czwartki w Świątlicy KPW. Dworzec Toruń Przedm. na poligonie w Podgórzu treningi przygotowawcze pod kierownictwem kapitana Okręgu Pomorskiego Felchnerowskiego. Wzywa się zatem wszystkich ciężkoatletów ażeby pilnie uczęszczali na te treningi, które mają naszych przyszłych reprezentantów Mistrzostwa Polski wyłonić.

Z życia kupiectwa w Chełmży

W czwartek, dnia 28 maja rb. odbyło się zebranie miesięczne Towarzystwa Kupców Samodzielnych w Chełmży.

Zebranie zajął prezes p. Jastak, witając gości w osobach: naczelnika Urzędu Skarbowego p. Kujawy, naczelnika Urzędu Pocztowego p. Cieśli, mecenasa p. Strzyżkowskiego, dyrektora Centrali Związku p. Radojewskiego i innych, poczem sekretarz p. Rochon odczytał protokół z ostatniego zebrania.

Z kolei p. Rochon przedstawił ulgi podatkowe, uzyskane przez rolnictwo, podkreślając konieczność zastosowania jaknajdalej idących podobnych ulg podatkowych dla handlu.

Następnie p. dyr. Radojewski wygłosił obszerny referat pt. „Sytuacja handlu pomorskiego na tle obecnej depresji gospodarczej“, stwierdzając na podstawie danych, zebranych w 17-tu okręgach Związkowych Województwa Pomorskiego, że sytuacja handlu w ostatnich czasach uległa znacznemu pogorszeniu, bowiem z powodu osłabienia siły nabywczej i zubożenia ludności wiejskiej i miejskiej, a ostatnio wskutek obniżenia poborów urzędniczym państwowym i komunalnym, obroty w handlu spadły do minimum. Sytuację handlu dobitnie zilustrował danymi statystycznymi o ilości nadzorów sądowych, upadłości firm, licytacji, protestów wekslowych itd. Zdaniem mówcy postulaty, przedstawione w memoriale Rady Zrzeszeń Gospodarczych Po-

morza winny być natychmiast zrealizowane — gdyż na tę pomoc liczy całe życie gospodarze Pomorza.

Referat ten, przyjęty oklaskami, wywołał ożywioną dyskusję, w której zabierali głos: pp. Sołtysiak, Czerwiński, Brzuszkiewicz, Siudziński, Robaczewski, Czerwiński i Kotewicz.

Przy omawianiu sprawy wniesionej do Województwa wniosku o ustanowienie jarmarków kramnych, zaznaczono, że sfery gospodarcze m. Chełmży odstąpiłyby od tego wniosku, gdyby w pobliskich miastach, jak w Kowalewie, Wąbrzeźnie i innych jarmarki były skasowane. W obecnych warunkach ludność okoliczna, zamiast w Chełmży, tam pokrywa swe zapotrzebowania.

W dalszym ciągu p. prezes Jastak obszernie omówił sprawę kasy pośmiertnej, a p. dyr. Radojewski naświetlił poszczególne punkty statutu. W dyskusji zabierali głos pp. Czerwiński, Robaczewski, Fezer, radca Nowicki, Siudziński i inni.

W wolnych głosach i wnioskach skarbnik p. Kotewicz poruszył sprawę składek, a p. dyr. Radojewski zaapelował do Zarządu, aby zajął się zorganizowaniem Koła Drobnych Kupiectwa w Chełmży.

Obrady, które stały na bardzo wysokim poziomie, a kierowane wytrawną ręką przez p. prezesa Jastaka, zakończono hasłem: Cześć Kupiectwu!

KRONIKA

niedziela
31
Maja
TORUN
Kalendarzyk rzym.-kat.
Sobota Feliksa
Niedziela Petronelli

— Stan wody w Wiśle dn. 29. 5.: Zawisłochost +1,28, Warszawa +1,17, Płock +0,99, Toruń +0,96, Fordon +1,07, Chełmno +0,87, Grudziądz +1,08, Korzeniewo +1,37, Piekło +0,56, Tczew +0,43, Einlage +2,10, Schiewenhorst +2,30.

Repertuar Teatru Miejskiego:
Sobota, 30 maja godz. 20 „Złodziej”.
Niedziela 31 bm. godz. 16 „Kwiaty Torunia”,
godz. 20 „Zuza”.
Poniedziałek 1 czerwca o godz. 20 „Sztuba”,
występ teatru Nowego z Poznania.

Repertuar kin:
Palace — „Młode orły”.
Światowid — „Zbrukana Lilja”.
Corso — podwójny program: „On, ona i Lew” i „Bandyta” z Rod la Roque'm.
Mars — „Łzy ukojenia”.

Esplanada
Codziennie świeże ciastka na czystym maśle sprzedaje i poza dom.

Z miasta
— Wielki Festyn Majowy na rzecz budowy Domu Żołnierza w Toruniu odbędzie się w nadchodzącą niedzielę 31 bm. w Parku Cegielni. Komitet organizacyjny, który nie szczędzi wysiłków, aby program zabawy wypadł jaknajpiękniej i swoim poziomem zadowolonych, żywi nadzieję, że publiczność toruńska ściagnie tłumnie na Festyn Majowy do Cegielni, by w pogodnym nastroju, wśród beztroskiej zabawy spędzić ostatni dzień maja i łącząc przyjemne i piękne z pożytecznym poprzez kulturalny i szlachetny cel imprezy, jakim jest stworzenie w naszym mieście Domu Żołnierza. Więc kto kocha żołnierza polskiego, niech pospieszy w nadchodzącą niedzielę do Cegielni, by czynem zadokumentować swą miłość. Wstęp na zabawę wynosi zaledwie 30 gr. od osoby, dzieci do lat 10 bezpłatnie. Szczegóły w afiszach.

— **Dancing a bridge.** Dziś w sobotę odbędzie się w Oficerskim Kasynie Garnizonowym dancing a bridge, urządzony staraniem sekcji towarzyskiej Rodziny Wojskowej w Toruniu. Początek o godz. 21.

— **Strzelcy maszerują.** W poniedziałek, dn. 1 czerwca odbędzie się walne zebr. oddziału IV Związku Strzeleckiego na Jakóbskim Przedmieściu w auli szkoły powszechnej przy ul. Lubickiej. Przybycie wszystkich członków na godz. 19 obowiązkowe.

— **Przewóz przez Wisłę.** Od dnia 1 czerwca począwszy przewóz przez Wisłę czynny będzie w dni powszednie od godz. 6 rano do 22, w niedzielę i święta od godz. 6 do godz. 23-ej.

— **Sprawozdanie z festynu** urządnego przez kolo Przyjaciół Harcerzy. Impreza ta urządzona w dniu 24 maja na rzecz kolonij letnich dla harcerzy przyniosła netto 1.180 zł. Do powodzenia tej imprezy przyczyniła się w znacznej mierze ofiarność społeczeństwa tułtejszego, a w szczególności miejscowego kupiectwa, które nie szczędziło datków i zasililo loterję fantami, za co składamy najserdeczniejsze podziękowanie. Zarząd.

— **Nowy podział Okręgu Sądu Grodzkiego.** Z dniem 1 czerwca rb. wchodzi w życie nowy podział okręgu Sądu Grodzkiego w Toruniu na rewiry pomiędzy 6 komorników sądowych. Wykaz miejscowości należących do odnosnych rewirów nabyć można w Biurze Rozdzielczym dla komorników sądowych Sądu Gr. w Toruniu, pokój nr. 3, w cenie 1,50 zł. W wykazy te zaopatrzyć się winne wszystkie biura adwokackie oraz firmy i instytucje, mające częściej styczność z urzędowaniem komorników sądowych.

— **Zgłoszenia do Państwowej Szkoły Zawodowej żeńskiej,** Toruń, ul. Strumykowa 4, przyjmuje się codziennie. Szkoła przygotowuje do czterech zawodów: krawiecczyzny, bielizniarstwa z koronkarstwem, tkactwa i gospodarstwa domowego. Egzamin wstępny odbędzie się dnia 27 czerwca.

Serdecznie witamy w Grodzie Kopernika!

Toruń gości w swych murach przybyłych z całej Polski delegatów na VIII Doroczny Zjazd Delegatów Zrzeszeń Aplikantów Zawodów Prawniczych.

Zjazd rozpoczyna swą obradę w dniu dzisiejszym w sali Sądu Okręgowego o godz. 11 po uroczystej mszy św., która odprawiona zostanie w kościele św. Jana. Otwarcia Zjazdu dokona prezes Rady Naczelnej p. Lewandowski.

Znaczenie Zjazdu dla ujednostajnienia przepisów dla aplikacji sądowej i adwokackiej jest niezmiernie doniosłe, gdyż przedmiotem obrad zjazdu jest w szczególności, opracowany przez komisję kodyfikacyjną nowy jednolity dla całego Państwa Polskiego projekt o aplikacji sądowej. Dotychczas bowiem obowiązują różne przepisy odrębne, które przejeśliśmy w spadku po państwach zabor-

czych. Tak np. w b. Królestwie i Małopolsce jest odrębna aplikacja sądowa i adwokacka, w b. Zaborze Pruskim zaś samodzielnej aplikacji adwokackiej nie mamy. Ujednostajnienie tych przepisów przyczyni się niewątpliwie do ścisłego złączenia wszystkich dzielnic Polski. Poza to zjazd przyczyni się do wzajemnego poznania kolegów z innych dzielnic oraz do zacieśnienia serdecznych węzłów koleżeńskich.

Przybyłym na zjazd delegatów ze wszystkich środowisk całej Polski w prastarym Grodzie Kopernika serdecznie witamy, życząc najbardziej owocowy i wydajnych obrad, — które przyczynią się winno do ujednostajnienia ustawodawstwa polskiego, a temsamem do wzmocnienia Mocarstwowej Potęgi Rzeczypospolitej Polskiej.

Za ofiary Wisły odpowiedzialny jest Magistrat

Z nastaniem tropikalnych upałów frekwencja kąpiących się wzrosła znacznie i niestety dzień po dniu zaczynamy notować tragiczne wypadki utonięcia w nieublaganych nurtach Wisły. Gdzie leży przyczyna tych bolesnych katastrof, których ofiarą pada najczęściej młodzież w wiosnie życia? Kto winien ich śmierci? Kto ponosi za nią odpowiedzialność? Nie wahamy się bezwzględnie odpowiedzialność tę złożyć na rzecz Magistratu.

Wystarczy raz chociaż pójść do łaźniek miejskich, aby na całe życie nabrać obrzydzenia do kąpiel w tej brudnej kałuży.

Upał i potrzeba orzeźwienia się oraz zdrowy instynkt samozachowawczy pociągają do wody spragnionych świeżości i chłodu. Spiesz się wykąpać w czystych falach na szerszej przestrzeni częstokroć i życiem własnym placającą wstręt do łaźni.

Z jednej strony miasto powinno dać możliwość ludziom wykąpania się w jakichś kulturalniejszych i obszerniejszych łaźniach niż owe miskropijne baseny, z drugiej zaś powinno zapobiegać katastrofom.

Tylko kary pieniężne i to wysokie będą w stanie w obecnych warunkach powstrzymać kąpiących się od miejsc niedozwolonych. — Wzywamy Magistrat by natychmiast wzdłuż brzegów Wisły umieścił słupy z tablicami grożącymi wysoką karą pieniężną za kąpiele w miejscach zabronionych (zwłaszcza w pobliżu mostu). Powtórze powinna stać pełnić służbę ratowniczą przynajmniej jedna łódź, która każdej chwili pospieszy tonącemu z pomocą. Przedewszystkiem wyciągnąć tonącego na brzeg. Przedewszystkiem nie dopuścić do tego, by zatonął.

Z. M.

Zjazd dzielnicowy Zw. Restauratorów odbędzie się w roku bieżącym w Toruniu

W środę, dnia 17 czerwca obradować będzie w Toruniu w „Dworze Artusa” zjazd dzielnicowy Związku Restauratorów, Hotelistów i właścicieli kawiarni. W obradach zjazdu, który będzie miał charakter czysto sprawozdawczy, wezmą udział delegaci wszystkich towarzystw Pomorza i Wielkopolski.

Po uroczystej mszy św., która poprzedzi obradę, odbędzie się wspólne śniadanie w hotelu pod Orłem. Obrady rozpoczną się o godz. 12-ej.

Przedmiotem obrad zjazdu będzie m. i. sprawa noweli do ustawy antyalkoholowej, dalej omawiane będą sprawy podatkowe i organizacyjne. Dalej porządek obrad obejmuje szereg referatów.

Zjazd dzielnicowy zapozna się również na podstawie złożonych sprawozdań, z całokształtem działalności i prac zarządu dzielnicowego w ubiegłym roku.

O podniesienie zdrowotności wśród dzieci

Komitet Obchodu Tygodnia Dziecka Związku Pracy Obyw. Kobiety, urządzając szereg imprez, zorganizował na zakończenie Tygodnia Dziecka odczyt, poświęcony propagandzie podniesienia zdrowotności wśród dzieci polskich.

Matki i Ojcowie!
Pamiętajcie, że przyszła potęga Polski — to dziecko, lecz dziecko silne fizycznie i zdrowe moralnie.

Szyj możecie obojętnie patrzeć na swe maleństwa wątłe i chorowite?

Milej jest wszakże waszemu sercu widzieć pulchne i wesole buziaki!

Jak wychować dziecko, jak go odżywiać,

jak i gdzie szukać porady, dowiedzie się z odczytu, który wygłosi p. dr. Berdziejówna, lekarka stacji Opieki nad Matką i Dzieckiem w Toruniu, na temat: „Znaczenie stacji Opieki nad Matką i Dzieckiem, dla zdrowia niemowląt” w niedzielę, dnia 31 maja o godz. 14 w parku Wiktorji.

Po odczycie od godz. 15 odbędzie się w tym samym ogrodzie, Wielka Zabawa dla dzieci, z wielu atrakcjami, jak kolo szczęścia, wyścigi w workach, wspinanie się na słup, — jazda na osiołkach itd.

Najbiedniejsze dzieci dostaną podwieczorek i słodycze. Wstęp na odczyt i na zabawę bezpłatny.

Fale Wisły pochłonięły jeszcze jedną ofiarę

Wczoraj w godzinach przedpołudniowych utonął w Wiśle robotnik Franciszek Ruchwa, zam. w Grębocinie.

Ruchwa, zatrudniony przy budowie nowego mostu, zauważył w pewnej chwili rozerwaną tratwę, płynącą na Wiśle, którą zamierzał zatrzymać. Skoczył tedy do Wisły i usiłował dopłynąć do tratwy. W odległości około 400 mtr. od mostu nagle poczył tonąć i nim nadeszła pomoc, utonął.

Zwłok topielca dotychczas nie wylowiono.

Z KOMITETU
— Gościnny występ Teatru Nowego z Poznania. W poniedziałek 1 czerwca gościnny występ Teatru Nowego z Poznania odegrana zostanie prześlizna sztuka w 3 akt. Lecyckiego „Sztuba”

Rendez vous
całej Elity Torunia jest tylko
Esplanada
Początek koncertu codziennie o godzinie 18.30, w niedzielę i święta o godzinie 17.

Dnia 7 czerwca?

Jak się dowiadujemy z Komitetu zbierania fundusów na odnowienie kościoła Panny Marji, praca przy organizacji Wielkiego Kiermaszu, który odbędzie się w niedzielę, dnia 7 czerwca br. w Cegielni, wrę w całej pełni.

Komitet, składający się z dziesiątek osób, przygotowuje wiele nieznanych jeszcze w Toruniu niespodzianek. Każdy starszy, młodszy, czy dziecko znajdzie tam odpowiednią dla siebie rozrywkę.

Na wielką loterję fantową każdy dzień przynosi wiele pięknych fantów, tak praktycznych, jak luksusowych.

Niech każdy spieszy, by nie był jedynym, który nie przyczyni się do odnowienia naszej świątyni.

Komitet w dalszym ciągu przyjmuje fanty i ofiary. Składać je można w urzędzie parafjalnym Panny Marji, u p. Kaczyńskiej ul. Wały 3 i u P. Muennichowej ul. Mickiewicza nr. 30.

Święto Dziecka Wielka zabawa ogrodowa dla dzieci

We wtorek dnia 2 czerwca br. jako w dniu przeznaczonym na Święto Dziecka, urządza Grupa Społeczna Nauczycieli szkół powszechnych i wydziałowych miasta Torunia zabawę ogrodową dla dzieci wszystkich szkół powszechnych i wydziałowych w Toruniu w parku Cegielni, począwszy od godziny 13. Na imprezę tę składają się loteria fantowa, kolo szczęścia, ruletka, wspinanie się na drąg itp.

Społeczeństwo miasta Torunia uprasza się o łaskawe wzięcie jaknajliczniejszego udziału w tej akcji, tem więcej, że cały zysk jest przeznaczony na pożyteczny i szlachetny cel kolonij letnich dla chorej dżiatwy szkół toruńskich.

Niech dzień ten będzie dla dzieci nietylko dniem beztroski zabawy i radości, lecz niech młode te dusze przedewszystkiem odniosą to niezłomne przeświadczenie, że społeczeństwo daje im tę opiekę jaka im się należy od starszych, których następcami mają być prowadzącymi dalej dzieło udoskonalenia życia.

Wstęp dla dorosłych 20 groszy, dla dzieci 10 groszy.

Restauracja pod „ORŁEM”

Duża sala ołwaria.
Duet Ralfson z „Adrii” Warszawa.
Dancing od godz. 10-tej
Trunki, wina odleżałe
Ceny znacznie niższe.

Turniej tenisowy o drużynowe mistrzostwo Polski

A. Z. S. Poznań — T. K. S.
W niedzielę 31 maja rozegra zespół A. Z. S. z Poznania turniej o drużynowe mistrzostwo Polski, z zespołem T. K. S., na kortach przy ul. Mickiewicza. Rozegrane zostaną 4 gry pojedyncze panów, 1 gra pojedyncza pań, jedna gra podwójna panów i jedna gra podwójna pań i panów.

Walki zapowiadają się nader interesujące i zacięte i ściagną niezawodnie na korty wszystkich zwolenników tego pięknego sportu.

Początek turnieju o godz. 9 rano.

T. S. Olimpia — T. K. S. 29

W niedzielę 31 maja T. S. Olimpia z Grudziądza rozegra w Toruniu zawody w piłkę nożną o mistrzostwo Polski, tym razem z TKS 1929. Po ostatnich rozegranych zawodach z Gryfem Olimpia pozostawiła jaknajlepsze wrażenie i pokazała grę rzeczywiście dobrą, dlatego należy się i tym razem od gości tego spodziewać. T. K. S. 29 do tego spotkania przygotowuje się bardzo pilnie, wzmacniając swoją drużynę kilku rzeczywiście dobrymi graczami.

Ciekawe te zawody odbędą się 31 maja na boisku przy szosie Chełmińskiej o godz. 16.30 Zawody powyższe poprzedzi przedmec.

Na białym czworoboku

Kino Światowid — Zbrukana Lilja.
Pomimo trzeciorzędnego tytułu i paru zbyt „podkasanych” tańców, dramat ten daje pięknej Corinne Griffith pole do popisu, zwłaszcza w niezmiernie rzecznych scenach w roli nieśczęśliwej matki.

Wesoly nadprogram wywołuje salwy śmiechu.

Wielka sniska cen!
Nie kupujecie sadnych mebli, dopóki nie przekonacie się o wielkim wzbiorze tak w komplecie jak w częściach, jak i pojedynczym meblach nowego a jakosci i niskich cen
WARSZĘDZEGO SKŁADU MEBLI w TORUNIU
Bracia Jews
Mokława Ju. Telefon 84.

Stała Wystawa Maszyn i Narzędzi Rzemieślniczych w Grudziądzu

Przemysł polski, chcąc skutecznie walczyć z zalewem towarów obcych, musi wyżyć wszystkie swoje siły w walce obronnej, a do pomocy mu stanąć musi w jednym zgodnym froncie całe społeczeństwo polskie.

Pomorze, na które sąsiedzi nasi już nie od dzisiaj wielką zwracają uwagę, jako na teren swojej ekspansji politycznej, niewątpliwie wystawione jest najwięcej na ich ekspansję gospodarczą. O ile chodzi o rzemiosło, to firmy zagraniczne, produkujące maszyny, narzędzia i przybory rzemieślnicze, już przygotowały grunt do przyszłych transakcji handlowych.

Przytoczone okoliczności nasunęły myśl zorganizowania „Stałej Wystawy Maszyn i Narzędzi Rzemieślniczych” w gmachu Izby Rzemieślniczej w Grudziądzu, mającej na celu dokładne zapoznanie rzemieślników pomorskich z potrzebnymi im maszynami, narzędziami i przybarami produkcji krajowej.

Pozatem Pomorska Izba Rzemieślnicza w miasteczku dąży do zapewnienia rzemiosłu pomorskiemu jaknajwiększych warunków rozwoju, pragnie przez zorganizowanie tej Wystawy dać rzemieślnikom możliwość ulepszenia i usprawnienia ich produkcji przez stały pokaz maszyn i narzędzi najnowszej konstrukcji, będący równocześnie zachętą do nabycia sobie potrzebnych przedmiotów, wystawionych przez daną firmę.

Ponieważ wspomniana Wystawa jedynie ma na celu — z jednej strony propagandę przemysłu polskiego wobec niebezpieczeństwa zalewu towarów zagranicznych, a z drugiej strony postawienie rzemiosła pomorskiego na najwyższym poziomie rozwoju, — przeto też Izba Rzemieślnicza w Grudziądzu dążyć będzie usilnie do tego, by Wystawa pełniła należycie swoje zadanie i aby zwiedzały ją nieustannie jaknajwiększe rzesze rzemieślników, nie tylko z samego Pomorza, ale i z innych stron kraju.

Znaczenie „Stałej Wystawy Maszyn i Narzędzi Rzemieślniczych” będzie tem większe, że ekspozycje na każde życzenie zwiedzających będą mogły być demonstrowane przez specjalnego fachowca z ramienia Wystawy, który zainteresowanych zapozna również z ceną oraz warunkami sprzedaży wystawionych ekspozatów.

Oprócz ogólnych celów gospodarczych i handlowych „Stała Wystawa Maszyn i Narzędzi Rzemieślniczych” będzie mieć również i charakter pouczający dla rzemieślników.

Wystawa da pełny obraz tego, czem się posługuje rzemieślnik w swojej produkcji rękoźmiowej, z drugiej zaś strony informować będzie rzemieślnika o każdym nowym wynalazku z dziedziny maszyn, narzędzi i przyborów rzemieślniczych, jednym słowem uczy rzemieślnika, jak ulepszać i usprawnić swoją produkcję.

W Polsce będzie to pierwsza tego rodzaju impreza i niewątpliwie spotka się z uznaniem nie tylko na Pomorzu, ale również jako pewnego rodzaju nowości, stanie się atrakcją i dla rzemieślników innych dzielnic, którzy z tej czy innej okazji przybywając na Pomorze, nie omieszkają zwiedzić Wystawy.

„Stała Wystawa Maszyn i Narzędzi Rzemieślniczych” będzie się mieścić w gmachu Izby Rzemieślniczej w Grudziądzu, przy ul. Grobłowej 27-29, a więc w samym środku miasta, w oddaleniu 2 minut drogi od przystanku (Rynek główny) centralnej linii tramwajowej, idą-

cej z dworca kolejowego.

Gmach Izby Rzemieślniczej w Grudziądzu jest idealnym gmachem na pomieszczenie zorganizowanej Wystawy. Posiada jasne i olbrzymie hale, oparte na żelaznych filarach i wszelkie potrzebne urządzenia techniczne.

W jednej takiej największej hali, posiadającej wymiarzone warunki na podobną imprezę, mieści się właśnie „Stała Wystawa Maszyn i Narzędzi Rzemieślniczych”. Do dyspozycji jest

przeszło 250 m kw. wolnej przestrzeni. Hala wystawowa posiada idealne warunki oświetlenia dziennego (szerokie okna z trzech stron), oświetlenie elektryczne i centralne ogrzewanie. Ekspozycje znajdują więc wygodne i bezpieczne pomieszczenie.

Otwarcie Wystawy nastąpi 7 czerwca b. r. Wszelkich informacji odnośnie do Wystawy udziela Izba Rzemieślnicza w Grudziądzu na każde żądanie.

Tydzień Dziecka

Z okazji Tygodnia Dziecka, dziś ulicami miasta przeciągnęły tłumy dzieci. Złożony wieniec u stóp pomnika Adama Mickiewicza najmłodsi obywatele Rzeczypospolitej udali się na Zamek, gdzie zostali przyjęci przez Pana Prezydenta.

Zjazd Kół Śpiewaczych Okręgu I. Pomorskiego Związku Kół Śpiewaczych

W niedzielę, dnia 28-go czerwca b. r. odbędzie się w Aleksandrowie Kujawskim zjazd okręgowy Kół Śpiewaczych okręgu I. Pom. Związku Kół Śpiewaczych. Łącznie ze zjazdem aleksandrowskie Koło śpiewu „Lutnia” urządzi uroczyste poświęcenie swego sztandaru.

Tegoroczny zjazd okręgowy posiada doniosłe znaczenie. Oto na prastarej ziemi Kujawskiej, gdzie sto lat przeszło panował się barbarzyńca wschodni, gdzie knut i nahajka kozacka tłumiły każdy szlachetniejszy odruch narodowy, poraz pierwszy w Polsce Odrodzonej zjadą się śpiewacy z polską pieśnią. Ongiś wypychano tam gwałtem w usta polskie pieśni: „Boże caria chrań”, pieśń niewolnictwa i upodlenia. Bóg jednak prób wymuszonych nie słucha. Dzisiaj na tych samych Kujawach pieśń polska lotem skowronka wzbija się w niebo jako wyraz wdzięczności i rozradowania, jako triumfalny akord odzyskanej wolności.

Dzień 28-go czerwca b. r. będzie świętem okazałym zarówno dla południowego Pomorza, jak dla Kujaw. Doniosłości nadają nam charakter i znaczenie zjazdu okręgowego Kół Śpiewaczych, okazałości doda nam ten fakt, że zjazd zaszczyca swoją obecnością najwyższe władze śpiewactwa polskiego. Miałowicie w tym dniu obradować będą w Toruniu delegaci Wszechpolskiego Związku Śpiewaczego. Po skończonych obradach delegaci udają się samochodami

do Aleksandrowa na popisy chórowe zjazdu okręgowego.

Znajdzie więc okręg sposobność zdać egzamin z pracy swojej i pokazać, że ubiegłe 10-lecie w wolnej Ojczyźnie to nie tylko praca nad podtrzymaniem ducha narodowego, lecz także praca nad kształceniem duszy polskiej przez pilne kultywowanie pieśni.

Z wyżej tedy przytoczonych powodów apelujemy do wszystkich kół śpiewaczych okręgu o wzięcie jaknajliczniejszego udziału w zjeździe. Nie powinno w Aleksandrowie żadnego z nich zabraknąć, aby okazała się nasza solidarność i karność statutu zastrzeżona.

Rozdział pieśni na chóry dla występów konkursowych został już dokonany okólnikiem z dnia 30-go kwietnia b. r. l. dz. 39/31. Na tem miejscu jeszcze raz przypomina się, iż pieśni powinny być ćwiczone najpóźniej do 10-go czerwca b. r. Po tym terminie lustrować będzie koła dyrygent okręgowy p. Marcinkowski, aby przekonać się o dokładności wćwiczonej pieśni.

Także koła niezrzeszone jako też koła pozaokręgowe prosimy o liczny udział w zjeździe wystąpienie w popisach poza konkursowych. Program szczegółowy ogłosimy w najbliższych dniach.

„Cześć Pieśni!”

Zarząd Okręgowy:

(—) Antczak, prezes (—) Perkuli, sekretarz.

Nie można emigrować do Niemiec bez kontraktów pracy

Wobec nadchodzących z granicy polsko-niemieckiej wiadomości o wysiedlaniu z Niemiec polskich robotników sezonowych — władze polskie informują, że organa administracyjne niemieckie wysiedlają przymusowo pewną ilość polskich robotników sezonowych codziennie. Wysiedlani są ci robotnicy, którzy przekroczyli granicę nielegalnie, bez kontraktów pracy i pracy na roli w Niemczech nie otrzymali.

Emigrantów należy stanowczo przestrzedz przed udawaniem się do Niemiec bez posiadania kontraktu pracy, gdyż naraża to ich na kary tak ze strony władz niemieckich jak i polskich, oraz na bezwzględne wysiedlenie z Niemiec. Do Niemiec mogą wyjeżdżać jedynie ci robotnicy rolni, którzy zostali zarejestrowani w gminie i zarekrutowani w państwowym urzędzie pośrednictwa pracy.

Zasiłki dla bezrobotnych w czerwcu

Na miesiąc czerwiec Komisja budżetowa Funduszu Bezrobocia przeznaczyła na zasiłki ustawowe dla bezrobotnych kwotę 11.340.000 zł.

Kartuzy

— *Minister reform rolnych na Kaszubach.* W sobotę przed świętami przybył minister reform rolnych profesor Kozłowski do powiatu Kartuskiego przejeżdżając przez Kartuzy do Leśna i Otomina. W osadzie Przyjaźni miejscowa ludność zgotowała nadejście gorące przyjęcie. W Niestępowie p. minister zwiędził osadę polską i niemiecką, poczem udał się minister do Koleczkowa gdzie powitały go miejscowe organizacje ze sztandarami. Z Koleczkowa udano się przez Redę do Pieliszyna.

— *Z żałobnej karty.* W drugie święto Zielonych Świąt zmarł najstarszy wiekiem obywatel miasta Kartuzy p. Borzestowski Marceł.

— *Zebranie Klubu szoferów* odbyło się 23 bm. w lokalu p. Plichy. Zebranie zagalę prezes zarządu głównego p. Oliwkowski z Torunia, objaśniając cel i zadania organizacji poczem utworzono oddział Klubu w Kartuzach. W skład zarządu weszli pp. Baranowski Julian — prezes, Ptach Augustyn — sekretarz Maeser Augustyn — skarbnik. Wszyscy obecni zapisali się na członków Klubu.

Skwierawy

— *Czynnikom miarodajnym pod uwagę.* Od jednego z czytelników pisma naszego otrzymaliśmy list w którym doniósł nam o skandalicznym znęcaniu się nad zwierzętami w Skwierawach.

Poprzez wioskę prowadzi droga, która jest niezwykle piaszczysta. Przejeżdżające wozy grzezną w piasku, a woźnica nie mogąc wehikułem ruszyć puszcza w ruch bat, którym obija konia tak długo aż skatowane zwierzę ostatnim wysiłkiem rusza z miejsca. Scenom tym codziennie przygląda się gawiedź wioskowa komentując je w różny sposób.

Na budowę tej piaszczystej drogi długości około 250 metrów potrzebny jest fundusz około 800 zł. Niestety jednak mimo tego, że gmina Nakło z pow. Kartuskiego dostarczyła darmo kamieni, Sejmik powiatowy i Wydział są głuche na prośby ludności tej nadgranicznej wioski.

Mamy wrażenie, że władze miarodajne sprawą tą zainteresują się i złatwią ją ku zadowoleniu ludności Skwieraw i okolicznych wiosek.

W mklestem zwierciadle

Pyknik czy astenik?

W jednej gazecie „stało jak wół”, że pomiędzy budową ciała, a charakterem człowieka jest pewna analogia i że „pewne psychiczne dyspozycje posiadają zupełnie ściśle związek z budową ciała”. Niewiem jak jest z tym związkiem, ale co do psychicznych dyspozycji stwierdziłem z wszelką pewnością na podstawie badań socjologicznych, własnych obserwacji i przeżyć osobistych, że psychiczna dyspozycja która się da ująć w ramy trzech wyrazów: „pieniędzy, pieniędzy, pieniędzy!” jest wspólna ludziom o najrozmaitszych formach budowy ciała: grubym, chudym, niskim, dryblasom, nosom krogulczym i zadartym, linijom a la beczka i a la tyczka!

Okazuje się jednak, jak głosi nauka, że wszystkie typy ludzkie można zgrupować razem w cztery typy t. zw. pykniczny (ludzie okrągłych, wypiętych kształtach, niewysokiego wzrostu), asteniczny (wysocy, szczupli), iściebny (średniego wzrostu o doskonałe

rozwinętej muskulaturze) i dysplastyczny (tutaj zaliczamy wszystkie inne, niecharakterystyczne typy). Inni autorowie odróżniają jeszcze inne typy — dla nas jednak najważniejsi są pyknicy i astenicy.

„Pyknicy i astenicy” co za interesujące wyrazy! Język ludzki jest niezgłębioną krynica kombinacji lingwistyczno-fonetycznych. „Pyknic” przypomina mi zaraz takiego co „pyka z fajeczki”. Ale to znaczy coś zupełnie innego. Pyknic — to człowiek niewysokiego wzrostu, często przysadkowaty, okrągły, o szerokiej, proporcjonalnej, miękkiej twarzy; u mężczyzn obserwujemy silny zarost i skłonność do łysienia.

Pyknic posiada często okresowe zmiany usposobienia — raz patrzy w świat wesoło, później znów jakiś czas przez czarne okulary, a później znów wraca mu dobry humor. Można (według Giesego) jeszcze wśród pykników wyróżnić cztery odrębne typy. Typ „pieniędzy” i wesołego pyknika, który lubi żartować, mówić jest bardzo uprzejmy, pogodny, płytki bez ambicji, niezawzięty taktowny.

Drugi typ pyknika, to typ dowcipnisi i hu-

morysty — jeżeli w dyskusji jest innego zdania, niż jego przeciwnik, nie wypowiada stanowczo swego zdania lecz przerywa dyskusję humorystyczną uwagą. Politycznie — centrum.

Pyknikami są ludzie o cichem, dobrem usposobieniu (ci pykają z fajki!) obchodzą 25 letnie jubileusze na prowincji i mają dobre posady urzędnicze. Są to świetni pracownicy. Pyknic, to człowiek czynu zawsze jednak wysuwa naprzód swój brzuch, by pierwszy przyjść do celu. Jest pierwszorzędnym organizatorem. Samą, przez niego jednak ułożoną akcją, oddaje do wykonania astenikowi, pyknic bowiem nie umie i nie lubi głośno i stanowczo rozkazywać. Posiada olbrzymi rozmach w urzędniactwie. Nierzadko zmienia decyzję. Jest mądry i wielostronny.

Astenik natomiast jest wysokiego wzrostu, wąski, (jak wielu filozofów i tragików, o ostrych, szczupłych, czasem zaś dziecięcego wyrazu rysach twarzy). Mniej odporni astenicy posiadają we wczesnej młodości swego życia skłonność do marzeń, filozofowania, mają wówczas nieporozumienia z rodzicami, duże trudności przy wyborze zawodu, ambitne dążenia z następstwem ich rzucaniem i zmianą

przedmiotu zainteresowania.

Astenik bywa doskonale ułożony o wrażliwych zmysłach i wydelikacowanym smaku. Jest bardzo elegancki i bardzo wrażliwy. Pilnie zważa na modę, zwyczaj, styl, tradycję. Arystokrata, czasem zblazowany.

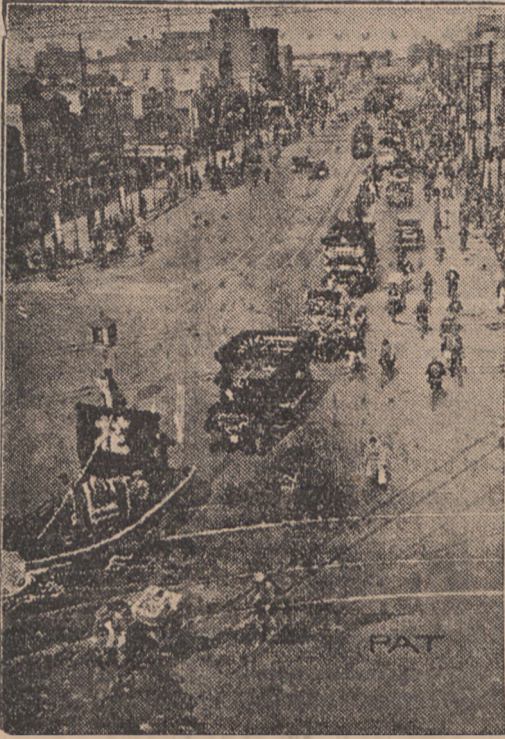
Typ drugi nie może się porozumieć z tym światem, jest mu on obcy, idealista, abstrakcyjny, często dobry matematyk, myśli krytycznie, sceptyczny, często sarkastyczny.

Trzeci częstszy typ astenika, to egoista, despot, lubiący rozkazywać. Z tego typu rekrutują się wojskowi, prawnicy, na sądowych stanowiskach, a również i kierownicy dużych firm handlowych (domów towarowych).

Obecnie chodzą po ulicach z ołówkiem i notesem w ręku i zapisują kogo jest więcej: pykniców czy asteników? Jaki typ przeważa wśród pań jaki wśród panów? Potem napiszę dzieło socjologiczne o małżeństwach mieszanych pykniców z asteniczkami i asteników z pykniczkami i założę biuro pośrednictwa małżeństw bo „psychiczna dyspozycja” głosi mi nakaz chwili: „pieniędzy, pieniędzy, pieniędzy!”

Zet-Em.

Corso kwiatowe w Japonii

Niema chyba na świecie kraju tak kochającego kwiaty jak Japonia; tam nawet dziesiom daje się jako imiona nazwy kwiatów. Prawie każdy Japończyk, posiadający przynajmniej kawałek ziemi, z wielką troskliwością hoduje i pielęgnuje najdoskonalsze odmiany kwiatów. To obrzymie zamłowanie Japończyków przejawia się w często urządzanym korszach kwiatowych. Na ilustracji widzimy fragment ostatniego corsa kwiatowego w Tokio.

Sekretarz p. Wojewody burmistrzem Podgórze

Rada Miejska Podgórze, kierując się rezolucją obywatelskiego zgromadzenia postanowiła na wczorajszym posiedzeniu większością głosów zwrócić się do p. Wojewody z prośbą o uchylene życzeń władz w sprawie przyłączenia Podgórze do Torunia. Wobec tego przystąpiono do wyboru burmistrza, którym został p. Karol Stamirowski, osobisty sekretarz p. Wojewody. Liczy on obecnie 39 lat. Na 16 głosów padło na niego 14 głosów. Dwie kartki oddano puste.

Spółceństwo Podgórze oczekuje jaknajspieszniejszego zatwierdzenia wyboru nowego burmistrza.

Brodnica

Dla uczczenia 20 lecia istnienia Harcerskiego Polskiego Żeński Hufiec Harcerski w Brodnicy poświęca dzień 31 maja uroczystościom harcerskim. Program: 8,30 Zbiórka na dziedzińcu Gimnazjum Żeńskiego; 9,00 msza św.; 15,00 Rozgrywki siatkowe między zespołami I Z. druż. gimn. i III Z. druż. przy Szk. handlowej, na boisku gimn. żeńsk. wstęp 20 gr. 17,00 uroczyste ognisko nad Drwęcą obok wiozy, przy którym gawędy i pokazy harcerskie.

— Dyrekcja prywat. Gimnazjum Żeńskiego w Brodnicy przyjmuje zapisy do klas I do 7 włącznie do dnia 20 czerwca. Egzamin zacznie się dnia 22 czerwca, o godz. 8. Uczennice innych gimnazjów przyjmuje się bez egzaminu. Oplata za naukę wynosi miesięcznie zł. 24. — dobrze uczące się córki urzędników państwowym i niezamożne uczennice korzystają ze zniżki w opłacie.

Programy radiowe

Niedziela, dnia 31 maja.

Warszawa-Raszyn 10,15 Transm. Nabożeństwa z Katedry Poznańskiej. 11,35 Odczyt misyjny pt. „Katolicka przyszłość Japonii” wygłos. Ant. Woynar. 12,15 Koncert słuchaczy Wyższej Szkoły Muz. Państwowego Konserwatorium. 14,00 Pogadanka dla gospodyń wiejskich. 14,30 Odczyt rolniczy „Choroby drobiu”. 15,00 Odczyt rolniczy „Hygiena zagrody”. — 16,00 Audycja szkolna pt. „Dzieci Matkom”. 17,00 Odczyt ze Lwowa. 17,40 Koncert popołudniowy. 19,25 Feljton pt.: „Róże lilje, tulipany”. 20,00 Stuchowisko. 20,30 Stanisław Moniuszko sonety krymskie do słów A. Mickiewicza. 21,30 Feljton pt.: „Kairuan”. 21,45 Recital skrzypcowy Stefana Frenkla. 23,00 Muzyka lekka i taneczna.

Bukareszt 20,00 „Gejsza”

Rzym 20,40 „Księżniczka dolarów”.

Mediolan 20,45 „Manon Lescaut” opera Pucciniego.

Z posiedzenia zarządu głównego Związku Towarzystw Kupieckich na Pomorzu

W ubiegłą środę odbyło się w Centrali Związku Tow. Kupieckich plenarne miesięczne zebranie Zarządu Głównego Związku.

Przedmiotem obrad było sprawozdanie Prezydium oraz dyrekcji za ub. miesiąc, przyczem na szczególną uwagę zasługuje fakt wizytacji w tym okresie dwudziestu towarzystw przez Dyrekcję Związku wspólnie z delegatami Zarządu na poszczególne okręgi. Odnośne sprawozdania zdawali: pp. Braun z Świecia, Łobocki z Gdyni, Łukowicz z Kościerzyny, Ma-

zur z Grudziądza, a w imieniu Dyrekcji Związku Radojewski. Stan pracy Towarzystwa na ogół zadawalniający, a w niejednych ośrodkach wprost wzorowy. Słabą bardzo działalność wykazuje od pewnego czasu Starogard, co tem więcej zastanawia, że chodzi tu o miasta przemysłowe, niewątpliwie więcej jak inne, potrzebujące sprawnej kupieckiej organizacji zawodowej. Zarząd Główny uchwalił odbyć tam niebawem walne zebranie i przeprowadzić reorganizację Towarzystwa przez

przyciągnięcie do pracy aktywnej szerszego ogółu kupiectwa.

Następnie wysłuchano sprawozdania Prezydium z prac na terenie Izby Przemysłowo-Handlowej, z których zasługuje na podkreślenie ostateczne zrealizowanie projektu Związku o egzaminach dla pomocników handlowych. Izba mianowicie przyjęła ostatnio tekst statutu regulaminu dla takich egzaminów z praktyki i teorii i wystawiać będzie odpowiednie dyplomy. W przyszłości więc tak handel jak i przemysł winny we własnym interesie przedewszystkiem dawać pierwszeństwo tym pracownikom handlowym, którzy wykażą się dyplomem Izby Przemysłowo-Handlowej.

Obecnie pracuje Sekcja Handlowa nad sprawami reformy świadczeń socjalnych, nowej taryfy celnej, wskaźnika cen detalicznych i normalizacji kosztów handlowych.

Następnie przyjęto tekst dodatkowego memoriału pomorskiego, wysłanego przez Prezydium do Rady Zrzeszeń na skutek ankiety przeprowadzonej w 17-tu okręgach. Dalej ustalono program zjazdu okręgowego w Kartuzach w dniu 28 czerwca rb. oraz wycieczki kupieckiej wraz z paniami statąd nazajutrz po zjeździe w dniu 29 czerwca do Gdyni. Na zaproszenie Prezydium odbędzie się w tym samym dniu w Gdyni zjazd Rady Naczelnej Kupiectwa Polskiego, poświęcony zagadnieniom specjalnie morskim i ma na tym zjeździe być omawiana dalsza akcja ogólnopolska w sprawie hurtowni kolonialnej w Gdyni. W końcu referowała dyrekcja Związku w osobach pp. Radojewskiego i Niewiakowskiego postulaty towarzystw otrzymane podczas objazdów, które Zarząd Główny do dalszego wykonania przekazał Centrali. Między innymi chodzi o nowelizację nowego podatku drogowego, wprowadzenie ryczałtowego podatku dla handlu domokrajnego itp. W sprawie jarmarków kramnych Zarząd Główny, jednomyślnie oświadczył się w formie najbardziej kategorycznej przeciwko zwiększeniu liczby jarmarków kramnych, uważając je za zjawisko niepożądane z punktu widzenia interesów całego kupiectwa. Zebraniu przewodniczył prezes Związku p. Tadeusz Marchlewski.

Nowe książki

Prof. Dr. Kazimierz Bartel: „Rzuty Cechowane”. B. Premier, profesor Politechniki Lwowskiej wydał nakładem Książnicy „Atlas” nowe opracowanie swej dawniejszej pracy, wydanej w r. 1914 pt. „Geometria rzutów cechowanych”. Dzieło to fachowe z dziedzin geometrii wykreślnej, ozdobione jest 71 rysunkami w tekście str. 87. Cena 12 zł.

Henryk Bagiński, „Wolność Polski na morzu”. Warszawa 1931. Wojskowy Instytut Naukowo-Wydawniczy, str. 96 i 1 nl. Cena zł. 2,00.

Nowa książka, uzasadniająca odwieczne nasze prawa do morza, jest dobrą bronią przeciw tak uporczywie szerzonej przez Niemców propagandzie na rzecz połączenia Prus Wschodnich z Rzeszą. Autor „Wolności Polski na morzu” dowodzi jasno, iż dla polskiej racji stanu względ na brak połączenia lądowego Prus Wsch. z Rzeszą nie może być decydującym. Autor przypomina, iż nazwa „korytarza”, którą Niemcy tak głośno dziś żonglują, jest nieuzasadnionym nowotworem, że korytarz nie istnieje, istnieje natomiast Pomorze, jak istniało przed wiekami i istnieć będzie zawsze, jako odwieczny dostęp Polski do polskiego wybrzeża.

Poza racjami historycznymi w książce plk. Bagińskiego znajdujemy cenne dane cyfrowe uzasadniające ekonomiczne prawa Polski do morza, do handlu morskiego, do portów własnych na Bałtyku i do całokształtu polskiej polityki morskiej. W zakończeniu tej niewielkiej, ale bardzo rzeczowo pomyślanej pracy znajdujemy teksty dosłowne (w przekładzie polskim) memoriałów feldmarszałka Hindenburga i ministra Groenera, obrazujących niemiecki punkt widzenia na stosunek Polski do morza, oraz na wynikający stąd spłot konfliktów polsko-niemieckich.

wości pożyczka ta daje bankowi jeszcze zyski ca 10000 zł. rocznie. W zakończeniu swojego referatu p. Miklaszewski wyraził podziękowanie p. Wojewodzie i zwrócił się z apelem, — aby ta pomoc znalazła oddźwięk wśród kupiectwa pomorskiego.

Z życia Urzędników w Chełmnie

Już od dawna odczuwać się dawał miejscowym urzędnikom brak warunków, w których mogliby się po pracy zbliżyć do siebie, poznać wzajemnie i utrzymywać życie towarzyskie. To też z wielkim uznaniem spotkała się inicjatywa p. Starosty Ossowskiego, który przed 1½ rokiem zaproponował utworzenie Resursy Urzędniczej. Myśl trafiła do przekonania grona urzędników. Zaraz bowiem zapisało się około 100 członków i utworzono Zarząd z p. Starostą jako prezesem na czele. Od tego czasu Resursa wykazuje wielką żywotność i rozwija się coraz bardziej. Resursa Urz. posiada lokal składający się z kilku pokoi, własne umeblowanie, gry, duży radjoodbiornik, dość obszerną bibliotekę, bilard oraz dużo dzienników i czasopism. Od czasu do czasu odbywają się wartościowe i ciekawe wykłady i odczyty, między innymi np. odczyt emer. prez. Dyr. P. i T. p. Krahała p. tyt. „czy praca naukowa na prowincji jest możliwa?” i ref. ośw. p. Kochańskiego o zabytkach Pomorza (z przeżroczami).

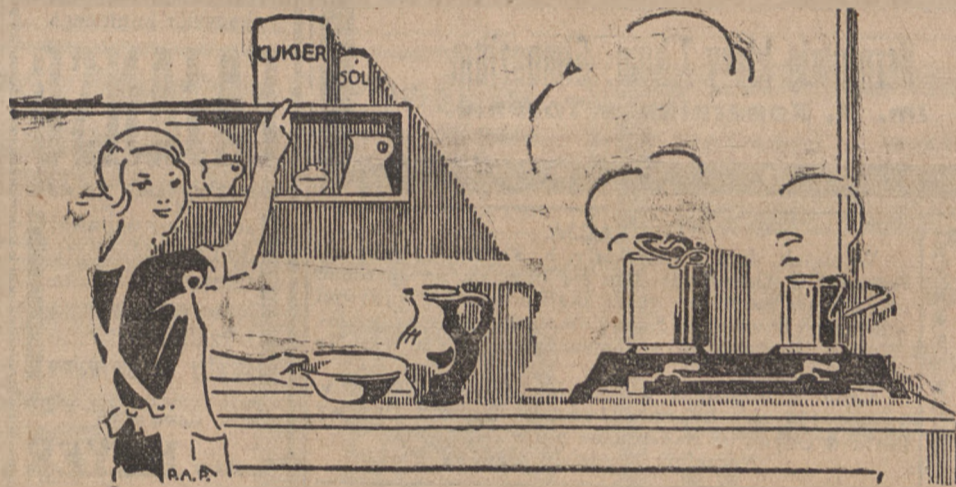
Odbyło się również kilka b. miłych wie-

czorów towarzyskich (niektóre z tańcami), przedstawienie (odegrano szt. „Święty kos”), i innych imprez, jak np. występy jednego ze znakomitych humorystów oraz bal reprezentacyjny, który cieszył się wielkim powodzeniem i był jednym z najbarziej udatnych balów w ubiegłym karnawale.

Jednym z najbliższych projektów jest 2-dniowa wycieczka do polskiego wybrzeża.

Obecnie do Zarządu należą: p. Starosta Ossowski jako prezes, p. dyr. Dr. Frankiewicz jako wiceprezes oraz jako członkowie: mjr. w st. sp. p. Klein, p. Kochański, ref. ośw. p. Makowski, p. Majewski, p. Swech, p. Wawrzyniak i p. Zalewski.

Jak wynika z powyższego, Resursa Urzędnicza przy stosunkowo niskich składkach daje jej swym członkom dużo zadowolenia i korzyści. Opieka i poparcie p. Starosty Ossowskiego oraz gorliwe starania członków i Zarządu dają rękojmię, że Resursa Urzędnicza rozszerzy swą działalność ku pożytkowi świata urzędniczego.

Właściwy smak potraw — to zasługa cukru...

Szczypta cukru, dodana podczas gotowania do wszystkich prawie potraw, jarzyn: zielonego groszku, fasolki, marchwi, szpinaku, kalafiorów, kartofli, brukselki, kapusty i pomidorów, do potraw mięsnych, ryb, klusek, kaszek, zup z płatków owsianych, jak również i innych zup, nadaje każdej z tych potraw właściwy jej smak, podnosząc nadto jej wartość odżywczą.

Najlepsza przyprawa, to

szczypta soli-szczypta cukru

Bank Zw. Towarzystw Kupieckich na Pomorzu w świetle cyfr

W numerze wczorajszym naszego pisma ukazało się sprawozdanie z walnego zebrania Banku Zw. Tow. Kupieckich. Ponieważ jednak znaczna część udziałowców nie była obecna, podajemy streszczenie sprawozdania zarządu wygłoszonego przez p. dyr. Miklaszewskiego.

Mimo światowego kryzysu gospodarczego rok sprawozdawczy nie przyniósł dla banku żadnych niespodzianek natury rzeczowych strat bankowych, gdyż zarząd w czas się zorientował w sytuacji i poczynił pewne oszczędności w gospodarce administracyjnej oraz b. krytycznie przeglądał materiał wekslowy.

W celu utrzymania stałego pogotowia gotówkowego skłoniło Bank do utrzymywania rezerwy, w postaci kredytu redyskontowego w Banku Gosp. Kraj. w wysokości 50.000 zł. Również pomyślano o oszczędności w kosztach handlowych, co dało w rezultacie zysk ca 3000 zł. Udziały zwiększyły się o 7000 zł. natomiast wkłady oszczędnościowe zmniejszyły się o 25.000 Jakkolwiek jest to bilansowo objaw ujemny, to jednak w warunkach ban-

ku przyniosło znaczne odprężenie, ponieważ bank pozbył się jednego depozytu sięgającego cyfry, aż 140000 po bardzo wysokim procencie. Z depozytu tego w roku obrachunkowym spłacił bank kwotę 105.000 zł. czyli że nowych depozytorjuszy uzyskano na kwotę zł. 80000.

Znaczną część swojego referatu poświęcił p. dyr. Miklaszewski sprawie pomocy Rządu w osobie p. Wojewody Lamota, który poniósł dużo zabiegów, aby wystarawszy się u Władz o kredyty dla kupiectwa pomorskiego, choć część tychże oddać do przeprowadzenia Bankowi Zw. Tow. Kup. Trzeba było dużo konferencji w Warszawie, w których brał udział p. prez. Krzywiński i p. dyr. Miklaszewski, — aby przy tak małych zasobach własnych przekonać kogo należy, że przez Bank Zw. Tow. Kup. można jednak choć część kredytów przeprowadzić.

W rezultacie uzyskano bardzo wysoką kwotę pół miliona złotych N-stępnie p. dyr. Miklaszewski wyjaśnił, że pomoc p. Wojewody sięga dalej, gdyż dzięki jego zabiegom

Gieldy

Notowania ziemiopłodów w Poznaniu

Dostawa bieżąca, parytet Poznań, handel hurtowy
za 100 kg. z dn. 29. V. 1931 r.

Żyto	28.50—28.65
Pszenica	33.00—33.55
Jęczmień browaralny	—
zwyczaj. przemiał.	27.00—28.00
Owies pomorski	30.00—31.00
Mąka żytnia	—
65%	43.00—44.00
pszenna 65%	52.50—55.50
Otręby żytnie	23.25—24.25
pszenne	20.75—21.75
Rzepak	—
Wyka	—
Poluszka	—
Fasola	—
Ziemniaki jadalne	—
fabryczne	—
eksportowe	—
Płatki ziemniaczane	—
Siemię lniane	—
Groch polny	33.00—34.00
Victoria	38.00—42.00
Seradela	—

Łubin niebieski	26.00—28.00
żółty	34.00—38.00
Konieczyna żółta odłusk.	—
czarwona	—
biała	—
szwedzka	—
Jęczmień	—
Siano luźne	—
prasowane	—
Słoma luźna	—
prasowana	—
jara luźna	—
" prasowana	—
pszenna luźna	—

Notowania ziemiopłodów w Berlinie

Ceny w R.M. Zboże i nasiona oleisto za 1000 kg. inne za 100 kg. z dnia 29. V. 1931.

Pszenica marchijska	272—274
Żyto marojskie	200—202
Jęczmień jary brow.	—
Jęczmień zimowy	—
Jęczmień przem. pastewny	222—236
Owies marchijski	189—193
Owies pomorski	—
Kukurydza loco Berlin	—
Mąka pszenna	33—38,25
Mąka żytnia 70%	26,50—28,25
" 60%	—

Otręby pszenne	14,75 — 15,00
Otręby żytnie	14,00 — 14,50
Rzepak	—
Siemię lniane	—
Groch Victoria	26,00— 31,00
Groch drobny jadalny	—
Groch pastewny	19,00— 21,00
Poluszka	25,00— 30,00
Bób	19,00— 21,00
Wyka	24,00— 26,00
Łubin niebieski	15,00— 16,50
Łubin żółty	22,00— 27,00
Seradela stara	—
Seradela nowa	—
Kuchaj rzepakowo	9,80—10,20
Kuchaj lniane	14,00—14,20
Wytłoki sucho krajowe	8,20— 8,30
Wytłoki z buraków cukr.	—
Soja	12,30—13,00
Melasa torfowa	—
Płatki ziemniaczane	—
Ziemniaki jadalne	—
Słoma żytnia prasowana	—

Franki francuskie	—
Franki szwajcarskie	—
Funty angielskie	—
DEWIZY.	
Belgia	124,38—123,86
Białogród	—
Budapeszt	—
Bukareszt	—
Gdańsk	173,88—173,08
Holandja	359,48—357,60
Kopenhaga	239,40—238,22
Londyn	43,48—43,27
Nowy York	8,933—8,892
Nowy York telegr.	8,937—8,897
Oslo	239,38—238,17
Paryż	34,98—34,81
Praga	26,48—26,36
Sztokholm	239,62—238,42
Szwajcaria	172,88—172,02
Wiedeń	125,63—125,01
Włochy	46,80—46,54
Hiszpanja	—
Byga	—
Berlin (w obrotach nieoficj.)	211,75—

Warszawskie notowania walutowe.

z dnia 29. V. 1931 r.

Tranzakcje	Sprzedż	Kupno
WALUTY.		
Dolary St. Zjedn.	8,93 1/2—8,89 1/2	—

Specjalistka w chorobach dzieci
Dr. Amalja Flisowska
rozpoczęła ordynację
Gdynia, Skwer Kościuszki dom Preżkowskiego tel. 1997.
Lampa kwarcowa. przyjmuje od 9—11 i 3—6

W dniu 28 bm. zginął śmiercią tragiczną nasz drogi Kolega ś.p.

Wiesław Rozmysłowicz

Śmierć Jego dotknęła nas bardzo boleśnie gdyż straciliśmy w Zmarłym naj-
lepszego Kolegę i najukochańszego Przyjaciela.

Cześć Jego Pamięci!

8772

Uczniowie klasy 7 hum. Gimnazjum
im. M. Kopernika w Toruniu.

"Własna osada"

Udzielamy bezprocentowych POZYCZEK na budowę i na spłatę hipoteki

Potrzebny własny kapitał 10—15%, od kwoty pożyczkowej, który oszczędzić można w małych ratach miesięczn., amortyzacja 6—8%.

"HACEGE" Sp. z o.o. (H.G. m. b. H.) Gdańsk, Hansaplatz 2 b.

Prospekty na życzenie bezpłatnie.

Informacji udziela:
w Inowrocławiu, J. Chudziński, Kasztelańska 7.
w Bydgoszczy, H. Bichler, Marszałka Focha 23/25.
w Grudziądzu, L. Weiss, ul. 23 stycznia 18 a.

5913

Browar Pomorski

Józefa Chronowskiego
Tel. 195 Podgórze-Toruń Tel. 195

poleca

owe za wymiennie uznane piwa pod nazwą
"SMIETANKA POMORSKA"
SŁODOWE,
"KARAMEL POMORSKI"
KOZŁAK (BOCK)

LICYTACJA.

W piątek, dnia 5 czerwca r. b. o godz. 11 przy ul. Portowej w Gdyni odbędzie się licytacja na sprzedaż ulegającego rozbiórce domu skarbowego i zabudowań należących dawniej do Konkolów, stojących między kioskiem p. Kozłowskiej a domem mieszczącym w sobie skład apteczny.

Cena wywoławcza 500 zł (pięset zł), kaucja w kwocie 100 zł. Informacji udziela Wydział Budowy Portu w Gdyni, ul. Nadbrzeźna pokój Nr. 3.

Naczelnik Wydziału Budowy Portu.

Rowery

najlepszych fabrykatów i wszelkie części zapasowe poleca najtaniej. Reperacje wykonuje solidnie i tanio.

Księgowy

doświadczony w sprawach podatkowych poszukuje posady. Zgłoszenia do Adm. Gazety Gdańskiej pod 342.

Specjalność: emalżowanie na wszelkie kolory i lutowanie złamanym ram pod ewarancją. 8788

Dąbrowski Toruń,
Mickiewicza 83.

P.P. Oficerowie i Urzędnicy specjalne warunki.

Kasjerka

rutynowana, ze znajomością buchalterji i korespondencji poszukuje posady, najchętniej na wsi. Doskonale świadectwa, poważne referencje. Łaskawe zgłoszenia „Dzielnicy Pomorskiej” Toruń Szeroka 11, pod 8605.

Baczność!

Nadszedł wagon okazynie kupionego

FAJANSU

nadzwyczaj tanio

serwisy i dzbanki do kawy i herbaty talerze do ciasta koszyczki do chleba filiżanki - talerze serwisy na umywalnie

Proszę zwrócić uwagę na wy-8771 stawę okien

Gustaw HEYER
Tel. 517 Toruń Szeroka 6

10 rowerów

mało używanych sprzedam tanio. i motocykl za 500 zł bardzo korzystnie. Dąbrowski Mickiewicza 83. 8789

Magistrat, Kuchnia Ludowa zakupi
250 ctr. kartofli
jadalnych i 700 kg. grochu, oferty należy składać w Ratuszu pokój 113. 8084

P.P. „Żegluga Polska” ROZKŁAD

od dnia 31. maja 1931 do 15 czerwca 1931 r.

8.10	13.30	o	Gdynia p	↑	11.40	18.20
9.10	14.30	↓	Hel o	↓	9.20	16.00
Hel - Jastarnia						
	9.20	o	Hel			
	10.15	p	Jastarnia			
Gdynia - Jastarnia						
H	8.10	13.30	o	Gdynia p	↑	11.40 18.20
	10.15	16.55	↓	Jastarnia o	↓	10.30 17.10

W Gdyni statek przybija do przystani P. P. „Żegluga Polska”. Przy silnych wiatrach wschodnich flaga będzie spuszczona do połowy i statek będzie przybijał w wewnętrznym basenie portowym. W wypadkach przerwania komunikacji flaga przedsiębiorstwa na przystani będzie zupełnie spuszczone.

Bilety zniżkowe dla zbiorowych wycieczek składających się z ponad 30 osób można nabywać u kapitana statku.

H = przez Hel.
J = przez Jastarnię.

Statek przewozi wszelkie towary według ustalonej taryfy.

Cena biletów:
Gdynia—Hel pojedynczy zł 3,—; powrotny zł 5,—
Gdynia—Jastarnia pojed. zł 3,—; powrotny zł 5,—
Hel—Jastarnia pojedynczy zł 2,—

Wszelkich informacji, dotyczących ruchu pasażerskiego oraz wynajęcia statku, udziela:
Wydział Pasażerski P. P. „Żegluga Polska”
Telefon 1033.

P. P. „Żegluga Polska” zastrzega sobie prawo zmiany rozkładu w razie niezależnych od Dyrekcji „Żegluga Polskiej” przeszkód.

HOTEL

Naprzeciwko dworca głównego
Tel. 250-51 i 263-06.

CONTINENTAL

wl. Bałtyckie Tow. Terenowe z o. o.

Przeszło 100 łóżek
Łazienki, ciepła woda
Telefony w pokojach

GDAŃSK

3100

OGŁOSZENIE.

W tutejszym rejestrze handlowym B wypisano pod nr. 150 „Elektrohurt”. Pierwsza hurtownia materiałów elektro i technicznych, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Gdyni. Przedmiotem spółki jest sprzedaż wszelkich materiałów elektro i technicznych. Siedziba spółki jest w Gdyni. Kapitał zakładowy wynosi 20.000 zł kierownikami spółki mianowano: inżyniera Hermanna Messinga w Gdańsku, kupca Gregora Grinspuna w Gdańsku, kupca Leonida Grinspuna w Gdańsku; zawiadowcy mają prawo samodzielnego zastępowania spółki. Umowę spółkową zawarto dnia 17-go marca 1931.

Gdynia, dnia 11 kwietnia 1931 r.

Sąd Grodzki.
(8750)

OGŁOSZENIE.

W rejestrze handlowym B Sądu Grodzkiego w Gdyni pod nr. 126 przy firmie Fabryka Papy Dachowej Starogard. Towarzystwo z ograniczoną poręką w Starogardzie, Oddział w Gdyni wpisano 4 maja 1931 r. Firma brzmie: Fabryka Papy Dachowej „Starogard”. Towarzystwo z ograniczoną poręką w Gdyni. Siedzibę spółki przeniesiono do Gdyni, w Starogardzie pozostawiono oddział.

Gdynia, dnia 4 maja 1931 r.

Sąd Grodzki.

Klisze

Kreskowe, i siatkowe do gazet, katalogów i t. p. wykonuje z rysunków i fotografii - - -

Chemigrafia „Dnia Somorskiego”

Zgłoszenia w administracji Toruń, Szeroka 11

Bransoletkę
złotą zgubiono 27. maja.
Biuro Techniczne Żeglarska 31. 8776

Używane
rzeczy, meble, kupuję, przyjmuję w komis sprędam: kredens, bielizniarkę, gramofon, umywalkę, nocne stoliki, obrazy, wiatrówki, platery lornetki i t. d. Toruń, Nowy Rynek róg św. Jakóba
Skład komisowy

Zgubiłam

portfel z pieniędzmi i papierami. Proszę znalazcy o zwrot legitymacji i portfela legitymację wydaną przez 63 pp. w Toruń! unieważnij, Antonina Telowska 8774

Gospodyni
od 1. VI. br. poszukuje Postrunek P. P. Strzebielino.

Zawiadomienie!

Zarząd Restauracji Hotelu „Solska Riviera” w Gdyni, zawiadamia Szc. P. T. Publiczność, że z dniem 1 czerwca b. r. Hotel Restauracyjny 8764 **jest otwarty.**

Kuchnia pod kierownictwem długoletniego szefa kuchni „Grand Hotelu” w Krakowie p. Zygm. Niedopytańskiego

OGŁOSZENIE.

W rejestrze handlowym B Sądu Grodzkiego w Gdyni pod nr. 153 wpisano dnia 24 kwietnia 1931 r. spółkę: S. F. Janicki et Co. Spółka z ograniczoną poręką. Przedmiotem spółki jest: 1) zaopatrywanie okrętów techniczne i aprowizacyjne (Shiphandler); 2) eksport artykułów polskich celem zaopatrywania zagranicznych firm shiphandlerskich; 3) aprowizacja wybrzeża produktami krajowymi i zagranicznymi; 4) prowadzenie składów wolnocłowych i tranzytowych. Siedziba spółki jest w Gdyni. Kapitał zakładowy wynosi 20.000 zł. Kierownikiem spółki jest: kupiec Stanisław Fortunat Janicki w Gdyni. Spółka z ograniczoną poręką. Umowę spółkową zawarto 30 marca 1931. 8748
Gdynia, dnia 24 kwietnia 1931 r. Sąd Grodzki.

Z GRUDZIĄDZA

Rok założenia 1846.
Adr. Teleg. „Komunalna”
Konto czek.: Poznań Nr. 204.108.

Komunalna Kasa Oszczędności

Rok założenia 1846.
Adr. Teleg. „Komunalna”
Konto czek.: Poznań Nr. 204.108.

powiatu grudziądzkiego w Grudziądzu ul. Wybickiego 39. Tel. 220 i 284.

Przyjmuje wkłady oszczędnościowe za wysokim oprocentowaniem i załatwia wszelkie transakcje bankowe. Stan wkładów oszczędnościowych w Kasie wynosi według ostatniego bilansu ca. 3, mil. zł na 17.500 Książeczkach.

NAJLEPSZYM MYDŁEM DO GOLENIA DOBY OBECNEJ JEST
MYDŁO DO GOLENIA Pomerania
T. POMERANIA
KAZIMIERZ WOŁSKI I SYN - GRUDZIĄDZ (PODOLZ)
ZWRACAMY UWAGĘ NA MARKĘ Pomerania

DZWON - Gdy światło Ci zgaśnie
MACIEJEWSKI

6643 816 tel. w Grudziądzu
416 tel. w Toruniu
ZAKŁADY ELEKTROTECHNICZNE F. MACIEJEWSKI
GRUDZIĄDZ, Mickiewicza 4 Oddział Toruń, Stary Rynek 35 I p.
Radjo! Motory! Ładowanie akumulatorów! Instalacje! Taniol! Fachowo!

Przez pięć dni i nocu

lokal mój czyściłem, myłem, odnawiałem, malowałem i t. d. Pochłonęto to dużo pracy i kosztów.

Przyjdźcie dziś, w niedzielę

wieczorem wszyscy życzliwi mi, a przekonacie się, że

Bar

„Sod Trzema Królami”

wygląda ślicznie, że jest w nim miło i tanio.

Ręczę, że kto przyjdzie, ten **rychto** nie wyjdzie.

Franciszek Hajdel.

Farby
Lakiery
Pokosty
Kredy
Pendzle

najtaniej
L. E. Hanczewski
Hurt Detal
Grudziądz
Toruńska 10.
6839

Kupię

dom lub gospodarstwo wiejskie w cenie około 20.000 zł. Zgłoszenia do Dnia Grudziądzkiego, Sienkiewicza 9 pod „Gospodarstwo”. 8785

Polecam w wielkim wyborze **po cenach przystępnych**

Muśliny wełniane w różnych deseniach metr **zł 4.50**
Woale szwajcarskie . . . . **zł 4.50**
Jebwabic sztuczne w różnych deseniach **zł 2.50 1.95**

KOSTJUMY KAPIELOWE

w wielkim wyborze

WIKTOR SZULC, GRUDZIĄDZ

Toruńska 7. Telefon 385.
Bławaty - Konfekcja - Towary krótkie

CIĄGNĄC
PANA
NIE MOŻEMY

Zapraszamy tylko

do obejrzenia naszej fabrycznej najnowszej kolekcji

materiałów wiosennych

8787 na ubrania i palta.

Gustaw MOLENDĄ i Syn

Składy fabryczne:
Grudziądz, Toruńska 21 Bydgoszcz, Gdańska 8
Toruń, ulica Łazienna 26 Poznań, Św. Krzyżki 1

PRZETARG PRZYMUSOWY.

W poniedziałek, dnia 1. 6. br. o godz. 9 sprzedawac będą za gotówkę najwięcej dającym przy ul. Toruńskiej 10: biurko i kanapę; o godz. 11 przy Placu 23-go Stycznia 24: kasę ogniową, 2 kasy rejestracyjne i kasę automatyczną.

Zieleniewicz, komornik sądowy w Grudziądzu.

RESTAURACJA „WANDA”

Grudziądz Lipowa 3

POLECA: 7057
zsiadło mleko z kartoflami, i grochówkę z kopytkami.
Wszystkie napoje alkoholowe. Obfity bufet. Billard.

Sandaletty-Sandały Plecionki

polca
HERNES
Grudziądz, Wybickiego 6/8 8449

Miejsce spotkań dla przyjezdnych

RESTAURACJA GRUDZIĄDZ

Plac 23 Stycznia 19 - Telef. 733
Obiady z 3 dan 1,20. Gorące potrawy oraz napoje wszelkiego gatunku o każdej porze dnia. Lokal obok przystanku tramw. 5 min. od dworca.

Kolacja à la carte już od 80 gr. począwszy 7056

właśc.: Józef Grzeszkowiak

Miejsce spotkań dla przyjezdnych

Wózki dziecięce

m. innymi marki Kon-Kon poleca najtaniej

B. Pellowska i Syn

Toruń, Sw. Ducha 3, róg Rabińskiej 8782

Grudziądz, 3 maja róg Klasztornej

Stacja autobusów

Stacja autobusów

W sprawie upadłościowej Erick Kiehl — Sopięszyno nastąpi podział kwot pomiędzy uprawnionych wierzycieli. Czynna masa wynosi według stanu z dnia 18. 5. 1931 r. sumę 19.241,35 zł. Suma uwzględnionych pretensyj wynosi 130.197,98 zł, z czego 809,75 zł przypada na pretensje uprzywilejowane.

Gustaw Bamberger,
Zarządca masy upadłościowej,
Wejherowo, dnia 28 maja 1931 r.
1 N 2/29.

(8775)

Ogłoszenie przetargu.

8. Okręgowe Szefostwo Budownictwa w Toruniu ogłasza publiczny przetarg ofertowy na roboty instalacji wodoc.-kanalizac. i ogrodzenia przy budowie trzech baraków murowanych dla 67 pułku piechoty w Brodnicy.

Oferty w dwóch przepisowo załączonych kopertach z uwidocznieniem zewnętrznej nazwy robót, a na wewnętrznej nazwy firmy, należy składać do dziennika podawczego 8. Okr. Szef. Budownictwa w Toruniu, ul. Łazienna 11 do godz. 12 dnia 10 czerwca 1931 r.

Komisyjne otwarcie ofert nastąpi tegoż dnia o godz. 12.30.

Do oferty należy dołączyć wadium wynoszące 3 proc. od oferowanej sumy w postaci kwitu na opłaconą w Kasie Skarbowej kwotę względnie w postaci książeczki oszczędnościowej lub papierów wartościowych.

Wszelkie informacje można otrzymać Ref. Bud. 8. Okr. Szef. Bud., gdzie są wyłożone rysunki i warunki przetargowe w godzinach od 12—13.

p. o. Szefa Budownictwa O. K. 8.

(—) Inż. L. Jarosławski, kapitan.

Ł. dz. 3764/31 Bud.

(8790)

OGŁOSZENIE PRZETARGU.

Dnia 9 czerwca r. b. o godz. 14 odbędzie się przetarg publiczny wydzierżawienia

KUŹNI GMINNEJ

Gminy Grębocin na lat 6, w lokalu p. Felske.

Warunki dzierżawy przeglądać można w Sołectwie Grębocin. Zarząd gminny zastrzega sobie wybór kandydata.

(8713)

(—) Wesolowski, sołtys.

OGŁOSZENIE.

W rejestrze handlowym B Sądu Grodzkiego w Gdyni wpisano pod nr. 152 dnia 16 kwietnia 1931 r. firmę: K. Zamrowski i S-ka, Spółka z ograniczoną poręką „Ubezpieczenia”. Przedmiot przedsiębiorstwa stanowi pośrednictwo w ubezpieczeniach wszelkiego rodzaju. Siedziba spółki jest w Gdyni. Kapitał zakładowy wynosi 20.000 zł. Kierownikiem spółki jest kupiec Kazimierz Zamrowski w Gdyni. Spółka z ograniczoną poręką. Umowę spółkową zawarto 12 marca 1931.

Gdynia, dnia 16 kwietnia 1931 r.

(8749) Sąd Grodzki.

W obecnym czasie

umyślnej oszczędności
i dobrze obmyślanego zakupu

znajdziecie u nas

Dywany

Modne półstory

Dekoracje

nowe materiały dekoracyjne

Materiały do obicia mebli

obrasy i kołdry na leżanki

w największym wyborze.

Wyzyskujcie obecne niskie ceny
celem korzystnego zakupu

Arthur Lange

Oddział dla sztuki przestrzennej

Główny skład: Elisabethwall 8.

343

OGŁOSZENIE.

W rejestrze handlowym B Sądu Grodzkiego w Gdyni dopisano dnia 7 maja 1931 r. pod nr. 57 przy firmie „Gische”, Towarzystwo Węglowe, Spółka z ogr. poręką w Gdyni: Günther Poseck, został mianowany likwidatorem. Uchwałą z 6 marca 1931 spółkę rozwiązano i likwidatorem mianowano Günthera Posecka.

Gdynia, dnia 7 maja 1931 r.

Sąd Grodzki.

Ostrzegam

przed wynajęciem mieszkania częściowo lub w całości od P. Hermanna Rosenau Łazienna 1, gdyż nato nie-
zezwalam Właśc. domu. 8773

Szanownej Publiczności

7025

podajemy do wiadomości, że przyjmujemy

wkłady oszczędnościowe (depozyta)

w złotych obiegowych, w złotych w złocie i w walutach obcych począwszy od 1,— zł. do każdej wysokości od których płacimy:

za wypowiedzeniem 1/3 rocznie	9 1/2 %
„ „ „ kwartalnym	9 %
„ „ „ miesięcznym	8 %
„ „ „ 14-to dniowym	7 %
„ „ „ dziennym	6 %
„ „ „ rocznie i większe sumy	podług umowy.

Załatwiamy wszelkie czynności bankowe a mianowicie:

Otwieramy rachunki bieżące i czekowe, uskuteczniamy przekazy do wszelkich miejscowości w Polsce i zagranicą, zakupujemy i sprzedajemy obce waluty, dyskontujemy weksle, inkasujemy czeki, weksle i inne dowody, udzielamy pożyczek na przystępnych warunkach.

Wszelkie zleczenia załatwiamy szybko i skrupulatnie.

Za zobowiązania Kasy ręczy powiat gniewski całym swoim majątkiem i siłą podatkową.

Konto żyrowe:

Bank Polski, oddział Tczew.
P. K. O. Poznań Nr. 206.003.
Komunalny Bank Kredytowy Poznań.

Zastępstwo Banku Polskiego dla Inkasowania weksli.

Powiatowa Komunalna Kasa Oszczędności
w Gniewie, Telefon nr. 11, 13, 52.

Piękne gospodarstwa

61 morgów dobrej ziemi i łąk wraz z masywnymi zabudowaniami w dobrej kulturze na sprzedaż w powiecie Gdańskim Wyżyny. Cena około 28.000.— gld.

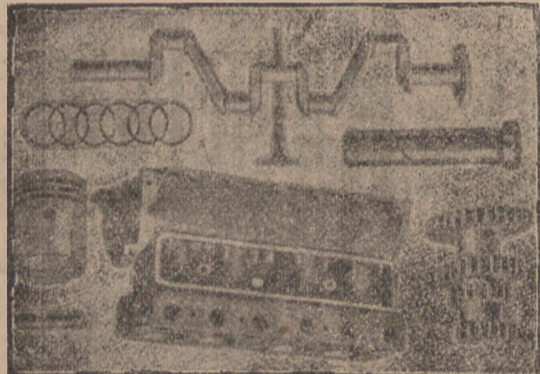
Zgłoszenia pod nr. 340 do administracji „Gazety Gdańskiej”. 8763

Z BYDGOSZCZY

Warsztaty

Kadry 8. Dywizjonu Samochodowego

Telefon nr. 2014 Bydgoszcz ul. Artyleryjska 10

Szlifowanie

bloków cylindrowych i wałów,
naprasowanie masywów
Remont samochodów i motocykli

Ceny niskie!

Najlepsze gatunki!

BACZNOŚĆ!

Najtańsze jedyne źródło zaopatrzone w

SMARY TAVOTT

oleje jadalne oliwy wszelkiego rodzaju po cenach konkurencyjnych w nowo utworzonym składzie

p. 1.

„Oleum“ Bydgoszcz
przy Rynku Marszałka Piłsudskiego 15.

Wielki Międzynarodowy Turniej WALK ATLETYCZNYCH

z udziałem najwybitniejszych atletów krajowych i zagranicznych rozpocznie się

3 czerwca b. r.

w Resursie Kupieckiej w Bydgoszczy

Jagiellońska 7

Polecamy nasz bogato zaopatrzonej skład we wszystkie
TOWARY ŻELAZNE, NARZĘDZIA

oraz
SPRZĘTY KUCHENNE

F-a. JULJ. MUSOLFF

Tow. z ogr. poręką
ul. Gdańska 5 BYDGOSZCZ Tel. 26 i 1650

Dobrych szoferów

zawodowych oraz (amatorów) Pań i Panów szkół

— kursy samochodowe —

Z. Kochańskiego 8779

w Bydgoszczy

ul. 3-go Maja 14 a

— Zadzajcie prospektów. —

NAGROBKI

W wielkim wyborze wszelkiego rodzaju kamienia po cenach najniżej kalkulowanych

Marmur-Posadzki
Terrazzo - Stopnie

Specjalność: 8441

Sztuczny granit

Garnitury na umywalki z marmuru i sztucznego kamienia w pierwszorzędnym wykonaniu

Największy skład kamieniarsko - rzeźbiarski.

J. JOB, Bydgoszcz

Rok zał. 1905 Rejtana nr. 7 Bydgoszcz Telefon nr. 476 Dworcowa nr. 48

Meble

Najtańsze źródło zakupu kompletnych urządzeń mieszkaniowych i biurowych z własnych warsztatów.

Ign. Grajbert

Bydgoszcz, Dworcowa 8
Tel. 1921 3836

ANTYKWARNIA

„STAŁA OKAZJA”
Bydgoszcz, Gdańska 152

poleca różne antyczne stylowe meble, jak to - biurka męskie, damskie, biblioteki, lustra, szafy, komody w stylach: Barokowym, Empir, Ludwik i Bidermajery - obrazy, sztychy, stare monety, a także inne okazyste przedmioty jak: biżuteria, platera, fortepiany, szpi-
nety, maszyny do pisania, gramofony, radio-aparaty, szkło, porcelanę i t. p. 7102

MOTORY

7745 przyczepne do łodzi.

przybory sportowe, gimnastyczne i przysposobienia wojskowego, nagrody, urządzenia sal gimnastycznych - poleca

SKŁADNICA SPORTOWA

Bydgoszcz, ul. Sienkiewicza 9. Tel. 790.

„ESPE”

wchłaniacz potu nóg

Patent „Urz. Patent. R. P. Z.”

Do nabycia we wszystkich aptekach, drogeriach i perfumeriach 7986

Wytwórnia rowerów

„Juwel”

poleca rowery masywne po bardzo przystępnych cenach, solidnie wykonane, nośność ramy gwarantowana od 8 do 10 ctr. Gwarancja 2-letnia. Bydgoszcz, Grunwaldzka 144. 7787

Posiadłość pod Bydgoszczą sprzedam

80 morg, żywy i martwy inwentarz, budynki mrowane. Brzeg Wisły 4 st. od 8 do 10 ctr. Władomoc Bydgoszcz, Sienkiewicza 13, Jabłońska. 8778

Reklama dźwignią handlu!

ŚWIATOWID

Produkcja 1930/1931 r.! Wzrusz. dramat wielkiej miłości i pośw.

„Zbrukana Lilja”

Dzisiaj i dni następne!

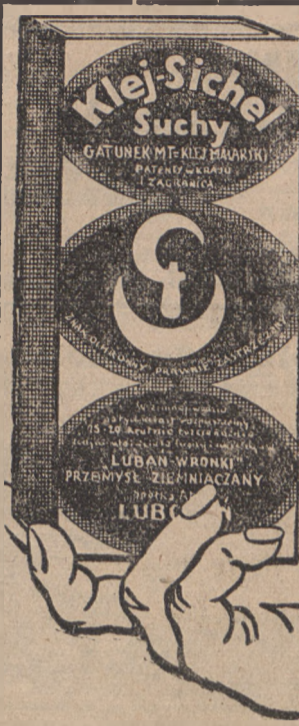
W roli popisowej-główniej matki i poniewieranej żony CORINNA GRIFFITH. Ponadto doborowy nadprogram.

DŹWIĘKOWE KINO PALACE

Dzisiaj Premiera! Najnowszy superszlagier dźwiękowy wytwórni „Paramount” dramat wojenno-lotniczy. W roli gl. Charles Rogers, Jean Arthur i Oaul Lukas. Ponadto: dodatek rys. Flejszera i z tygodnika. Ceny letnie — niskie. Łoża 1.80 zł. I. m. 1.30 zł. II. m. 80 gr.

Na sezon letni!
Nowości w artykułach
meskich damskich i dziecięcych
B. Wilamowski
Toruń
28 ul. Żeglarska 28

Szczyt smaku
to landrynki — 8723
karmelki owocowe
Machlejda
poleca po cenach fabrycznych do dalszej sprzedaży „Leopold”
Toruń, św. Katarzyny

Jedynie oryginalne kleje malarskie

„SICHEL”
w swej jakości są niedoścignione.

Zwracacie uwagę na nasz znak ochronny. Znak ten zabezpiecza nie tylko nas, ale chroni również i naszych odbiorców od podróbek. 8703

A więc tylko SICHEL

Jedyni właściciele licencji na Polskę:
„LUBAŃ-WRONKI” Przemysł Ziemniaczany Sp. Akc. Lubań
Przedstawicielstwo: Tadeusz Plotnicki, BYDGOSZCZ, ul. Sowińskiego 15a, nr. telefonu 1027.

INSTITUT POLYTECHNIQUE
66, Bd Exelmans, Paris (XVIe)
Wyższa Szkoła Techniczna naucająca syst. korespondencyjnym
Rok założenia 1920.
SEKCJA POLSKA
(jęz. wykładowy — polski)
Przyjmuje się zapisy kandydatów na wydziały:
I. Elektrotechniczny
(dyplomy Montera, Technika i Inżyniera)
II. Inżyniersko-Budowlany
(dyplomy Technika i Inżyniera)
Program oraz warunki przyjęcia wysyła się na żądanie. 7785

Jeżeli Ci brak energii, równowagi, jeżeli nie czujesz się moralnie, potrzebujesz dobrej rady, napisz natychmiast imię, rok, miesiąc urodzenia, określ swój charakter, zdolności, przeznaczenie bezpłatnie (75 gr. znaczki poczt. na przesyłkę załączyc). Analiza szczegółowa, horoskop, odpowiedź słynnego medium Evigny-Rara koszt. zł. 3. Przyjścia osobiste, płatne. cały dzień. Warszawa, Psycho-Grafolog, Szyller-Szkolnik, Nowowiejska 32.
Niniejsze ogłoszenie załączyc. 7861

Ubranie na miarę po 50 zł.
miesięcznej spłaty w 5 ratach.

Dajemy dowód o niezrównanej twórczości i solidności naszej firmy. Ubranie w tej cenie i po dogodnych warunkach wykonane jest z najlepszych materiałów Bielskich i pierwszorzędných podszewkach pod gwarancją dobrego kroju i eleganckiego fasonu. Przy gotówce 10% zniżki
Jedna próba w zupełności zadowoli, przyczem zaoszczędzi się pieniądze.

Szendel & Sandelowski

właśc. Jabłoński, Toruń, ul. Szeroka 29.
Specjalny Dom Eleganckiej Konfekcji Męskiej.
Telefon nr. 851 płaszczy damskich i artykułów męskich. Wielki wybór!

Przetarg ofertowy.
Wydział Powiatowy w Wąbrzeźnie ogłasza na dzień 6 czerwca b. r. o godzinie 10-tej przed południem

przetarg nieograniczony na wykonanie prac brukarskich

to na szosie:
Niedźwiedz — Wąbrzeźno . . . 4800 m²
Zieleń — Zieleń Dworzec . . . 6600 m²
Oferty w kopertach podwójnych zalakowanych należy składać co najmniej pół godziny przed oznaczonym terminem. Na wewnętrznej kopercie należy umieścić tylko napis: „Oferta na prace brukarskie”.
Koszty oferty otrzymać można za opłatą 2 zł w tym samym urzędzie, w którym można również otrzymać bliższych informacyj.
Wydział Powiatowy zastrzega sobie prawo swobodnego wyboru oferenta, podział prac pomiędzy kilku oferentów lub nieuwzględnienia żadnej oferty.
Wąbrzeźno, dnia 26 maja 1931 r. 8709
Wydział Powiatowy — Zarząd Dróg w Wąbrzeźnie.

Z dniem 1 czerwca 1931 r. otwieram
kancelarię adwokacko - notarialną
i prowadzę ją wspólnie z adw. D-tem Jezierskim
w Toruniu Staromiejski Rynek 22 tel. 880
Antoni Turyczyn
adwokat i notariusz. 8765

Samochód-Limuzyna
marki Buick 1928 w bardzo dobrym stanie okazuje się do sprzedania. 8620
P.P. „Żegluga Polska” Gdynia, tel. 10-30.

Szkoła Zawodowa
od r. 1898
Kurs handlowy, stenografii, maszyn biurowych, nowoczesnej księgowości rolniczej, przemysłowej, rekordzielniczej, współdzielczej i komunalnej i t. p. Czesne dla wojsk. tylko zł. 20.—, dla dojeżdżających zł. 25.— miesięcznie. 1540
Dyrekcja Toruń Żeglarska nr. 25, II p., telefon 897.

Willa
6 pokoi centralne ogrzewanie, gaz, elektryczność, ogród sprzedam albo wydzierżawię Grudziądzka 9. 8684

Saletę wapniową
zagraniczną w każdej ilości z magazynów oddać mogą
ZYGMUNT HOZAKOWSKI
Toruń, Mostowa 12, telef. 67 i 68. 8706

Dom
dochodu rocznego 7000 zł w Toruniu śródmieściu na sprzedaż. Oferty do „Dnia Pomorskiego” pod l. 8282

Parcela
budowlana na sprzedaż Adr. poda Dzień Pomorski 8283

Tani miesiąc
Odnawianie, reperacje, przyciemnianie
futer.
mycie; przywrócić polsku najnowszym sposobem. Ceny konkurencyjne. Oficer i urzędnikom specjalny rabat. Prace wykonuje nowo wyznaczony, pierwszorzędnym fachowcem z Krakowa. Gotowe intra stale na składzie. Toruń, Bydgoska nr. 46, Telefon 431. 8597

Radjo-Aparaty
poleca tania
ELEKTRA
Toruń, Chelmińska 4
Mundury 7322
Szasery
Płaszczki
Bluzki
letnie

dla **P. P. Wojskowych**
na dogodnych warunkach wykonuje
B. Doliwa Toruń
Stary Rynek 6, tel. 43, obok Dworu Artusa
Materiały cywilne i wojskowe stale na składzie

Poszukuje
się służącej z gotowaniem w Sopotach, Zgłoszenia Le-wandowski Sopot, Südatras-se 9 8707

Zdolny biuralista
znajomość buchalterji, maszyn, organizacji pracy, poszukuje pracy w Gdańsku (2-letnia praktyka za utrzymanie. Cel — opanowanie języka niemieckiego. Złoty gwarancje, referencje, Oferty Warszawa, Nieporecka 4/33 — Czurak. 8683

Zapisy
Do prywatnej szkoły im. św. Teresy (Kościuszki 4) codziennie 12—13. Szkoła przygotowuje dzieci do gimnazjum dokładnie i ściśle według programu. 8606

Dziewczynkę
półroczną oddam za swoją. Zgłoszenia do „Dnia Kaszubskiego” w Wejherowie. 8635

Gramofony
na raty
ELEKTRA
Toruń, Chelmińska 4.

Pierwszorządne kursa
kroju szycia i modelowania — koncesjonowane przez Kuratorium Okręgu Szkolnego Pomorskiego przyjmuje uczennice od lat 15 Dla Pań specjalny kurs wieczorny na własnych materiałach. A. Ejmowa, mistrzyni Toruń, Prosta 25. 7140

Pierwszorządny gabinet kosmetyczny „Mimosa”
dyplom Université de beauté Paris) stosuje metodę Cedib usuwa wszelkie wady cery i włosów. Trwale przy-ciemnia brwi i rzęsy Toruń, Piekary 43 I p. obok bramy Bydgoskiej. 7273

Rowery
poleca korzystnie
ELEKTRA
Toruń, Chelmińska 4.

Kapelusze
damskie, męskie, słomkowe, filcowe czyste, prasuje, fasonuje, farbuje E. Królikiewicz. mistrz kapelusznicy Mostowa 20. 7542

Poszukuje
czeladnika kominarskiego natychmiast. Wł. Kobędza Podgórz, Parkowa 97. 8685

Akumulatory
poleca
ELEKTRA
Toruń, Chelmińska 4.

Gdańsk, Przyszłość
przepowiada astrologini.
Horoskopy według obliczeń astronomicznych. Przyjmuje od rana 9-tej do 7-mej wieczór. 8529

Baterje anodowe
zawsze świeże
ELEKTRA
Toruń, Chelmińska 4.

Zwózki
Transport mebli
Przeprowadzki
wyścielane wozy meblowe
Magazynowanie
we własnych zdrowych, jasnych, suchych magazynach
Przyjmuje
w komisową sprzedaż meble fortepiany, szafy żelazne wszelkie towary itd. 7723
Ekspedycja
towaru i bagażu wykonuje najtaniej
Ludwik Szymański
Żeglarska 3 Toruń Tel. 909

Gabinet Kosmetyczny „Markiza”
przy ul. Łaziennej nr. 28 II. ptr. masaż lecznicze, kosmetyczne, maski odma, dzające, upiększające. Długotrwałe przyciemnianie b! i zrrwes. 7033

Na sezon letni!!
KOSZULE WIERZCHNIE
Wielki wybór we wszystkich wielkościach
B. Wilamowski Toruń
28 ul. Żeglarska 28

SÓL DO NÓG JANA
usuwa radykalnie dolegliwości nóg.

GŁÓWNY SKŁAD NA POLSKĘ
Dr ELEMÉR FUCHS, WARSZAWA BIELAŃSKA 9
DO NABYCIA w APTEKACH, SKŁADACH APTECZNYCH I PERFUMERJACH
ORYGINALNA TYLKO z NUMEROWANĄ ETYKIETKĄ z MARKĄ OCHRONNĄ „SŁOŃ”

Mleko zsiadłe
8734 wyduje
Cukiernia WERSAL
ul. Prosta róg Jęczmieńnej

Kabanosy
i prima wędliny małopolskie dostawia w koszykach 5 do 50 kg, b. tanio.
L. PALATA
eksport wędlin Sanok, Małopolska. 8603

Drut kolczasty
(jak nowy, oryginalny naswinięty) sprzedaje poniżej ceny starego. Firma Składnica Surowców. R. Olaszewicki Toruń, Czerwona droga 3a tel. 819. **Obok browaru Studnia Angielska.** 8736

Reperuar Teatru Torunskiego
W sobotę, dnia 30 bm. o godz. 20-tej **PREMJERA „Złodek”**
Sztuka w 3 aktach Bernsteina.
W niedzielę, dnia 31 bm. o godz. 16-tej. **Kwaję Torunia**
Rewia w 2 częściach (21 obrazach) Ceny zniż.
W niedzielę, dnia 31 bm. o godz. 20-tej. **„LUZA”**
Operetka w 3-ach aktach A. Remy'ego.
W poniedziałek dnia 1. VI o godz. 20-tej Występ gościnny Teatru Nowego z Poznania **„Sztuba”**
Szt. w 3 akt. Leczyckiego

W soczewce zdarzeń minionych...

Sakie... „drapacz chmur“

Najwyższy żołnierz armii angielskiej, za którego król pruski Fryderyk Wilhelm I zapłaciłby napewno wiele tysięcy talarów, ubiera się w mundur historyczny przy pomocy towarzysza broni.

LATARNIA ORJENTACYJNA

8732

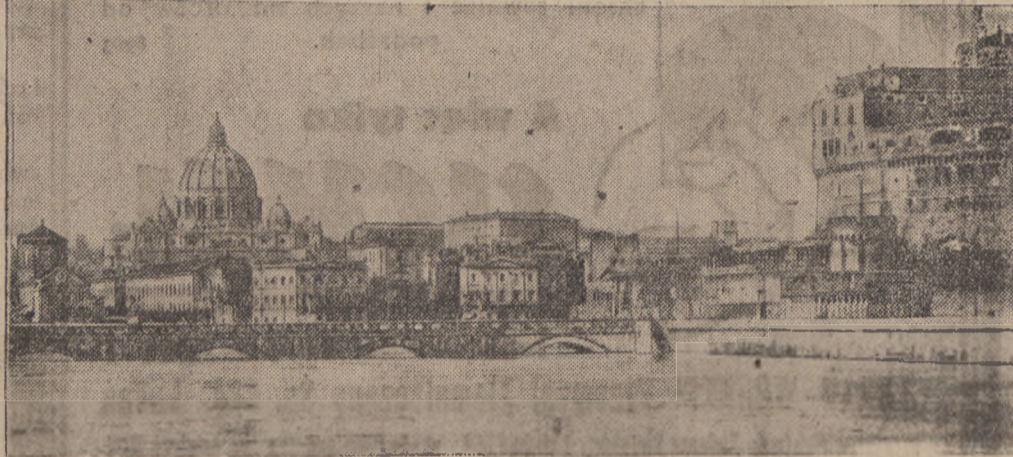
Polska Fabryka Wodomierzy i Gazomierzy

zastępuje stróża nocnego

Telefon 304 TORUŃ, Bydgoska 106

Zamówienia przyjmują Fa. E. SIWIEC, ul. Żeglarska Fa. F. DĄBROWSKI, Stary Rynek

Saszczym włoski w walce ze Stolicą Apostolską.

Widok na Watykan z katedrą św. Piotra. Po prawej zamek św. Anioła.

Najmilsza zabawa dzieci w upalne dni.

Sęcowy drapacz chmur

Nowy drapacz chmur Mc Graw Hill w Nowym Jorku jest pierwszym budynkiem na świecie, który w blaskach słońca lśni we wszystkich barwach tęczy. Drapacz jest pokryty tafłami o opalizującej powierzchni rozkładającej na barwy tęczy.

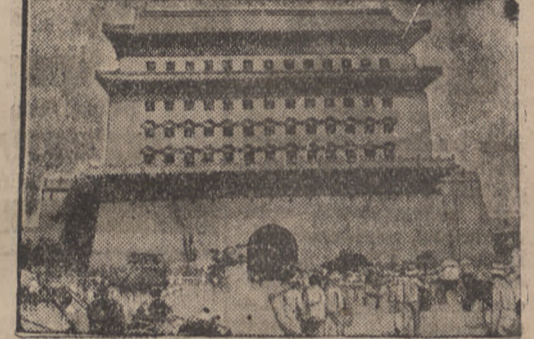
600 km. na godzinę

Osiągnął pilot angielski Orlebar podczas lotu próbnego do zawodów o puchar Schneidersa, bijąc tem samcem swój własny rekord światowy o przeszło 20 km.

NAJLEPSZE GWARANTOWANE NASIONA
poleca 8024
ST. SZUKALSKI
BYDGOSZCZ
Dworcowa 95a
Bogato ilustrowany cennik - wysyłam bezpłatnie -

Z krainy Żółtego Smoka

W 500-tną rocznicę śmierci Dziewicy Orleańskiej.

Przed 500 laty, 30 maja 1431 r., spłonęła na stosie w Rouen Joanna D'Arc, która wojska francuskie powiodła do boju z najeźdźcą angielskim. W 25 lat po jej śmierci wznowiony został proces w jej sprawie, który stwierdził jej niewinność. W r. 1920 nastąpiła kanonizacja Joanny D'Arc. Na załączonej rycinie widzimy w środku portret Joanny D'Arc, pendzla mistrza holenderskiego z 18. wieku, po lewej stronie Joannę D'Arc według płótna Ingresa, a po prawej portret francuski z 17. wieku.

B. cesarz chiński Pu-Yi chce zostać śpiewakiem operowym. Ekscesarz może liczyć na wielkie powodzenie zwłaszcza w Ameryce, która nie pominię takiej sposobności, aby ściągnąć na swoje sceny cesarskiego tenora. Powyższej widzimy główną bramę stolicy chińskiej Pekinu Hatanan Gate.

Ogłoszenia: wiersz milim. na stronie 7-lamowej . . . 0,25 zł
w tekście na pierwszej stronie . . . 1,50 zł
na drugiej i trzeciej stronie . . . 1 zł — w tekście . . . 0,60 zł
Drobne za słowo 15 gr. pierwsze słowo podwójnie.
Dla poszukujących pracy i nekrologi 25% zniżki, komunikaty 50 gr.
Za ogłoszenia skomplikowane i z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki.
W Qdanuku ze słowem m/m na stronie 7-lamowej . . . 15 fen.
Drobne ze słowo 5 fen. — tytułowe . . . 10 fen.
Pisy sądowe składaniu należności rabal upado. Dla wszelkich, spraw spornych wliczanie są Sady w Toruniu. Za terminowy druk przepłane miejsce ogłoszenia administracja nie odpowiada.

Redaktor odpowiedzialny Stanisław Nowakowski w Toruniu Bydgosku 70
Red. odpowiedzialny na Bydgoszcz Michalicki Stefan Mostowa 6
Redaktor odpowiedzialny za sprawy W. M. Gdańska Wł. Cieszyński, Gdańsk Stadtgraben 6
Redaktor odpowiesz. na Wajberowo Wł. Grabowski Gdańska 4, tel. 04
Redaktor odpowiedzialny na Inowrocław, Cyprjan Karpiński Inowrocław ul. Toruńska 9
Redaktor odpowiedzialny na Grudziądz, Józef Stenach, Groblewa 0
Za ogłoszenia odpowiada administracja
Wydawci: „Dzień Pomorski”, „Dzień Bydgoski”, „Gazeta Gdańska”, „Gazeta Morska”, „Dzień Grudziądzki”, „Dzień Kaszubski”, „Dzień Kujawski”
Czcionkami Pom. Druk. Rotm. S. A. w Toruniu Bydgoska

Abonament miesięczny wynosi
wskosedyj miejscowych agencjach . . . 3 — zł
z odnośnikiem do domu w Toruniu . . . 3,40 zł
przez pocztę z odnośnikiem . . . 3,36 zł
od pocztą . . . 4,50 zł
w Gdańsku przez pocztę . . . 2,50 gd przez chłopca . . . 2,30 zł
z odbieraniem w administracji wprost gd 2, zagranicą 4 gd . . . 7 — zł
W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą (np. przeszkody w zakładzie strajki). Administracja nie odpowiada za niedostarczenie pisma
PRENUMERATA „DNIA KUJAWSKIEGO“ miesięczn w administracji 2,70 zł — na pocztach już z odnośnikiem kwartalnie 9,27 zł miesięcznie 3,09 zł